

Umik zaveznikov iz Norveške

Zavezniške čete so se umaknile iz vseh norveških postojank, razen izpred Narvika — Norveške čete na vzhodnem Norveškem so po odhodu zaveznikov zaprosile Nemce za premirje

LONDON, 4. aprila. Exchange Telegr. Kakor je že sinoči objavilo vrhovno poveljstvo, so zavezniške čete izpraznile tudi Namsos, ki leži severno od Trondhjem. Izpraznitve z vkrcanjem na ladje se je izvršila v popolnem redu in brez vseh izgub.

STOCKHOLM, 4. aprila. Ass. Press. Angleške in francoske čete so zapustile tudi Namsos in odplule v neznan smeri. S tem je izročena Nemcem ne samo vsa južna, ampak tudi vsa srednja Norveška. Zavezniki se drže trenutno samo še pri Narviku na severu Norveške. Kakšni so nadaljnji zavezniški načrti, ni znano, zdi pa se, da nameravajo na vsak način osvojiti vse področje Narvika in se držati tam dalje, ker bi bilo malo verjetno, da bi tudi to postojanko kar tako prepustili Nemcem. Umik zaveznikov iz južne in srednje Norveške je povzročil na Norveškem hudo pobitost. Nobenega upanja ni, da bi se sedaj mogle maloštevilne norveške čete na vzhodu srednje Norveške še dalje ustavljati pohodu Nemcev in držati svoje postojanke. Njihov položaj je trenutno tak, da se lahko samo predajo ali pa umaknejo na Švedsko. — Celokupna še preostala norveška vojska ne šteje več kakor 30 tisoč mož. — Švedski listi pišejo, da so zavezniki prepustili Norvežane njihovi usodi in doživeti enak poraz, kakor med svetovno vojno na Galipolju.

Samo še mali lokalni odpori

BERLIN, 4. aprila. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: Po umiku sovražnika iz Andalsnesa se pomirjevanje vse Norveške naglo nadaljuje. Demobilizacija norveških čet v vzhodni Norveški je v polnem teku. Nemške čete zadevajo le še na osamljene lokalne odpore manjših norveških enot. Severno od Trondhjem se sovražnik ne oglašja več. Pri Narviku se

sovražne čete polagoma približujejo našim postojankam. Toda naše čete so doslej odbile vse sovražne napade. Naše bojne ladje so uničile v Skageraku dve sovražni podmornici. Pri napadih na sovražno ladjevje je bilo zadetih več bojnih in transportnih enot. Dva sovražna lovca sta bila sestreljena. Neka transportna angleška ladja je bila potopljena. Napad

Angležev na naša letališča na Norveškem nas. Na zahodni fronti nič novega. In Danskem so bili odbiti brez izgub za

Norvežani zaprosili za premirje

STOCKHOLM, 4. maja. Reuter. Tu krožijo vesti, da so se poveljniki norveških čet v okolici Trondhjem odločili, zaprositi Nemce za premirje. Položaj je zanje po odhodu Angležev postal brezupen, ker bi nadaljevanje bojov pomenilo gotovo propast.

LONDON, 4. maja. Reuter. Angleško

vojno ministrstvo dostavlja v svojem poročilu, da so po izjavi norveškega vrhovnega poveljstva prišle vesti o ponudnem premirju povsem brez njegove vednosti. Norveški vrhovni poveljnik ni nikogar pooblastil, da bi se s komurkoli pogajal.

Del Norvežanov gre z zavezniki

LONDON, 4. maja. Reuter. Britsko vojno ministrstvo javlja, da so brez osnovne vesti, da zavezniki niso obvestili norveških častnikov o svojem vkrcanju izpred Trondhjem. Prav tako ni res, da bi kdorkoli mislil na premirje. Glavni poveljnik norveških čet se je ukrcal s svojim štabom in angleškimi četami v noči med 1. in 2. majem.

LONDON, 4. maja. Reuter. Iz zanesljivega vira se izve, da je angleški generalni štab izdelal načrt tudi za evakuacijo norveških čet iz Andalsnesa. Vrhovno norveško poveljstvo je mnenja, da se norveške čete lahko uporabijo tudi dru-

god za končno zmago. Ne ve se še, za koliko mož gre.

USODA KRALJA HAAKONA

STOCKHOLM, 4. maja. DNB. Uradno demantirajo vesti iz tujine, da se je norveški kralj Haakon z vlado zatekel na švedsko zemljo.

UMIK PRI STEINKJERU

LONDON, 4. maja. Angleške čete, ki so se ves teden hrabro borile pri Stalkjeru, so se morale umakniti. Stojecim v zmruženem snegu je bilo vojakom nemogoče, streljati s puškami, dočim so jih nemški letalci neprestano obstreljevali s strojnimi.

Odmevi umika zaveznikov iz Norveške

V Angliji in Franciji zahtevajo odstranitev krivcev — Chamberlain in Reynaud v težavnem položaju — Komentarji v Angliji, Švedski, Ameriki in Italiji

LONDON, 4. maja. Ass. Press. Neuspeh zaveznikov na Norveškem, ne bo, kakor vse kaže, ostal brez resnih posledic ne v Londonu ne v Parizu. Tako v angleški kakor v francoski javnosti se vedno bolj množe glasovi, ki odločno zahtevajo odstop krivcev. Predvsem se je pričela kampanja proti ministrskemu predsedniku Chamberlainu, kateremu očitajo počasnost in nesposobnost za velike naloge, pred katere ga postavlja sedanja vojna. Tudi po vestih iz Pariza obstaja nevarnost, da bo Reynaudova vlada zrušena. Javnost zahteva na vodstvo ljudi, ki ne bodo več dopustili takih dogodkov, kakor so bili norveški. Z napetostjo se pričakuje debate o tem vprašanju v angleškem in francoskem parlamentu.

GLASOVI ANGLEŠKEGA TISKA

LONDON, 4. maja. Reuter. Jutranji listi posvečajo uvodnike reakciji, ki jo je izkazal zavezniški umik na Norveškem. Z zadovoljstvom ugotavljajo, da so komentarji v USA in nekaterih drugih nevtralnih državah, tako tudi v Španiji, kljub vsemu prijateljski in povoljni. Omenjajo ogrožene boje javnega mnenja na Švedskem. »Daily Mail« nujno terja ustanovitev vojnega kabineta odločnih mož. »News Chronicle« se zavzema za odločne poteze v vzhodnem Sredozemlju. »Times« razpravlja o vtisu norveškega umika na nevtralce in pravijo, da se zavezniki v nadaljnjem ne smejo predajati iluzijam sodelovanja z nevtralnimi močmi v primeru vpada v katero koli nevtralno državo. Prinaša poudarek švedskih listov, da se morajo poslej nevtralci zanašati le na svoje lastne moči. Zavezniki bi jim utegnili priti vedno prepozno na pomoč. Ta pomoč bi bila le tedaj efektivna, če bi bila prej dogovorjena in ustvarjena temelji skupnega sodelovanja za odpor. Pogrešno je bilo, ker ni švedska že od prvega početka stopila na stran zaveznikov. Njena letališča bi bila velikega pomena za zavezniške zračne sile. Zavezniki bi lah-

ko ogražali Nemčijo neposredno in svoje čete bi zavarovali pred izgubami in ovirami v operacijah. Švedski apel na nevtralce, naj se zanašajo le na lastne moči, je brez pomena, ker bi bilo tudi s Skandinavijo drugače, če bi se vse države zedinile v enotni obrambi. V težkih trenutkih je angleška javnost posebno hvaležna USA, ker so se zavzele zanje in prijateljsko izražajo svojo sodbo. Prav tak ton izraža španski tisk.

LABURISTI BODO TERJALI POJASNILA

LONDON, 4. maja. Reuter. Vodja laburistične opozicije v spodnji zbornici, major Attlee, je v sinočnjem govoru poudaril, da bo angleški narod hrabro prebrodil tudi to krizo. Vsak se bo odzval klicu, delavska stranka bo s svoje strani storila vse za okrepitev državne obrambe. Narod je pripravljen na velike žrtve, mora se mu pa zagotoviti enak delež pri sodelovanju. Major ni zadovoljen, ker se v Angliji izkorišča material in ljudi, ne pa tudi do skrajnosti zemljišča. Umik iz južne Norveške je posebno prizadejal tiste, ki so gojili v odpravo na severu prevleke nade. Delavska stranka bo prihodnji tork ob razpravi v parlamentu terjala pojasnila k zadnjim dogodkom v Trondhjemu.

ŠVEDSKA SODBA

STOCKHOLM, 4. maja. DNB. Švedski tisk razpravlja o posledicah angleškega poraza na Norveškem. Angleški listi naglašajo, da bo Chamberlain izpostavljen zaradi tega ostri pritiski političnih krogov, posebno opozicije, ki terja izpremembo, odnosno pomladitev vlade. »Aftonbladet« dostavlja, da so ob zavezniškem umiku pokazale nemške zračne sile svojo nadmoč nad angleškimi. Norveška obala postaja oporišče za napade proti Škotladi. Nemčija si je sprostila močno iniciativnost za bodoče.

AMERISKI KOMENTARJI UMIKA

NEW YORK, 4. maja. Reuter. Komentarji umik zavezniških čet iz srednje Nor-

veške pravijo »New York Times«, da predstavlja ta korak težek udarec, prizadet prestižu zavezniške vojske na svetu in obenem težek strateški neuspeh njihovega glavnega poveljstva. Predvsem pa je treba poudariti, da so angleške in francoske čete zadele že od vsega začetka na naravnost nepremagljive težkoče. Angleški in francoski vojniki niso ljudje, ki lahko kar tako izgube pogum pred sovražnim ognjem, zato je treba sedaj pričakovati uporabo novih načrtov. »New York Herald Tribune« pa pravi, da pomeni zavezniški neuspeh na Norveškem repizo napake, ki je bila za časa svetovne vojne storjena v Turčiji, ko je bil izvršen napad na Galipolis. Tudi tedaj so Angleži prišli prepozno in v dosti premajhnem številu. Vendar še nihče ne more trditi, da je neuspeh uničil vse rezultate. Rezultati obstajajo. Nemci so dosegli na Norveškem

samo delno zmago. Blokiranje Nemcev v Narviku predstavlja že samo po sebi precej pomemben rezultat.

NEW YORK, 4. maja. DNB. Ameriški vojni dopisnik javlja iz Norveške, da so Angleži poslali tja samo toliko čet in opreme, da bi z njimi rešili kralja Haakona in navezali narod nanj v obrambi domovine. Ameriški krogi posvečajo posebno pažnjo položaju po izpraznitvi Namsosa. Priznavajo odlično izvežbanost nemških čet, ki so ponekod nadvladale močnejše zavezniške enote.

ITALIJANSKI KOMENTARJI

RIM, 4. maja. Stefani. Listi pišejo o zavezniškem neuspehu pri Trondhjemu in naglašajo, da so se morali Angleži umakniti tudi izpred Namsosa zaradi strahovitih pritiska nemške vojske. Danska in Norveška bosta poslej izhodni točki za nemške ofenzivne načrte na Velikobritansko otočje. Vojni strokovnjak »Messager« pravi, da je zavezniški umik južno od Trondhjem brez boja in odpora dalekosežnega pomena. Članek izraža priznanje nemški vojski.

Stališče Anglije do jugovzhoda

LONDON, 4. maja. Exchange Telegraph. Na merodajnem mestu izjavljajo, da spremlja Anglija z zaskrbljenostjo razvoj dogodkov na jugovzhodu Evrope, vendar pa ni še nobenih razlogov za vzne mirjenje. Anglija s svoje strani ne bo v sedanjem položaju storila ničesar, kar bi kakor koli moglo stanje poslabšati. Angleška vlada želi, da se mir in red na tem področju dalje ohranita. Vsaka kršitev miru s katere koli strani bi pa imela za

nasledek poostreitev vojne, ki nikakor ne bi mogla ostati lokalizirana. Zavezniške sile na Sredozemlju so stalno pripravljene stopiti v akcijo. Glede Norveške izjavljajo, da zavezniki tam niso hoteli iti v past v trenutku, ko je potrebna koncentracija njihovih sil na zahodu in v Sredozemlju. Za nadaljnji razvoj in zaključek vojne je Sredozemlje vse drugačne važnosti, kakor pa Norveška.

PODPIS POGODBE Z RUSIJO PRIHODNI TEDEN

LONDON, 4. aprila. Exchange Telegr. »Evening Standard« poroča iz Moskve, da se jugoslovansko-sovjetska trgovinska pogajanja zelo povoljno razvijajo in je zato mogoče pričakovati, da bo pogodba podpisana že prihodnji teden. — Glavni predmet pogajanj so dobave ruskega petroleja Jugoslaviji. Jugoslovanska

delegacija se je pod vodstvom dr. Djordjevića udeležila tudi proslave praznika 1. maja v Moskvi.

ANGLEŠKI POSLANIK IZ ANKARE V SOFIJI

ANKARA, 4. maja. Havas. Angleški poslanik v Ankari je odpotoval v Sofijo, kjer se setane s tamkajšnjim angleškim poslanikom na posvet o sedanjem položaju in eventualnih bodočih dogodkih.

Varnostne priprave po vsem Sredozemlju

Zbiranje italijanskih čet in ladij na raznih važnih postojankah — Ukrepi zaveznikov v Evropi, Afriki in Prednji Aziji — Koraki previdnosti v Turčiji in Grčiji

RIM, 4. aprila. Ass. Press. Kljub glasovom, ki govore o pomirjenju na Sredozemlju, se opaža v Italiji razpoloženje, ki je vedno bolj nasprotno zaveznikom. Nemški uspehi na Norveškem so to razpoloženje silno dvignili in z raznih strani se oglašajo glasovi, ki opozarjajo na to, da se bliža najugodnejši trenutek za dokončno odločitev Italije v sedanji vojni. Tudi razni drugi znaki kažejo, da se položaj znova poostrejuje. To se odraža iz vsega pisanja listov, a tudi državni minister Farinacci je v svojem govoru v Cremoni dejal, da Italija ne more in ne sme počivati na lovorikah. Italijani ne morejo biti pacifisti in so zato pripravljeni na trenutek, ki se bliža. Obenem je izrazil najgloblje simpatije do hrabrega prijateljskega nemškega naroda.

PRIPRAVE NA VSEH STRANEH

LONDON, 4. aprila. Exchange Telegraph. Položaj na Sredozemlju se razvija dalje v znamenju priprav tako z italijanske kakor z zavezniške strani. Italijani so koncentrirali zelo močne kopnene, letalske in pomorske sile na Dodekanezu. Prav tako se opaža gibanje italijanskih bojnih sil na Sardiniji, Siciliji in v Libiji. Italijansko bojno brodovje z Dodekaneza križari med Kreto, Ciprom in Egiptom. Pred Ale-

ksandrijo je koncentriran velik del zavezniškega bojnega brodovja. Zasedene so važne postojanke v Siriji, Palestini, Egiptu in Tuniziji. V Egiptu se zbirajo vedno nove čete, ki odhajajo tudi na mejo Libije in k Suez. Privažanje zavezniških čet iz dominionov in kolonij se nadaljuje. Včeraj so prispele v Suez nove čete iz Rodezije. Tudi v Grčiji in v Turčiji so bili izdani novi varnostni ukrepi. Turške čete zasedajo vzhodne obale nasproti italijanskemu Dodekanezu.

VARNOSTNI UKREPI V FRANCJI

PARIZ, 4. maja. Ass. Press. V Parizu ne verujejo, da bi se mogla vojna že sedaj razširiti tudi na Sredozemlje, vendar pa svare pred preveliko lahkovernostjo in optimizmom. Razvoj dogodkov zahteva od zaveznikov, da so temeljito in vsak trenutek pripravljeni na vsako iznenadenje, ki bi utegnilo nastopiti. Storjeni so bili zaradi tega tudi primerni varnostni ukrepi na francoski meji nasproti Italiji, na Korzi in v Tuniziji. Francosko bojno brodovje je zavzelo skupaj z angleškim važne postojanke na Sredozemskem morju.

VARNOSTNI UKREPI V GRČIJI

ATENE, 4. aprila. Atenska agencija. Rezervni častniki in pribočniki, ki pripa-

dajo letnikom 1919 do 1923 in 1929 do 1934 so poklicani na orožne vaje, ki bodo trajale mesec dni. Poklicani častniki bodo razvrščeni v štiri skupine.

ATENE, 4. aprila. Ass. Press. V Grčiji so bili z ozirom na napet položaj na Sredozemlju izdani razni nujni obrambni ukrepi. Pred vsem so bile zasedene razne izpostavljene mejne in obalne postojanke.

GRŠKI POSLANIK PRI WELLESU

WASHINGTON, 4. maja. Havas. Grški poslanik v Beli hiši je obiskal Sammerja Wellesa in imel z njim daljši razgovor glede na položaj v Sredozemskem morju. Posebno pažnjo sta politika posvetila zbiranju italijanskih pomorskih sil na Dodekaneškem otočju.

ROOSEVELT ZA POMIRITEV

NEW YORK, 4. maja. Reuter. Dopisnik »Daily News« javlja, da bo Roosevelt storil vse, da bi preprečil razširitev vojne na Sredozemsko morje. Roosevelt se ne bo omejl samo na lokaliziranje vojne, zavzel se bo pri italijanskem kralju, Vatikanu in vladah nevtralnih držav, da se izvede splošna akcija za mir. Miroljubno akcijo je treba sprožiti ipreden bo vsa evropska celina v ognju.

Domači zapiski

„Vsi naj se izjavijo, da se bomo borili do zadnjega človeka!“

„Naš narod vidi, za kaj gre v tej vojni. Ne bodo se menjali režimi in sistemi, nego močnejši nas bodo hoteli izbrisati s sončne svetlobe. Naše njive naj bi orali drugi, v naše domove sedli drugi. Ono, kar bi ostalo, bi zmagovalec okužil z nalezljivimi boleznimi, da bi tako izginili z zemlje naših dedov. Dokler je le eden, se bomo branili sovražnikov. Nihče ne sme pozabiti, da bo po tej vojni veljal vsak narod le toliko, kolikor bo imel v sebi odporne moči. Zato bi bilo treba že danes misliti na to, da se izjavijo vsi politiki in narodni prvaki ne samo o nevtralnosti in čuvanju naše nedotakljivosti nego tudi: 1. Da smatramo Jugoslavijo vsi kot edino zatočišče svobode in napredka. Vsaka druga kombinacija prinaša samo gorje in propast. 2. Niti Srb ne Hrvat ali Slovenec ne veruje nikaki propagandi, ki bi hotela oslabiti ali celo razdvojiti njih skupnost. Kdor bi kaj takšnega želel, je izdajalec vseh treh bratov. 3. Ne sprejemamo pod nobenim pogojem nikake »prijateljske zaščite«, dokler ni nobenega tujega vojaka na našem ozemlju in ne dopustimo nobenih tujih čet skozi naše ozemlje, dokler smo nevtralni. 4. Borili se bomo do zadnjega moža proti vsakemu napadalcu. V boju za življenje ni kompromisov ne oportunitet!“ („Nova Rijec“)

Tri plemena, trije „sonarodi“

V uvodniku razpravlja „Hrvatski Dnevnik“ o članku bivšega poslanca v rimskem parlamentu, dr. Josipa Wilfana, ki ga je napisal v beograjski reviji „Vidici“ in pravi: „Dr. Wilfan je namesto „plemen“ našel „sonarode“. Kar je skupnega med njimi, bi naj bilo neke vrste jedro. S spretno konstrukcijo hoče rešiti misel narodnega edinstva. Ne počuti se dovolj močnega, da povsem prekine s fikcijami, ki so zastrupljale naše medsebojne odnose in s katerimi je bilo treba obračunati. Sorodnosti interesov so v prvi vrsti važne. Važnejše so od enakosti ali podobnosti jezika, da o narodnem značaju, ki je zelo raztegljiv pojem, ne govorimo. Hrvati imamo s Srbi in Slovenci cel niz skupnih interesov. Vsekakor nam je dražje, da je poleg ostalih predpostavk, meja pri Mariboru nego pri Zaprešiču, ali pri Gjevglitji nego pri Zemunu ali Sidu. Takšno realno gledanje je prevladalo tudi v politiki sporazuma, vplivalo je na kulturno zблиževanje med Hrvati in Slovenci. Kakor nam je odvisna fikcija treh „plemen“, prav tako je tudi ona treh „sonarodov“. Smo trije posebni narodi, vsak s svojo individualnostjo, a od naše zrelosti je odvisen uspeh našega sodelovanja in korist, ki jo bomo imeli od tega.“

Izjava dr. Krnjevića v Splitu

Pred odhodom iz Splita je tajnik HSS dr. Krnjević novinarjem dejal, da je s poslom, ki ga je opravil v Splitu in Dubrovniku zelo zadovoljen. Glede resolucije, sprejete na konferenci JNS v Splitu, kjer sta v glavnem govorila podpredsednik Jovo Banjanin in dr. Kramer, je dr. Krnjević dejal: „To so izrabljeni kanoni, generali brez vojske, o katerih in njih izjavah sploh ni vredno govoriti.“ JNS je med drugim sklenila, da se občinskih volitev na Hrvatskem s svojo listo ne udeleži.

Jugoslavija in Sovjetska Rusija

Svečani proslavi 1. maja na Rdeči ploščadi v Moskvi je prisostvovala tudi naša trgovinska delegacija. Pariški listi pišejo, da je iniciativa za pogajanja prišla iz Moskve. V Londonu trdijo, da so odločujoči činitelji zadovoljni z jugoslovansko-ruskimi pogajanjmi. Sovjetska Rusija bo jeseni sodelovala s svojo razstavo na beograjskem velesejmu. Zetska plovdba pa je predložila odločujočim krogom predlog, da bi otvorila redno paroplovno vožnjo med Odeso in Črnem morju in našim Jadranom.

Papež se preseli na Portugalsko?

GURIH, 4. maja. „Neue Züricher Zeitung“ poroča iz Londona, da spremljajo v Londonu in Parizu z veliko pozornostjo stališče Vatikana glede na vedno večjo nevarnost vojne na Sredozemlju. „Daily Telegraph“ poroča iz diplomatskih vrst, da se s tem v zvezi mnogo govori o možnosti, da bi papež v primeru vstopa Italije

v vojno zapustil Vatikan in se preselil na Portugalsko. Kakor se na dobro poučenem mestu zatrjuje, je papež zadeven sklep že sprejel in ga tudi sporočil Mussoliniju. To informacijo je dobil dopisnik iz vira, ki je zelo blizek vatikanskemu državnemu tajništvu.

Odločni obrambni ukrepi v Švici

BERN, 4. aprila. Ass. Press. Švicarska zvezna vlada je sklenila poklicati pod orožje nove letnike rezervistov, in sicer 14. in 18. t. m. Novi vpoklicani rezervisti bodo uporabljeni za okrepitev čet, ki stoje že sedaj pripravljene za obrambo domovine. Dne 14. t. m. bodo vpoklicani zlasti pripadniki težkega topništva, gorskega topništva in štabni častniki, dalje pa tudi pionirji, radiotelegrafisti in drugi specialisti. Dne 18. t. m. bodo vpoklicani pripadniki deželne brambe, črnovojniki, rezervni graničarji, planinski pešci, gorski strelci in sanitejci. Obrambni ukrepi, zlasti glede utrjevanja, so v Švici že popolnoma dovršeni. Zvezni svet je izdal na švicarsko ljudstvo razglas, v katerem pravi, da Švica v nobenem primeru in pod nobenim pogojem ne bo kapitulirala.

Svet opozarja prebivalstvo na nevarnost sovražnih polzkusov demoralizacije s širjenjem vesti, da je Švica spremenila svoje stališče in se ne namerava braniti. — Vsaka taka vest, ki bi prišla po radiu ali kakorkoli, bo lažnjiva. Prebivalstvo naj ostane odločno in pomaga v primeru potrebe vojski pri obrambi Švice pred eventualnim napadom. Čete, ki bi bile odrezane od svojih vrhovnih poveljstev, naj se bojujejo dalje na svojo roko. V primeru napada se morajo takoj javiti vsi obvezniki pri svojih edinicah, in sicer ne glede na to, ali bodo že prejeli poziv ali ne. V posamezni krajih naj prevzamejo zbiranje aktivni častniki, če teh ni, pa rezervni. Povod za te ukrepe je dala Norveška, ki na napad ni bila pripravljena in takoj desorganizirana.

Angleško-sovjetska pogajanja

LONDON, 4. maja. Reuter. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je poslanec Attlee vprašal predsednika vlade Chamberlaina, ali je sovjetska vlada stavila angleški svoje predloge o trgovinskem sporazumu. V imenu predsednika je odgovoril namestnik zunanjega ministra Butler: »S strani sovjetske vlade smo prejeli odgovor, ki sicer ne vsebuje konkretnih pred-

logov, podaja pa splošne smernice Sovjetske zveze. Ministrstvo, ki je največ zainteresirano na tem vprašanju, ta predlog sedaj skrbno preučuje, da ugotovi, ali bi bilo mogoče na tej podlagi doseči trgovinski sporazum med Anglijo in Sovjetsko zvezo, upoštevajoč pri tem seveda sedanji vojni položaj.«

Von Papen odpotoval v Berlin

ANKARA, 4. maja. Havas. Nemški poslanik von Papen je na poziv Hitlerja danes odpotoval v Berlin. Temu pozivu prisojajo v tukajšnjih diplomatskih krogih velik pomen, ker je vsekakor v zvezi s sedanjim napetim položajem na Sredozemlju.

JAPONCI SE PRIPRAVLJAJO PROTI TRETJIM?

TOKIO, 4. maja. DNB. Arita je dejal novinarjem, da je japonska zunanja politika usmerjena na pomiritev s sovjetsko Rusijo in USA. Tokio hoče čimprej končati operacije na Kitajskem, da bi bil prost za akcije proti tretji sili. Odnosaji z USA niso najboljši, vendar se bo japonska vlada trudila, da jih ne poslabša. Japonci bodo podpirali novo kitajsko vlado v njenih

težnjah po očiščenju dežele od sovražnih čet.

NOVA PROGA NA SEVERU

LONDON, 4. maja. Reuter. Javlja se, da je železniška proga med Kandalakšo in Kuolajärvijem dograjena. Tako je 170 km proge dobilo spoj z železnico na Murmansk.

NEMŠKI UJETNIKI V ANGLIJI

LONDON, 4. maja. Havas. V nekem škotskem pristanišču se je izkrcalo 42 nemških ujetnikov, ki so v bojih na norveški obali padli v zavezniške roke.

SLOVAŠKO LETALSTVO

BRATISLAVA, 4. maja. DNB. Na proslavi letalskega dne je vojni minister general Čatloš govoril o pomenu zrakoplovstva v sedanji vojni ter njegovi vlogi v mladi republiki Slovaški.

Nov letalski napad na Anglijo

LONDON, 4. maja. Reuter Z angleške južnovzhodne obale je bilo snoči čuti močno streljanje. Nad morjem so brneli letalski motorji. Na temnem obzorju je bilo opaziti eksplozije bomb. V akcijo so stopili reflektorji. Znaka za alarm ni bilo. Na kopno ni padla nobena bomba.

IZJAVA LORDA STANHOPEA

LONDON, 4. maja. Havas. Lord Stanhope je v svojem nagovoru poudaril, da »sinovi Anglije, ki se zdaj bore, ne smejo dobiti vojne na ta način, kakor v svetovni vojni. Ne sme se zgoditi, da bodo po zmagi angleškega orožja naši vnuki, pa morda tudi še sinovi spet morali prijeti za orožje. Vojna terja od nas največjih naporov, zato bo treba tudi Nemcem dokazati, da razumemo žrtve ter jih v novem redu pravilno ocenimo s pogoji, ki ne bodo dopuščali več ogrožanja človeških pravic.« Trenutni položaj za Nemce na Norveškem nikakor ni odločilen. Nemčija bo naletela na ovire, ki jih bo težko premagala.

VELIK POŽAR NA DANSKEM

KJEVENHAVN, 4. maja. DNB. Nemški vojski so prisostvovali lokaliziranju velikega požara, ki je izbruhnil v Lemvigu, na zahodni obali Jutlanda. Požar je nastal ponoči zaradi kratkega stika. Ker je bilo viharno se je ogenj naglo razširil. Vojski so s pomočjo gasilcev rešili iz bolnišnice 80 bolnikov in jih spravili v bližnjo cerkev. Požar so končno omejili. Eno krito bolnišnice je zgorelo do tal.

OBNAVLJANJE PROMETA NA POLJSKEM

VARŠAVA, 4. maja. DNB. Železniška proga iz Varšave na Gdansk je vsa popravljena. Tako bo vzpostavljen redni promet na tej progi že v prihodnjih dneh.

SLOVAKI NA PROSLAVI MOSKOVSE UNIVERZE

BRATISLAVA, 4. maja. Slovak Press. Na proslavo moskovskega vseučilišča je odpotovala slovaška delegacija pod vodstvom prosvetnega ministra Josipa Sivaka. Potovala bo preko Berlina in baltskih držav. Pred odhodom je ministrski predsednik Tuka naglasil, da odhajajo zastopniki slovaške znanosti službeno na pot v prijateljsko državo. Prepričan je, da »bo ta obisk pomenil zagotovilo pristranskega vzajemnega sodelovanja na kulturnem in znanstvenem polju.«

FRANCIJA KUPI BOLGARSKI TOBAK.

SOFIJA, 4. maja. Havas. Podpisan je trgovinski sporazum med Bolgarijo in Francijo. Slednja bo kupila za 100 milijonov frankov bolgarskega tobaka. Naglašajo, da se prične s tem nova doba v odnosajih med obema državama.

Slovenski novinarji na obisku v Prekmurju

Prvomajniške popotne skice in stiki s prijaznim ljudstvom v zemlji Pribine in Koclja

Prekmurje in Prekmurce zna ceniti samo tisti, kdor ga obišče in kdor jih pozna. Kdor bo vsaj enkrat prišel med Prekmurce in si ogledal lepoto pokrajine, ta ne bo nikoli več strepetal ob imenu Prekmurje, ali imel celo privide o neki »Sibiriji«. Ne bo se zbal službovanja med Prekmurci, ker bo spoznal, da je ta del Slovenije prav tako lep, kakor drugod, da ima prav toliko zanimivosti, če ne še več. In Prekmurci so gostoljubni, kakor le redko kje v Sloveniji. Izleti v Prekmurje so privlačni, saj ima ta stara naša zemlja za tujca in domačina toliko razgibanosti in pestrosti tako v pokrajini kakor prebivalcih, ki prebivajo tam.

S takšnimi vtisi so se vrtnili iz Prekmurja slovenski novinarji, ko so se odzvali ljubeznivemu povabilu Tujskoprometnega društva v Murski Soboti.

Po Slovenskih goricah

Udobni avtobus mestne občine mariborske je naglo pobiral kilometre. Kmalu za Št. Petrom in Nebovo se je odprl tipično lepi svet Slovenskih goric. Mehko vzvalo vane gričevje spominja na Dolenjsko. Presekano je po celi vrsti potokov ter posejano z ljubkimi naselji, ki dajejo že v zgodnji pomladi naslutiti pestro lepoto, ki zadiha iz zemlje vse tople poletje do jesenske turgatve. Hudourni Pesnica pušča v svoji dolini velike mlakuže, ki so skeleče vprašanje tamošnje melioracije.

Skozi prijazni Sv. Lenart in ponosno stolpo Sv. Trojico hitimo k Oseku, Komarnici, Cogelincem, Ivanjem. Pri Grabonju dosežemo Ščavniško dolino, ter se mimo Okoslavcev povzpemo na Kapelo, najvišjo točko dosežanje vožnje. Iz lepega razglednika sredi vinogradov se naglo spustimo skozi Rihtarovce k Radencem ter dalje k Muri, ki je dolga stoletja ločila panonske Slovence od nas.

Lep sprejem ob Muri

Pri novem petanjskem mostu so Prekmurci goste presenetili. Kljub slabemu vremenu so se zbrali Sobočani k nadvse pristrčnemu sprejemu zastopnikov tiska iz Ljubljane in Maribora. Med navzočimi naj omenimo župana in predsednika Tujskoprometnega društva v Murski Soboti g. Ferdinanda Hartnerja, okrajnega načelnika dr. Bratina, državnega tožilca dr. Juharta, gimnazijskega ravnatelja Zebca, ravnatelja trgovske šole dr. Kovačiča, upravnika soboške pošte Vutkoviča, župnika Vojkoviča, industrijca Benka in njegovega sina, odvetnika in bivšega poslanca dr. Bajleca in številne druge Sobočane. Domačini so pogostili novinarje po lepi prekmurski navadi s kruhom vrtanke kar spominja na star slovanski običaj. V imenu Prekmurcev in Tujskoprometnega društva je goste s toplimi besedami pozdravil soboški župan g. Hartner, v imenu prekmurskega tiska pa dr. Nemec iz Sobotice, nakar se je za prijateljski sprejem in pristrčne pozdravne besede zahvalil predsednik novinarskega združenja Stanko Virant.

Padla bo dolgoletna pregrada

Novinarji so si nato v spremstvu domačinov ogledali nove objekte petanjskega mostu, ki bo avgusta letos odprt. Novi most, ki se sestoji prav za prav iz šestih objektov, je zanimiva arhitektonska posebnost, ki bo odslej preprečila poplavne katastrofe v tem predelu. Vežal bo Prekmurje s Slovenskimi gorici in Mariborom ter postal privlačnost za izletnike.

Z avtokarom so slovenski novinarji nadaljevali vožnjo v Soboti, kjer so bili prav tako prijateljsko in ljubeznivo sprejeti. Prekmurci se zavedajo, kako močno potrebuje njihovo lepo ozemlje propagande. Zato so bili prihoda slovenskih novinarjev še tem bolj veseli, ker so prepričani, da bo odslej Prekmurje dobilo pravično mesto v našem tujškem prometu, za kar ima vse pogoje. Nič več ne sme biti Prekmurje ozemlje, ki se ga spominjamo z mešanimi in trp-

kimi občutki, saj so zastopniki tiska na svojem dvodnevnem izletu sami ugotovili in se prepričali, da je Slovenska Krajina lepa in da so Prekmurci ljubeznivi in nadvse gostoljubni ljudje.

Ogledi po prekmurski metropoli

Novinarji so se nato razmestili v hotelih »Central« in »Slon«, ki sta prvovrstni gostinski podjetji in ustrezata še tako razvijenemu gostu. V spremstvu funkcionarjev Tujskoprometnega društva in pod vodstvom prof. Zike ter upravnika pošte g. Vutkoviča so si gostje ogledali soboške zanimivosti. Pot jih je vodila v stari Szaparyjev grad, kjer je sedaj občina in sodišče z zanimivo razpravo dvorano, nato skozi lep priročni park, nazvan Slavčkov gaj, kjer so krilati pevci z žgolenjem razveseljevali goste. Ogledali so si vzorno urejen stadion SK Mure in lepo kopališče na prostem, katoliško in evangelijsko cerkev ter sinagogo. Sobotica ima torej vse, kar more privabiti goste in jih zadržati v svoji sredi: prirodne lepote, parke, vzorna gostinska podjetja, sportne prostore, kopališče, kino in — kar je najvažnejše — gostoljubne, zelo ljubeznive domačine.

Slovenski novinarji so se seveda zanimali tudi za gospodarsko življenje Prekmurja in Sobotice. Ogledali so si veliko Šiftarjevo tovarno perila, ki je vodilna v državi. Od skromnih začetkov si je g. Šiftar z vztrajnostjo in gospodarsko doslednostjo ustvaril podjetje, v katerem ima sedaj okoli 115 najmodernejših strojev. Delavke delajo v večih oddelkih, ki so higiensko in vzorno urejeni. Delo je tako razdeljeno, da izdelava 26 delavk v 8 urah 450 srajc, ki so res dober izdelek. Industrialec g. Šiftar ima odjemalce v vsej državi, njegovi izdelki so znani tudi na tujih tržiščih. Tovarnar g. Šiftar je nedavno povišal vsem delavkam za 15% plače, kar je lepa socialna gesta, ki so jo uslužbenci in javnost spričo draginje z radostjo vzeli na znanje.

Po ogledu vodilne tvrdke za eksport naših vin, Nadež, ki razpolaga z ogromnimi kletmi, pa so se novinarji podali v hotel »Slon«.

Pozdravni večer

V okusno okrašeni dvorani hotela »Slon« je soboška mestna občina pripravila novinarjem svečani banket in prijateljski družabni večer, na katerem so se tesneje povezali stiki med zastopniki tiska in predstavniki vsega javnega, kulturnega, narodnega in gospodarskega življenja Prekmurja. Poleg župana g. Hartnerja so se udeležili banketa zastopnik vojske, okrajni načelnik dr. Bratina, ravnatelj gimnazije inž. Zebec, veleindustrialec Benko in sin, poštni upravitelj Vutkovič, industrialec Šiftar, tiskarnar Hahn, številni profesorji in učitelji, med njimi Zika, Liška in Ferjan, bivši poslanec in odvetnik dr. Bajlec, državni tožilec dr. Juhart, dr. Nemec, predsednik Združenja trgovcev Čeh in soboški rabin dr. Roth. Na banketu so v imenu občine, Tujsko prometnega društva in Prekmurja pozdravili goste župan Hartman, dr. Bajlec, dr. Nemec in Roth. Za pozdrave so se v imenu novinarjev zahvalili predsednik Virant, dr. Kuhar in Prunk. Zdravice so veljale lepemu Prekmurju, njegovim predstavnikom in našemu tisku. Prav prijateljsko razpoloženje se je še stopnjevalo ob zvokih pristne ciganske godbe in ob prijetnem razgovoru z domačini.

Po plodnem Ravenskem v vinorodno Goričko

V jutru prazničnega dne Vnebohoda so se gostje odpeljali na krožno vožnjo po Ravenskem, Goričkem in delu Dolenjskega. Pot je vodila iz Murske Sobotice skozi čedne vasice Rankovce, Kupšince, Krajno in Skakovce v Cankovo, tik ob nemški meji. Krog in krog plodno polje, tipična ravninska zemlja z daleč raztegnjenim obzorjem. Majhne hišice so kakor priraščene k tlom, iz njih pa diha snažnost in

ljubezen do žlahtne zemlje. Nikjer drugod v Sloveniji ne najdemo tako ozkih mej med njivami, kakor tu. Ta ravenska zemlja je imela tudi najmočnejšo prometno vez k Muri in Radgoni.

Za Cankovo se polagoma, komaj zaznavno vzpenja svet iz Ravenskega v Goričko. Skozi Črnce in Krašče z lepimi dvori, kjer so stanovanja, hlevi in seniki v zaporedju pod isto streho v vogalnem stiku, dospemo v Pertočo, dalje v Št. Jurij. Najvišji vrh zahodnega Prekmurja, 359 m visok Kūharjev breg ostane na levo od nas, tik za njim pa tri nemške vasi Ocinje, Kramarovci in Fikšinci.

Farna cerkev Sv. Jurija je mogočna stavba katoličanov. Odtod dalje so po Goričkem v velikem kotu raztresene protestantske vasi. Ne ločijo se njih domovi na zunaj od katoliških, le znotraj manjka običajnega razpela v kotu, ki ga nadomeščajo slike luteranskih velmož.

Po prijaznem kramljanju z dobrodušnimi domačini in razdelitvi mladinskih knjižic, odhitimo dalje po Goričkem. Po klancih in plitvih globelih zavijemo med sadovnjaki pod Slavečami k Belemu križu, od tu pa v serpentinu na Hrad, mogočni grad grofov Batthyanyjev v Gor. Lendavi. Orjaško četverokotno poslopje s 100 sobami, veliko zbirko lovskih trofej in kapelo, spada med največje te vrste v Sloveniji.

Na Benkovi pristavi

Spet je deležna mladina knjižnih darov, nakar se med mladimi borovimi gozdičji odcepimo k Mačkovicem, na vzorno urejeno pristavo soboškega industrialca g. Josipa Benka. Po ogledu lepih sadovnjakov in vinogradov, hlevov z izvrstno negovanimi konji, govedom in plemenskimi svinjami so bili gostje deležni nadvse prijaznega gostoljubja gg. Benkov starejšega in mlajšega. Med zakusko z žlahtno kapljico, kakršno premorejo le sodi v vinogradih na Benkovini, so se vrstile napitnice, dobrodušni in neumorni potni maršal, tovariš Prunk je s svojim prigodnim »Starčkom« povzdignil veselo razpoloženje. Le težko se je bilo ločiti od lepe domačije na prijaznem hričku in njenih gostiteljev. Mimo Dankovcev, Moštjanec, Vaneč in Puconcev smo dosegli Martjance, kjer so vzbudile pozornost stare freske v tamošnji cerkvi. Skozi Moravce in Tešanovce je šlo spet po ravnini, ki ji pojav škorkelj daje posebno lice.

V Bogojini med narodom

Bogojina s Plečnikovo cerkvijo in stolpom je že od daleč mikavna vas. Proščenje je, ljudje se veselo zgrnejo okrog gostov. Dele se knjige in kolači, razigrana mladina je navdušena, starejši prikimavajo: »Tako je prav, to bodo pomnili, kdaj so dobili knjige...« Na vasi je živahno, vse se zbira okrog busa. Nad staro slamnato streho pa ždi na črnem dimniku v velikem gnezdu škorklja in klepeče predse. Zdaj se dvigne samica, na njeno mesto pa leže samec, da se jajca ne ohladi. Prizor, ki ga vidiš le v slikovitem prekmurskem delu Slovenije.

Prijazni župnik pogosti novinarje. Pred ljubko cerkvijo zapoje fantje lepo domačo pesem. Dekleta se zbirajo, nastalo bi pravo ljudsko rajanje med ljubim narodom v veselje nas vseh, toda moramo dalje.

Vzorna kmetijska šola

Turnišče. Sivolas dekan g. Jorič je razkazal stare freske v starodavni cerkvi in notranjščino novega božjega hrama. In dalje. Že smo v Rakičanih. Banovina je napravila Prekmurju dragoceno uslugo, ko je preskrbela za ta zavod. Novinarji, ki so si pod vodstvom notranjskega rojaka, prijaznega g. direktorja šole inž. Frana Mikulža ogledali učilnice, predavalnice z lepim odrom, ki služi tudi za gledališke in pevске nastope, so se prepričali o velikih nalogah, ki jih proži ta zavod prekmurskemu ljudstvu. Vzorno urejeni hlevi z lepo rejenimi konji in govedom, zračni in snažni svinjaki, kur-nice, skladišča, tipično gorenjski vezani kozolec, praktični silos in koruznjak, pa lepe njive, nasadi drevesnice in sadov-

njaki pričajo o spretni roki, ki vodi ta zavod. Zavod ima 36 glav živine simendolske pasme, 6 delovnih konjev, blizu 34 prašičev jorkširske pasme, nad 80 kokoši rjavih štajerk in blizu 15 družin čebel. V letih 1931 do 1937 je šola dala za seme 53.300 kg ozimne pšenice, 37.800 kg rži, 3350 kg ječmena, 8300 kg ajde in 20.000 kg krompirja. Ravnatelj zavoda, g. inž. Mikulž je pogostil novinarje z zelo okusno domačo šunko in pijačo, nakar so morali gostje pohiteti dalje v Soboti.

Velikopotezno industrijsko podjetje

Po povratku v Soboti so si novinarji ogledali tovarno mesnih izdelkov g. Josipa Benka. Podjetni prekmurski gospodarstvenik si je pred leti zgradil eksportno klavnico in tako ustvaril osnovo za tovarno mesnih izdelkov. Podjetje se je od leta do leta razširjalo, tako da slovi danes kot najmodernejša tovarna mesnih izdelkov. V Prekmurju in na sosednem Hrvaškem je živinoreja močno razvita. Za ljudstvo je Benkova tovarna mesnih izdelkov, eksportna klavnica ter trgovina z živino in svinjami v večjem obsegu, v pogledu lažjega vnovčenja teh produktov velikega pomena. Podjetje, ki daje kruha in zaslužka mnogim zaposlenim, prodaja svoje izdelke v lastnih podružnicah v Mariboru, Celju, Gornji Radgoni ter v trgovini v Murski Soboti, kakor tudi povsod v naši državi in deloma tudi v tujini. Živino izvažajo tvrdka Benko v glavnem v Nemčijo, Italijo, deloma tudi v Egipt in Anglijo. Tovarna izdeluje vse vrste klobas, prekajeno meso, mast in kot specialiteto na praški način pripravljene šunke. Leta 1933. je začelo podjetje kot prvo v državi z izdelavo baconov za Anglijo. Leta 1936. je bilo uvedeno konzerviranje šunk, leta 1938. pa je Benkova tovarna pričela izdelovati raznovrstne mesne konzerve, pastete, prekmurski guljaš itd. Šunke v dozah pošilja tovarna Benko celo v Ameriko. Novinarji so bili prijetno presenečeni nad čistotico tovarne in nad vzorno urejenimi posameznimi oddelki. Gospod Benko in njegova desna roka g. Benko ml., sta vodila novinarje skozi klavnice, hladilnice, oddelek za izdelavo in predelavo, oddelek za topljenje masti in izdelavo ledu, v strojarno in skladišče mesnih izdelkov. Gostje so se zanimali za moderne stroje, za njihovo delovanje in za vse, kar sta jim lastnika prijazno tolmačila. Podjetje zaposluje 80 oseb, podružnice pa 30. V tovarni je 40 mesarskih pomočnikov. Zanimivo je, da ima tovarna svojo gasilsko četo, lastni gasilski avtomobil in motorno brizgalno ter vse potrebno gasilsko orodje. Podjetni industrialec g. Benko je s svojo tovarno dvignil sloves in koristi Prekmurja.

Slovo od prijaznih ljudi

V vrtnem paviljonu g. Benka je bila gostom prirejena večerja. Spet sta g. Benko starejši in njegov postrežljivi sin poskrbela, da so odnesli gostje iz Prekmurja najlepše vtise. Vrstile so se v navzočnosti predstavnikov soboškega javnega življenja in oblastev, zdravice. Zastopniki slovenskih novinarjev kakor tudi tovariši beograjskega tiska, so se gostiteljem in vsem činiteljem, ki so poskrbeli, da so ure novinarjem v Slovenski krajini potekale najugodnejše, najiskreneje zahvalili za pozornost. Prekmurje in njih prijazni, gostoljubni ljudje naj se zavedajo, da bodo poslej stiki ostale Slovenije s to lepo našo zemljo postajali vedno tesnejši. Novinarsko pero bo utiralo pota za nove podvige in seznanjalo svet s tem vse premočnim znanim svojevrtnim delom naše domovine. Vsa čast organizatorjem, med katerimi ne smemo pozabiti g. prof. Ziko in učitelja g. Ferjana, ki sta bila že od Maribora neutrudna mentorja izletnikom.

Na povratku so se gostje za kratek čas ustavili v Slatini Radencih in si ogledali tamkajšnje lepo preurejene naprave, ki jih je razkazal g. inž. Kosmač. Po pogostitvi so morali gostje žal dalje in po isti poti kakor k Muri, so se izletniki vrnili nazaj čez Slovenske gorice v Maribor. Odšli so na delo z najlepšimi vtisi o krajih in ljudeh, ki so s prijaznim svojim licem, pa prirodno domačnostjo osvojili njih srca ter dokazali, da so zlata vredni člen slovenskega naroda na starih tleh panonske Slovenije.

Gornjigrad, mesto na pragu Solčavskih planin

Dr. Franc Mišič

Gornji grad je postal mesto 5. avgusta 1918. Po številu hiš in prebivalstva, po razsežnosti in obsegu mestnega pomerila gotovo prekašajo vsa ostala slovenska mesta mnogi slovenski trgi in celo nekatere vasi. Vendar pa ima mnogo res mestnega značaja na sebi na zunanjem licu, pa nič manj tudi na zanimivi, slavni preteklosti. Ljubko mestoce je postavljeno najbližje izmed vseh v osrčje Savinjskih alp, najbližje zelenim izvirkom bistre Savinje.

Iz Celja dospel skozi dolge špalirje hmeljskih nasadov po svetli cesti, dokler ne zaviješ za Mozirjem pri gradu Vrhovcu in Nazarijah na levo ob Dreti navzgor v Zadrebško dolino. Skozi prijazne in čedne vasi Dupletina, Kokarje, Lačja vas, Gorica, Pusto polje, Podgora, Zg. Kraše, Šmartno ob Dreti, Volog in Bočno hiti avto naprej, za njim pa se poizgublja najraznovrstnejše pokrajinske slike. Šumovito Dobrovlje z dolgo vrsto strmih, a vendar pogozdenih piramidastih in tolstih gor, hribov in vršacev, potem pa severno pobočje in hladno vznožje Menine planine na levi, na južni strani; na desni, na severo-zapadni, pa ostro obrezani in oblikovani Rogatec, po svojih značilnih potezah imenovan tudi Kapucinar, in Lepenatka se vedno bolj zblížujeta in pritiskata na potok in njegovo dolinico tako, da je za njo in belo cesto komaj še dosti prostora. Zdi se ti, da se voziš v gorenjsko Kamno gorico ali Kropo. In res! Preden zavije cesta v mestoce, mora še prej skozi majčkeno selo. Samo štiri hiše stoji tam, v katerih so družine s 40 otroki; to je vas Kropa ob Dreti. Še nekaj ovinkov skozi ozko, stisnjeno dolinico, skozi »Okno«, in že se zasvetijo na vznožju temnozelene Menine planine s prijazno cerkvico sv. Florijana lesketajoči se zidovi impozantne cerkve z visoko kupolo, pred njo pa obširno, dvenadstropno, ponosnemu gradu podobno poslopje; to je Gornji grad, ki je tesno združeni naselbini, nastali okoli njega, dal svoje ime.

Gornji grad ima samo eno cesto ali ulico; kar je v njem še drugih prometnih žil in zvez, so same ozke poti in steze in hrvi preko Drete. Pa tudi ona edina cesta je ozka. Samo tam, kjer zavije v lepo speljanem loku, okoli vzvišeno stoječe, nekdanje ograjene cerkve, se prijetno in mestno razširi tako, da je tu zadostno prostora za okusen kratek drevored. V njegovih sencih stoji majčken paviljon, pa tudi klopi, ki v vročih poletnih dneh niso nikdar prazne, ker v tem času Gornji grad ni nikdar brez mnogoštevilnih letoviščarjev, ki se zaradi svežega, gorskega in gozdnega zraka, zaradi pri-

jetne sončne toplote, pa tudi zaradi zelo umerjenih cen vsako leto zopet vračajo semkaj.

Nekaj onega sijaja, ki je v srednjem veku in v prejšnjih časih obdajal gradove, cerkve in samostane, raje tu še vedno skozi line starega stolpa, se zliva skozi okna široke kupole v tiho notranjost v renesančnem slogu zidane katedrale in objema kakor bršljan nerazdružljivo bele zidove nekdanjega ponosnega in bogatega benediktinskega samostana. Če stojiš pred visokim portalom cerkve, stojiš obenem sredi prostornega, s cvetličnimi gredicami okrašenega dvorišča, ki ga z odprtimi arkadami na treh straneh obdaja samostansko poslopje. Iz njega so že davno izginili menihi; kjer se je nekdanj glasila pobožna molitev in tihi brevir, razglašajo sedaj strogi so-

dniki svoje pravične sodbe in uradujejo uradniki sreskega poglavarstva: v nekem pritličnem kotičku ima »Bratno društvo« svojo društveno sobo. V stolpu podobnem, enonadstropnem poslopiu, ki stoji ob vhodu na dvorišče in v cerkev tam, kjer so nekdanj oboroženi vojščaki čuvali grad in cerkev in menihe, prodaja sedaj prijazna ženica tobak, znamke in kolke.

Najboljša pa je notranjost cerkve, ki je največja izmed vseh v lavantinski škofiji, da po tem, kar še hrani, razbrati, koliki sijaj in blesk je v boljših slavnejših časih še videla in gledala. Ljubljanski škofje so znali ceniti ta biser svoje škofije, si ga ponovno izbrali za svojo rezidenco, za svoj dvor s številnimi slugami in dvorjani. Cerkev ima sicer samo eno ladjo, a poživljajo jo stranske,

visoke in prostorne kapelice z umetniškimi slikami, ki jih je slikal Kremser-Schmid. Lepa je tudi Marijina slika v prvi stranski kapelici na levo, ki jo je l. 1860. slikal P. Künl z napisom: »Lepa si vsa — madeža ni nad Teboj«, in njej nasproti v prvi kapelici na desno z besedami: »Jožef jen mož — je bil pravičen«.

V cerkvi najdeš povsod same slovenske napise. Nasledniki Tomaža Hrena, ki se je tu znal ubraniti upornih kmetov, so v tej cerkvi dajali slovenski besedi vedno prvo mesto.

Ob vhodu v okusno mestno hišo je stari gornjegrajski grb: triperesna deteljica v temnozeleni barvi; za njo strma gora s cerkvico na vrhu v svetlejši barvi; zgoraj v ozadju pa v vsakem kotu po ena srebrna zvezda; simbolično prikazana ona pot, po kateri je Gornji grad iz malih početkov že pozabljenega gradišča v tesni dolini Drete vzrasel v mesto Savinjskih planin.

Balkanska knjiga

Po svetovni vojni smo postali Slovenci sestavni del Balkana in s tem vstopili tako v politično, kakor v kulturno novo okolje. Premočno nas še vežejo vezi z zahodno kulturo, da bi se že zdaj pokazala ta deklinacija tudi v našem duhu. Ne smemo pozabiti, da je naš narod živel od prihoda na svoje ozemlje v zahodnem kulturnem krogu, da mu je bila najbližja balkanska, srbska kultura, iz političnih vzrokov celo zaprta in da je to razmerje vtisnilo močan pečat v duhovnem življenju našega naroda. Premočno besedo ima tu tradicija, ki pa nas vendar ne sme ovirati pri novi orientaciji. Zavedati se moramo, da je naša bodočnost na Balkanu in da nam je le v krogu balkanskih držav zajamčeno neovirano narodno življenje. Zavedati se moramo, da bodo le složne in združene balkanske države lahko uveljavile svoje interese in dosegle neoviran razvoj.

Danes dobiva Balkan novo vlogo v

silni borbi velesil. Da ostane trden kot celota, nas mora navdajati zavest skupne usode, spoznanje, da bo vsako iskanje samo lastnih koristi pokopalo državno svobodo vseh balkanskih narodov. Nazoren primer take neuvidevnosti je usoda skandinavskih držav. Današnji čas zahteva velikih kompleksov, močnih državnih grupacij in mali narodi čez noč izginjajo z zemljepisne karte Evrope. V te mčasu mora biti Balkan trdno zgrajena celota, ki bo zmožna odbiti vsak napad na neodvisnost katere koli balkanske države in to trdnost more tvoriti le pravo, iskreno prijateljstvo. Tako prijateljstvo pa more zrasti le iz temeljitega medsebojnega poznanja, ki postane tako še posebno aktualno. Stara resnica je, da je poznanje kulture najbližja pot medsebojnega zblížanja.

V 28 letih sosedstva smo se kaj malo spoznali. Če odštejemo odnose s Srbi in Hrvati, nam je kultura ostalih balkan-

skih narodov precej neznana. O bolgarski književnosti vladajo neki megleni pojmi, še manj o glasbi in umetnosti, a za turško, romunsko in grško literaturo vlada celo pri inteligenci popolno nerazumevanje. A težnja po popolnem zblížanju mora postati narodov program, ne samo našega, temveč vseh balkanskih držav! Ustvariti si moramo široko zasnovan balkanski kulturni program, ki bi obstajal v ustanavljanju balkanskih institutov, v prirejanju umetniških in književnih razstav, predavanj itd. Dočim danes naša gledališča, kakor tudi v vseh ostalih balkanskih državah, predvajajo večinoma dela tujih avtorjev, medtem ko so domači in balkanski sorazmerno malo na repertoarju, bomo morali v bodoče okreniti v drug pravec. Če morda nima balkanska dramatika mesta v gledališkem repertoarju zaradi umišljene neodzorelosti, moramo izjaviti, da to neumestno zapostavljanje, ki izvira ali iz nepoznanja, ali pa iz neke predstave o manjvrednosti vsega, kar je balkanskega, nima prav nobenega razloga. Dokaz temu so dela romunskih, bolgarskih kakor tudi turških in jugoslovenskih pisateljev, ki so našla pot že na mnoge češke, slovaške odre in so jih igrali v Nemčiji, Franciji, Madžarski in drugod. Predstavljanje balkanskih avtorjev balkanski publiki je postala nujnost.

Vsako leto naj bi se vršil Teden balkanske knjige, umetnosti in glasbe v večjih mestih vseh balkanskih držav, ki bi naj bil reprezentativna slika balkanske kulture. Še na širšo podlago bi se postavljeno z uvedbo poučevanja balkanskih literatur v srednjih šolah (pri zgodovini oz. narodnem jeziku), kar nam bo vzgojilo generacijo mladine, prežete z mislijo na skupnost Balkana.

Glavna skrb, ki pa je sedaj tudi najbolj uresničljiva, pa naj bi bila ustanovitev »Balkanske knjige«. Književnost, ogledalo narodnega življenja, izraz narodnega duha, naj postane oni činitelj, ki nas bo trdno povezal v kulturno in preko te v politično skupnost. Knjiga naj veže lingvistično različne balkanske skupine. Založba »Balkanska knjiga« naj bi obstajala v vseh balkanskih državah in bi zalagala v izvirnikih in prevodih le dela balkanskih avtorjev. Tu se nam odpira široko, še neobdelano področje: medsebojno posredovati velike zaklade kulturnih vrednot balkanskih narodov.

Mladost balkanske literature še ni znamenje njene manjvrednosti, temveč nasprotno, ona jamči, da je v njej še vedno duh zemlje, iz katere je zrastle in da je še vedno tolmač k pravilnemu razumevanju življenja in ljudi na Balkanu.

Zato bo ustanovitev »Balkanske knjige« najboljšo sredstvo medsebojnega spoznavanja. Bila bi najprimernejši korak k uresničenju balkanskega kulturnega programa, ki bo najsolidnejša podlaga politične vzajemnosti.

Reševalec je postal razigran...

Vsak naročnik »Večernika«, ki nima poravnane naročnine vsaj do 14 dni pred dnevom smrtne nezgode

izgubi pravico zavarovalnine za

10 000— din

Še nekaj misli po »Kobanskem tednu«

Med počitnicami pred tremi leti smo se vozili z Lojzeto Sušmeljem iz Ruš v Maribor. Takrat je Sušmelj, po končani umetniški akademiji stal na razpotju: ali naj zaprosi za službo in odide v kakšno večje središče, ali pa ostane doma in se povsem posveti umetniškemu ustvarjanju. Prva pot bi bila lažja in ubgodnejša. Lojze pa je bil poln idealizma in življenjske sile so v njem kar prekipavale. Tere se je odločil za drugo pot. V tistem prvem razgovoru o njegovi življenjski poti mi je omenil, da se namerava posvetiti svoji najbližji okolici — Kozjaku, Dravski dolini in Pohorju. Govoril mi je o svojem načrtu za knjigo linorezov s Kozjaka. Svetoval sem mu, naj jemlje snov za svoja dela iz ene pokrajinsko zaokrožene celote, naj se posveti obsejnim krajem od Maribora do Dravograda. Ta misel mu je bila zelo všeč, ker ga vežejo na kraje od Maribora do Kaple vezi globokih osebnih doživetij iz rane mladosti in študijskih let; rad Muto pa je bila doma njegova mati, ki jo je jedva poznal, je pa s tem večjo vneto sprejemal vse, kar je čul o njej in kar je bilo z njo v zvezi.

Oklenil se je te misli z vso mladeniško vnetostjo, ter se je takoj začel pripravljati za izvedbo svojega načrta. Po dveh mesecih od tistega razgovora mi je pisal 6. novembra 1938. v Zagreb: »V Ljubljano sploh ne nameravam iti, hočem ostati doma, popolnoma se bom posvetil Kozjaku, slikal ga bom in odkrival. Hote ostati doma, ustvarjati iz življenja, slikati ta prelubi Kozjak — to je moj cilj. Od 1. do 8. oktobra sem ga prepotoval od Urbana do Ojstrice in videl toliko lepih stvari. Videl pa sem tudi, kako so ti kraji zapuščeni, posebno gornji del. Motivi v obliki knjige izidejo ob priliki Umetniškega tedna, ki bo najbrže marca ali aprila. Deset risb že imam«.

V enem naslednjem pismu mi z veseljem sporoča, da se je njegov tovanec France Golob

lob odločil na slično pot, da se bo posvetil Korošici in da bosta drug drugega podpirala v delu.

Prvotno je Sušmelj nameraval razstavljati kot gost »Brzde« pred božičem 1938, kjer pa niso sprejeli njegovih del. V tem prvem razočaranju se je rodila misel na samostojno razstavo. Sušmelj ni klonil, ampak se je s podvojeno silo vrgel na delo. Imel je jasen cilj in zato je premagal tudi vse nadaljnje ovire, sicer s trpkimi občutki, toda svetlih misli. Zaživel je z ljudmi, opazoval jih je pri delu in jim tudi sam pomagal, veselil se je z njimi ter je z njimi vred čutil vse težave, ki jih tarejo iz dneva v dan.

Da bi lahko živel in nadaljeval začrtano pot, je pripravil skupno z Golobom razstavo v Rušah junija 1939. V katalogu, ki je izšel ob tej priliki, piše Sušmelj, da sta pri nas dve skupini umetnikov, ena, ki je ostala zvesta l'art pour l'artizmu, in druga, ki se je idejno opredelila in vnesla v sliko tudi življenjsko vsebino naše vasi in malega človeka. Ko sta zivotarila z Golobom med študijem v Zagrebu, sta sklenila, da se bosta posvetila slovenski vasi. V pomankanju in bedi sta postavila prvi temelj z razstavo v Celju. Razstava v Rušah je bila nov doprinos začrtane poti.

Po razstavi v Rušah se je znova zagrizel v Kobansko, delal pa je še spomenik žrtvam dela, ki je bil postavljen jeseni 1939. na ruškem pokopališču. Od takrat naprej pa se je posvetil zgolj Kobanskemu. Ponovno se je podal na pot, zbiral motive, opajala ga je kobanska krajina in v razgovorih z domačini so se mu porajale nove misli. Začutil je, da bi sama razstava bila premalo, da bi za Kobansko moral storiti še nekaj več. Dal je prvo misel za »Kobanski teden«, o kateri je obvestil Goloba in mene. Misel se je izkristalizirala, pomagala pa je načrt izvesti mariborska podružnica CMD. Porazgovorili smo se brez uradnih konferenc ter si raz-

delili delo. Ne smemo pa pozabiti našega ateka g. Robnika, ki je zaživel z vso dušo z nami mladimi in je vnesel s svojo izkušnostjo in poznavanjem Kobanskega, Kobancev, njihovih šeg in običajev toliko svežine in razgibanosti v naše prireditve, da smo z začudenjem in velikim spoštovanjem občudovali tega moža z bradico, ki je tako dobro razumel naše hotenja in se potrudil, da je »Kobanski teden« čim bolje uspel.

Kot osrednja točka »Kobanskega tedna« je bila vsekakor Sušmeljeva umetniška razstava »Kobansko«. Iz olj, akvarelov, risb in linorezov je vel duh kobanske pokrajine, ljudi, ki se z žuljavimi rokami in z znojem na licu borijo za svoj življenjski obstoj. Pokazal je tudi žalostne posledice težkih socialnih razmer, v katerih živijo ti ljudje v krajih, ki so bili do sedaj docela pozabljeni. Razstavo je poživil tudi kotiček narodnega blaga, ki ga je okusno uredil France Golob. Še nekaj je treba omeniti. Nizka vstopnina je omogočila ogled razstave tudi širšim slojem, ne pa zgolj ljubiteljem umetnosti. Že ob priliki razstave v Rušah je napisal Sušmelj: »Pisalo pa se je in se še piše o potrebi popularizacije likovne umetnosti v najširših plasteh naroda, toda najširša plast naroda ne bo šla v mesto na umetniško razstavo z visokimi vstopninami. Treba je torej storiti obratno. S tem bo dobila likovna umetnost pri širših plasteh naroda in upravičila svoj življenjski obstoj. Zakaj likovna umetnost, kakor tudi sploh vsa umetnost, je v svojem bistvu končno last vsega naroda in ne samo določenega kroga izobražencev«.

In res, razstavo so obiskali kmetje in baltarji s Kobanskega, celo drvar s Pohorja in delavci iz Maribora. Obisk na prireditvah »Kobanskega tedna« je bil od dneva do dneva številnejši ter je občinstvo z razumevanjem sprejelo teden in si želelo, da se v bodoče še ponovi.

Pavle Zaucer.

Novice

Gospodarski položaj na podeželju

Stari pregovor pravi, da je kmet steb-ber, na katerem sloni država, vendar je najbolj zapostavljen in prepuščen same-mu sebi. Štiri petine vseh Slovencev ži-ve na deželi. S poljedelstvom se preživ-lja 700.000 ljudi. Taka velika večina izobražencev ve prav malo ali pa noče vedeti o socialnem položaju našega po-deželja. Ti menijo, da gospodarsko vprašanje naše vasi ni pereče. Nasprotno pa je nastrojena današnja študirajoča mla-dina, ki teži za tem, da naveže z ljud-stvom čim tesnejše stike. Zanima se in proučuje našo vas, ki je tudi v gospo-darskem pogledu temelj našega narod-nega življenja.

Gospodarski položaj slovenskega kme-ta je vse prej ko rožnat. Mišljenje, da ima kmet dovolj živeža, je napačno. Ka-ko nezadostna je prehrana našega kmeta, vidimo, če pomislimo, da poje Belgijec letno 300 kg kruha, Nemec 150 kg in naš človek pa ne poje več kot 140 kg kruha. Pri nas ne kupuje kruh samo meščan, ampak tudi kmet. Slovenci kljub agrar-nemu značaju svoje zemlje ne pridelamo dovolj kruha doma. Ves kupljeni kruh je proizvod banaške agrarne produkcije. Ker pa je cena žitu, moki in kruhu regu-lirana po načelih politike »Prizada«, s katero se forsira izvoz banaškega žita, plačujemo mi naše žito 3krat tako drago, kakor je svetovna tržna cena. Nam je naš domači kruh predrag. Slovenija ku-pi letno za 80.000.000 din kruha. Plača

pa zanj 50.000.000 din več kot bi bila prava cena na podlagi svetovne tržne cene žita.

Prehrana prebivalstva je najvažnejši činitelj za narodovo moč. V krajih, kjer ljudstvo gladije, je mnogo več telesno nesposobnih in tuberkuloznih ljudi. V svetovni vojni se je tudi izkazalo, da zmaga je gospodarska blokada, do-čim lačni propadajo ali pa se upro. Tega so se že zavedali rimski imperatorji, ki so s kruhom osvajali svet. Dejstvo, da je slabo hranjen narod telesno in kulturno zaostal, je staro kakor človeška zgodo-vina.

Prehrana pa ni v vseh krajih Slovenije enaka. Najslabše se hranijo — Haložani, Kočevci in Prekmurci, dočim se godi bo-lje Gorenjem, Savinjski dolini, bogatej-šim obsavskim krajem Dolenjske in Kra-jem, ki leže neposredno v bližini indu-strijskih središč. Gorenjec porabi letno 180 kg kruha, Dolenjec do 200 kg, Halo-žan ga poje le 70 kg. Mesa pojedjo pone-kod po 50 kg letno, Kočevci ga porabi le 8 kg, Prekmurec polovico tega, Haložan ga vidi le ob največjih praznikih. Pri tem pa je treba upoštevati še raznolikost po-deželskega prebivalstva. Namreč posa-mezni dobro stoječi kmetje nas lahko presenete z zadovoljujočim načinom živ-ljenja. Toda to so dobro stoječi poedinci, medtem ko žive nižje plasti: dninarji, viničarji, sezonski delavci, bajtarji in dr-toliko bedneje.

Ta kratek pregled kaže, da je hrana našega kmeta nezadostna. Radi tega je tudi kmet kot delavec ob svojih slabih delovnih pogojih, podvržen različnim bo-leznim, čeprav ima dovolj sonca in zra-ka. Žalostna so ta dejstva, a žal so pre-resnična.

Že stoletja zdravi **ROGAŠKA SLATINA** s čudo-tvorno močjo svojih zdravilnih vrelcev razne bo-lezni: želodca, črev, jeter, zlatenico, žolčnih kamnov, presnavljanja, debelosti, ledvic, mehurja, sladkorne bolezni itd.

Znana strogo dietetična kuhinja, krasno sportno kopališče. Idealno okrevališče. Pred in po sezoni znatni popusti.

Zdravljenje pozimi in poleti,

Informacije daje ravnateljstvo zdravilišča

ROGAŠKA SLATINA

slanstva. Vse to nam narekuje dolžnosti, da resno premislimo o možnosti spopol-nitve učiteljske kmetско-strokovne izo-brazbe.

V teku 12 let se je naše kmetско-nada-ljevalno šolstvo dvignilo na zavidno vi-šino. V Evropi mu je prednjačilo le še dansko in češko-moravsko šolstvo. Brez dvoma si bo slovensko učiteljstvo pod spretnim vodstvom banskega referenta za kmetско-nadaljevalno šolstvo, g. višjega šolskega svetnika **Krošla** ter ob razume-vanju in naklonjenosti oblasti kmalu iz-građilo svoje kmetско-nadaljevalno šol-stvo do vseh možnosti ter se bo naš mali slovenski narod lahko z izpopolnjeno kmetско poklicno izobrazbo dvignil na vodilno mesto med evropskimi narodi.

VINARSKA ZADRUGA V GORNJI RADGONI

Na pobudo bivšega ministra g. Franca Snoja je bil sklican v Gornji Radgoni ustanovni občni zbor vinarske zadruge za vse kraje sodnega področja Gornja Radgona. V delovni okoliščini te zadruge sta prešla tudi kraja Sv. Ana in Sv. Anton v Slovenskih goricah. Zborovanje je vo-dil Franc Snoj, ki je uvodoma podal po-trebna pojasnila in razčlenbo tozadevnih pravil, nato pa je bil izmed navzočih se-stavljen sledeči odbor: Franc Snoj, taj-nik posojilnice v Gornji Radgoni kot predsednik, Alojzij Jurša, hišni posest-nik, gostilničar in vinogradnik na Spod-njem grisu. Ostali odbor tvorijo: Jakob Nedok, želar v Hercegovščaku, Ivan Vreča, vinogradnik in posestnik v Ore-hovcih, Jakob Aljec, kovaški mojster in vinogradnik v Gornji Radgoni, Peter Gajzler, posestnik pri Sv. Ani v Sloven-skih goricah, Franc Horvat, posestnik v Sovjaku-Terbegovci, Franc Novak, uprav-nik banovinske trsnice pri Kapeli ter Ivan Gramfolja, župnik pri Negovi.

Vinarska zadruga bo imela po 1. juliju t. l. svoje kletne prostore v najem pri Posojilnici, katere je imela v najemu do-slej tvrdka Clotar Bouvier. Za enkrat je

banovina odobrila kredit v znesku 200 tisoč din za izvršitev vseh predpriprav in nabavo posode, predviden pa je tudi že kredit za jesensko trgaten približno v isti višini. Pri zadruzi bo nastavljen ba-novinski zadrugi kletar.

ZBOROVANJE RUDARSKIH NAMEŠČENCEV

V Trbovljah je bilo te dni zborovanje Društva rudarskih nameščencev v Slo-veniji, na katerem so razpravljali o šte-vilnih akcijah za izboljšanje položaja ru-darskih nameščencev iz cele Slovenije. Materialna zaščita rudarskih nameščen-cev in rešitev aktualnih problemov sta najvažnejši vprašanji bodočega organi-zacijskega dela. Društvo je ponovno za-htevalo pravilno honoriranje nadur in pri TPD tudi uspelo. Pravkar je v teku ak-cija za uvedbo draginjskih doklad, kar je spričo sedanjih razmer nujno potrebno.

o Slovenski vokalni kvintet v Slovenj-gradu bo imel drevi ob 20. v dvorani So-kolskega doma koncert. Na sporedu so slovenske in slovenske narodne pesmi. Slo-venjgradčani prihičite drevi v Sokolski dom na koncert domače pesmi, ki je mnogo lepša, kakor različni šlagarji in tuja na-vlaka.

o Kolo jugoslovanskih sester v Slovenj-gradu je priredilo na praznik v prena-polnjeni dvorani Sokolskega doma mate-rinski dan na katerem je nastopila naša šolska mladina. V uvodu je pozdravila navzoče matere gospa dr. Železnikar-jeva in želela, da bi jim bila današnja prireditev mala oddolžitev za vse ono, kar one dan na dan store za svoje otroke. Sledile so deklamacije otrok osnovne šole, pevski nastop meščanske šole z vmesnimi deklamacijami raznih materam posvečenih pesmi in kratka igrice, v kateri so na-stopali po veliki večini otroci osnovne šole.

o S sekti si je ranil roko 45 letni dninar Lorenci Mihael iz Sv. Antona pri Vuhredu.

n Gibraltarski škof v Beogradu. Te dni je prispel v Beograd anglikanski škof iz Gibraltara dr. Harold Buckstone, ki je tajnik canterburyjskega nadškofa. Sestal se bo s predstavniki srbske pravoslavne cerkve v svrhu zblizanja obeh cerkva.

Praznik sv. Florijana na Kozjaku

Od premnogih narodnih običajev na Kozjaku, ki so nam še ostali iz pretek-losti je tudi praznovanje godu sv. Flori-jana. Že na predvečer godu zaščitnika pred ognjem se zbere pet do deset fan-tov, ki se odpravijo »florjančite«. Eden izmed njih nosi »rešeto«, na katero je nalepljen tanek rdeč papir z obeh strani.

Dober večer Vam Bog dai,
v sladkem spanju ste zdaj,
mi Vam zapojemo in oznanjujemo,
kako je svet' Florjan živel.

Jutri je njegov svet' god,
daj nam ga učakat Gospod,
jutri bo tak spomin, ki ga je Božji sin
dal za svoj izvoljeni rod.

Svet' Florjan je bil junak,
da mu ni kateri enak,
on se je bojeval in se je skuševal
za vero zveličanja.

Svet' Florjan ni malikov častil,
cesar se je močno jezil,
kamen mu zvežejo, na vrat mu privežejo,
da se je v morju vtopil.

Seveda gostoljubna gospodinja ne do-pusti »florjanovcem« da bi streho »dol trgali« ter jim postreže kolikor more, največ pa seveda naberejo jajc. Toda tu-

Na ta papir nalepijo sv. Florijana z goli-do v roki, prvi krajec in zvezde, a vča-sih je narisana cela vas. V sredino tega rešeta vtaknejo svečo, ki nam ob svoji medli svetlobi nudi krasen prizor. Ko pri-dejo do namenjene hiše, zaori iz mladih grl florjanska pesem, po navadi tale:

Zdaj pa le iščite za nas,
jajc in pa tudi klobas,
denarce tudi vzamemo, vince pa spijemo,
če nam ga daste kak' glaž.

In prej ko nadalje bomo šli,
da ne bi zamerili nam Vi,
nadloge odpravili, naj varen bo hram,
zdajle prav sladko zaspate.

Če ne prineso pevcem hitro zaželenih stvari zapoje še kitico:

Če bomo morali še dolgo tu stat,
na samih podplatih gor stat,
bomo streho dol trgali, na podplate gor
fikalali,
da bomo mogli naprej.

di ta stari običaj polagoma izginja iz ob-mejne kozjaške vasi, le stari možanci še radi pripovedujejo, kako so oni v mladih letih hodili »florjančite«.

„Učiteljstvo o kmečko-nadaljevalnih šolah“

Pod gornjim naslovom je bila 30. aprila objavljena v »Večerniku« resolucija za dvig in izboljšanje tega šolstva. Ker bi pa lahko 6. točka omenjene resolucije, ki se tiče le notranje ureditve in izpopolnitve strokovnih kmetijskih tečajev za učitelje, vzbudila pri nepoučeni javnosti napačno domnevo, smatramo potrebnim dodati še sledeče pojasnilo:

Omenjena resolucija ni imela namena kritizirati strokovne sposobnosti gg. pre-davateljev, saj so se vsi — od priznane-ga mednarodnega strokovnjaka g. ravna-telja Priola pa preko gg. profesorjev in in-struktorjev, kljub redni poklicni prezapo-slenosti, — z veseljem odzvali in nudili v učiteljskem strokovnem tečaju svoje obsežno strokovno znanje. Njihov trud je v stvarno korist ne samo tečajnikov, am-pak tudi v korist nadaljnega razmaha in razvoja slovenskega kmetско-nadaljeval-nega šolstva ter s tem v korist one kmet-ske mladine, ki je takšne poklicne izo-brazbe najbolj potrebna.

Ne smemo nikdar pozabiti dejstva, da tvorijo kmetje 60% našega naroda ter da so še vedno, kljub vsem naporom oblasti in učiteljstva, zapostavljeni v svoji sploš-ni in še bolj v poklicni izobrazbi. Posledi-

ca tega je neorganiziranost domačega in zamejskega trga za kmetiske pridelke in živino ter zaradi tega nerentabilnost kmet-skih obratov, gospodarska zaostalost in ekstenzivnost istih. Nujno je da dvignemo in izpopolnimo poklicno izobrazbo kmet-ske mladine, tem namenom služijo kmetij-ske šole. Za vse one fante, ki izvirajo iz družin malih kmetov in kočarjev, to je iz one socialne vaške skupine, ki je v kmet-skem stanu najštevilnejša a istočasno tu-di gospodarsko in kulturno najbolj zapo-stavljena, pa bi naj posredovale osnovno poklicno znanje zimske, predvsem kmet-sko-nadaljevalne šole, ki bi se naj ustano-vile na vseh podeželskih ljudskih šolah ter postale v teku časa pogojno obvezne. Le na ta način se nam bo posrečilo pre-buditi, dvigniti in okrepiti tudi one najšir-še sloje našega naroda, ki so stali doslej zaradi socialnih in duševnih momentov odrinjeni ob strani. Tako bomo dvignili povprečni gospodarski in prosvetni nivo našega naroda.

Pri tem delu imajo ravno učitelji zelo važno nalogo, ki pa rabijo zato sami nuj-no izpopolnjeno kmetско strokovno izo-brazbo, da bodo tako čim bolj usposob-ljeni za uspešnejše vršenje svojega po-

Ali si že član Slov. plan. društva?

Od leta 1893 dalje deluje Slovensko planin-sko društvo, ki si je postavilo kot svoje glav-ne naloge organizacijo slovenskih planincev, propagando za poset naših gora, gradnjo pla-ninskih koč in domov, napravo zavarovanih in zaznamovanih potov, ki omogočijo dostop čim širšemu krogu ljubiteljev planinske narave. Najprej skromno društvo zavednih slovenskih planinskih pobornikov je danes naraslo v mo-gočno planinsko organizacijo, ki združuje nad 10.000 planincev, ima 65 planinskih do-mov in koč ter obsežno mrežo gorskih potov po vseh slovenskih pogorjih. SPD s svojimi številnimi planinskimi napravami omogoča poset naših planin ter nudi svojim članom po-sebne ugodnosti: znižane pristojbine v pla-ninskih postojankah, prednost pri oddaji pre-nočišč v planinskih kočah in domovih, pra-vico do cenenih enotnih jedil, polovično vozno ceno v skupini štirih članov ob vsakem času in na vseh vrstah vlakov (izvzemši ekspres-ne), vozne olajšave na parobrodih, vozne olajšave na številnih avtobusnih progah Slo-venije, dostop naših gora v obmejnih prede-lih, recipročne ugodnosti pri posetu planin-skih postojank in vseh ostalih gorskih pre-delih Jugoslavije ter izjemne ugodnosti pri posetu gora v raznih tujih državah.

Med planinci vlada posebno iskreno tova-rištvo, ki se razvija v skupni ljubezni do go-

ra in do naravnih krasot. Člani SPD so oni, ki ščitijo našo bogato planinsko rastlinstvo in živalstvo, ki opozarjajo neorganizirane pla-nince na pravilno obnašanje v naših gorah, ki vzgajajo naš planinski naraščaj in ki nosijo odgovornost za številne planinske naprave. Kot narodno slovensko društvo nudi članstvo v SPD tudi jamstvo obmejnemu organom, da posejajo naše obmejne planine narodno za-vedni ljudje, ako se izkažejo s člansko izkaz-nico S. P. D.

Slovensko planinsko društvo vabi vse svoje člane, ki v letošnjem letu še niso poravnali svojih članskih obveznosti, naj to nemudoma storijo in si naj preskrbijo za leto 1940 ve-ljavno člansko znamko. Planinska organiza-cija ima 31 podružnic, to je 31 poslovalnic v Sloveniji ter imajo člani dovolj prilike, da sto-pijo v stik s krajevnim odborom SPD. Člani SPD pa naj pripeljejo vsaj po enega novega člana, da bo vedno močnejša organizacija slovenskih planincev.

Člani S. P. D. naj pazijo, da ne zamudijo plačilnega roka, ker društvena pravila do-lo-čajo črtanje iz vrst rednih članov, ako pri-spevki niso poravnani v prvem polletju. Kdor pravočasno ne plača, mora ponovno nakazati vstopnino, čemur pa se član SPD izogne s tem, da že v mesecu maju poravnajo dolžno članarino.

Maribor

Stanovanjska kriza Glasbene Matice

Za oba v »Večerniku« z dne 24. 4. in 27. 4. t. l. objavljena odgovora na članek G. M. pod gornjim zaglavjem smo ravnateljstvu Ban. vi-narske in sadjarske šole v Mariboru in Po-družnici jugosl. gozdarskega združenja v Ljub-ljani prav hvaležni, ker se bo naša javnost pre-pričala, da je G. M. storila vse potrebne korake, da pride vendar enkrat končno pod streho.

Navzlic temu pa moramo ugotoviti, da so bile vse naše v javnosti iznešene trditve pravi-lne in resnične, ker so popolnoma skladne z navedbami, da je v poslojpu v Grajskem logu 5 sob, med temi spalnica s 17 posteljami, in da je ta objekt z gospodarskim poslojem in celim arondiranim zemljiškim kompleksom nalašč ustvarjen za gospodarsko šolo te ali one panoge, ki bi se z minimalnimi investici-jami in preureditvami lahko spremenila v naj-idealnejše prostore za Nižjo gozdarsko šolo v Mariboru.

Trditve, »da Racerdvor od bilzu pogledan ni drugega, kakor kup plesnivega in vlažnega zidovja, ki ne odgovarja nobenim higienskim zahtevam in ki bi se menda sesedel, če bi kdo prišel kaj kopati in popravljati«, pa nas je iznenadila, ker članek vendar sam prizna-va, da so vsi prostori v poslojpu do zadnje-ga kotička izrabljeni kot stanovanja in ker je sedanja banska uprava kupila to posestvo od benediktinskega samostana Admont za tri milijone dinarjev in ker pri nakupu gotovo ni polagala važnosti le na katastrsko mero nepremičnin, na pritike, premičnine in go-spodarski inventar, temveč tudi na stanovanjs-ke in gospodarske objekte.

Kakor so nam ljuba stvarna in dostojna raz-pravljanja o tem delikatnem kulturnem vpra-sanju, tako moramo z vso odločnostjo gra-jati neresnična in naravnost iz trte izvita na-tolečavanja Podružnice jugosl. gozdarskega združenja v Ljubljani, kateri bodi predvsem povedano, da G. M. svojo imovino brez vsa-kega pomočnika sama upravlja in da bo tudi v bodoče vse prošnje in akcije zasnovala in javnost o njih obveščala po svojim prostem preudarku in vse storila, kar je nujno po-trebno za njen obstoj.

Vse dosedanje vloge, osebne intervencije po funkcionarjih in po deputacijah pri mestni občini in pri banski upravi so imele izključno in edino to namen, priboriti G. M. potrebne prostore za njeno uspešno delovanje. Zaradi tega so vsi očitki, da je G. M. predlagala pre-mestitev Nižje gozdarske šole iz Maribora na Otiški vrh pri Dravogradu, ali nekam v Ko-

njice, da je skušala izriniti to šolo iz Mari-bora in da je opravljala vse prej kot odkrite posle,« izmišljene in žaljive in je mogoče te žaljive tolmačiti edino na ta način, da jih je iznesla podružnica Jugoslovanskega goz-darskega združenja v Ljubljani, ki o veliki kulturni misli G. M. in o požrtvovalnem, ne-sebičnem in nehvaležnem delovanju njenih funkcionarjev in vseh njenih članov sploh ni-ma niti najmanjšega pojma.

Z ozirom na naše prošnje in na naše in-tervencije so pristojne oblasti izrazile željo, naj navedemo poslojpu, v katerih bo G. M. lahko prišla pod streho in kakor smo navedli druga v poštev prihajajoča poslojpa, tako smo z vso upravičenostjo navedli tudi po-slojpe: Nižje gozdarske šole v Vrazovi ulici 5 v Mariboru v najboljši veri, da »naši gozdovi zaradi tega ne bodo propadli in da naše živ-ljenje ne bo vsesplošno obubožno«, ako bi se Nižja gozdarska šola preselila iz sedanjega poslojpa v druge sposobne in primerne ubi-kacije mesta.

Ker nam članek očita, »da dela in pomena Nižje gozdarske šole ne razumemo«, mu bo-ji končno še povedano tudi to, da smo v svoji pismeni vlogi, ki smo jo vložili skupno s Cerkevno glasbeno šolo za prepustitev po-slojpa Nižje gozdarske šole za »Glasbeni dom« v Mariboru, s posebnim poudarkom

podčrtali, da priznavamo pomen in važnost Nižje gozdarske šole, da pa menimo, da bi ona tudi v kakem drugem poslojpu v Mari-boru, v svojem delokrogu ravno tako lahko uspešno in svojemu namenu ustrežajoče delo-vala, kakor v sedanjem poslojpu.

G. M. ne zahteva za svoje prostore no-bene palače, ki bi obremenila občino ali bansko upravo z milijonskimi izdatki, pač pa mora imeti na razpolago za svoje uspešno udejstvovanje v tehničnem oziru njenim na-menom odgovarjajoče poslojpe. Člani pev-skega in orkestralnega odseka, ki so preko dneva zaposleni v svojih poklicih, se ude-jstvujejo pri vajah le v poznih večernih urah. Gojenci, ki so podnevi s šolskim poukom dovolj obremenjeni, samo v pičlo odmerjenem prostem času lahko obiskujejo Glasbeno šolo, tako da pride iz teh tehtnih razlogov za G. M. v poštev le poslojpe, ki je v sredini mesta.

Glasbena Matica zaključuje s tem o žalost-nem poglavlju svoje stanovanjske krize vsako nadaljnjo javno debato in radi prostorov tudi ne bo več podvzela nobenih korakov. Odloč-no pa dne 1. 7. 1940 s pevskim zborom in or-kestralnim odsekom brez strehe, 200 gojencev in gojenk glasbene šole brez pouka, 11 kva-lificiranih profesorjev s svojimi družinami pa brez kruha — na cesti! — Glasbena Matica.

Organizacija odvetniških in notarskih pripravnikov

Iz razmer, v katerih se nahajajo od-vetniški in notarski pripravniki, je vzni-kla misel po lastni organizaciji. Dasi se je ta misel rodila skromno in tiho, je ven-dar kmalu našla v vrstah pripravnikov odziv in razumevanje. Banska uprava je že odobrila pravila »Društva slovenskih odvetniških in notarskih pripravnikov v Mariboru« in jutri: v nedeljo 5. t. m. ob 10. se že vrši ustanovni občni zbor v dvorani restavracije »Novi svet« v Ma-riboru.

Ustanovnega občnega zbora se bodo udeležili tudi pripravniki iz Celja, Ptuj, Murske Sobote in od drugod, ker usta-navljajoče se društvo obsega poleg terito-rija mariborskega okrožnega sodišča tudi teritorije okrožnih sodišč v Celju in v

Murski Soboti.

Namen ustanavljajočega se društva je kulturni, stanovski in družaben. V dru-štvu se bo s predavanji, ekskurzijami in podobnimi pospeševala strokovna kot splošna izobrazba. Nič manjša naloga društva ne bo, ščititi materialne koristi pripravnikov, posredovati pri event. sporih, varovati minimalni standard, urediti delovni čas in angleško soboto, zastopati pripravnike pri njihovi komori, posredo-vati službe — in podobno.

Tudi družabna stran bo v društvu močno poudarjena. Ustanoviti se mislijo posebni družabni večeri, tako zvani jour fix, katerih se smejo udeležiti tudi nečla-ni, predvsem iz vrst odvetniškega stanu.

m Odlikovana sta bila z Jugoslovansko krono IV. stopnje Franc Fink, v d. ravnate-lja I. deške meščanske šole v Mariboru, z redom sv. Save V. stopnje pa Kosi Ema, učiteljica III. dekliske meščanske šole v Mariboru.

m Premeščena sta višji železniški kon-trolor Franc Pavlovič iz Maribora v Ljub-ljano in kontrolor Ivan Poljanec s Prager-škega v Maribor.

m Ljudska univerza. V ponedeljek bo pre-daval univ. prof. dr. Andrej Gosar iz Ljublja-ne o socialnih problemih modernega mezdne-ga razmerja.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdrav-nika v nedeljo 5. t. m. dr. Velker Hu-go, Maribor, Koroška cesta 10., telefon št. 25-75.

Najmodernejše otroške vozčke dobite pri tordki
Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Kofja ul. 14

m Nova zadruga. V zadrugi register je bila vpisana Kmetijska blagovna za-druga z o. z. v Mariboru, predsednik Ivan Velker.

m Potrjena je poravnava trgovca Franca Čančala, klobučarja na Glavnem trgu v Mariboru za 50 odst. v 6 trimesečnih obrokih.

m Prostovoljna gasilska četa v Studen-cih priredi dne 2. junija tombolo z lepi-mi dobikiti predvsem v gotovini 2000, 1000 din itd. Četa prosi vsa društva, naj ne pri-rejajo na ta dan nobenih večjih pri-reditev.

m Zaščitno cepljenje zoper osepnice. Na mestnem fizikatu se bo vršilo zaščitno cepljenje zoper osepnice za mestni okoliš od ponedeljka, 6. do petka, 10. maja, v uradnih prostorih v Franciskanski ulici 8 v času od 15. do 17. ure. V navedenem času se vrši cepljenje brezplačno. Cepljeni morajo biti vsi zdravi otroci, ki so bili rojeni v preteklem letu. Starši se opo-zarjajo, da se opustitev cepljenja kaznuje po zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni.

m Tujski promet je bil v preteklem me-secu precej živahen. Maribor je obiskalo 1515 tujcev, od katerih je bilo 1191 naših državljanov, 235 Nemcev, 27 Čehov, 14 Italijanov, 13 Madžarov po 6 Angležev in Svcarjev, po 3 Bolgari in Turki, po 2 Poljaki, Romuni in Američani ter po 1 Grk in Sved. Nočnin je bilo aprila 2610.

m O prehrani. Pri domači dežji mlečni mo-ki »Braco« kontrolirajo proizvodnjo: specialist za otroške bolezni, dva inženirja kemije, spe-cializirana za prehrano in mojster, specializi-ran za dietetno prehrano. Torej 100 odst. ga-zancija.

m Nočna lekarniška služba od 4. do vključno 10. t. m.: Lekarna pri Zamor-ju, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

m. Uprava mariborskega pododbora Udu-ženja rezervnih oficirjev poziva vse rezervne oficirje, ki se zanimajo za skupno nabavo predpisanega kovčega in oficirske torbe, da se prijavijo do 15. t. m. pismeno ozir med urad-nimi urami ustmeno, podpisane pododboru v Mariboru. Uradne ure so vsako sredo od 19. do 20. v pisarni v Narodnem domu.

Plašči iz balonske svile

od 290.- din naprej

Sport-Leyrer

* Pogrebno društvo na Pobrežju opozarja svoje člane, da se vrši vplačevanje članskih prispevkov vsako 1. nedeljo v mesecu od se-daj naprej v gostilni Holc na Aleksandrovi cesti št. 2 in ne več v gostilni Hren.

10. maj ni več daleč! Samo še nekaj dni nas loči od prihodnjega žrebanja drž. razredne loterije, ki bo 10. maja t. l. Pri-poročati je radi tega, da si čimprej na-bavite novo srečko oziroma da čimprej obnovite svojo pravico do eventualnega dobika s tem, da plačate svojo srečko za drugi razred sedanjega kola. Kdor hoče to-rej tudi enkrat biti med srečnimi dobitni-ki, naj pohiti v našo hišo sreče, bančno poslovalnico Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25, kjer bo morda pričel novo sre-nejše življenje. V ostalem glej današnji oglas tvrdke Bezjak na zadnji strani lista!

* O IX. zletu bolgarskih junakov v Sofiji 1. 1939 se vrši predavanje v sredo, dne 8. junija 1940 v dvorani ljudske uni-verze.

BODI ROČNO, BODI UMSKO DELO, S CIK BONBONON ZMAGAS GA VESELO. Zaloga za Jugoslavijo: Maks Jeras, Ljubljana, Miklošičeva 34., tel. 38-36.

* Upravni odbor oficirskega doma v Mariboru ima čast povabiti predstavnike vseh oblasti, šol, zavodov, državnih ura-dov, kakor tudi vsa nacionalna, kulturna, viteška, humanitarna in stanovska zdu-ženja na »Djurdjevski uranek«, dne 6. t. m., ki bo na Tezmem. — Društva, ki se udeležijo korporativno, se zberejo na Trgu svobode do 6.30, kjer se bo formirala po-vorka. V slučaju slabega vremena bo »Djurdjevski uranek« po kasarnah. Pro-met s posebnim avtobusom od 6.45 do 8.30, odhod avtobusa za Tezno z Glavnega kolo-dvora.

* Vinotoč Kuhn — Razvanje otvorjen.

* Dežela, kjer oranže cvetejo... Izlet z brzovlakom na veliko kolonialno izložbo v Neaplu od 18. do 30. maja 1940 v organizaciji »PUTNIK-a«. Na vožnji ogled znamenitosti in mest: Trst, Benetke (Li-do), Rim, Pompeji (Vezuv), Kapri, Piza in Florenca. Kolektivni potni listi! Vse informacije, prospekti in prijave (naj-kasneje do 9. maja) pri »Putnik-u«, Ma-ribor, Trg svobode-grad.

* Le še danes do 18. ure sprejema »PUTNIK« prijave za posebni vlak v Po-slojpo (Postojnsko jamo): Odhod iz Ma-ribora v nedeljo, dne 12. maja, ob 5.07 uri. Kolektivni potni list, vožnja in vstop v jamo le din 150.—. Izkoristite ugodno pri-liko za ogled nepopisnih krasot tajinstve-nega podzemnega sveta!

* Ali ste že bili v Budimpešti? Edin-stveno priložnost zalo Vam nudi »Put-nik« Maribor od 23. do 26. maja 1940. Krasna vožnja z luksuznim avtokarom ob mondenih kopališčih na Blatnem jezeru. Krožne vožnje po Budimpešti z ogledom znamenitosti. Kolektivni potni list! Izredno ugodna cena! Zahtevajte prospekte in spo-rede pri »Putnik-u«, Maribor, Trg svobode-grad. Pohitite! Prijavni rok le do 15. maja.

* Pavešić — Kamnica. V nedeljo odojki na raznju.

* Pevec »Jadran-Nanos« se zberejo ju-tri ob lepem vremenu ob pol 10. pred kavarno »Jadran«. — Pevovodja.

1/4 ure din 30 diskretna postrežba - Ko-
nege obraza zmetični salon Stolna ul. 1/II.

* Sokolsko društvo Maribor-Matica pri-redi v dvorani ljudske univerze v sredo, dne 8. maja 1940 predavanje »O IX. zletu bolgarskih junakov v Sofiji 1. 1939« in v zvezi s tem o potovanju z jugoslovanskim parnikom Lovčen po Crnem morju, Bospo-ru, Dardanelah, Carigradu, Smyrni, Ate-nah Krfu do Splita. Predaval bo br. Otmar Meglič. Skioptične slike v barvah so delo br. Dr. Stane Lukmana.

* Plemeniti dar tvornice Thoma in drug. Tvornica Thoma in drug je kupila celo predstavo »V kraljestvu palčkov« za svoje nameščenice. Ta plemenita gesta kaže razu-mevanje šefov za kulturne potrebe svojih nameščenicev in delavcev. Za ta lepi čin se odbor prisrčno zahvaljuje. — Zenski kro-žek »Jadran-Nanos«.

* Birma! Vašo birmsko sliko samo od FOTO-KIESER-ja, Vetrinjska ul. 30., na-sproti Grajskega kina.

* Cenj. občinstvu naznanjamo, da so vstopnice za igro »V kraljestvu palčkov« razprodane. Na razpolago je le nekaj za-silnih sedežev in dijaških stolišč. Radi tega se bode igra ponovila na binkoštno nedeljo, 12. t. m., ob 4. uri popoldne. Ker je ravno 12. maja materinski dan, bodo naši otroci najlepše proslavili ta vzvišeni praznik, ako jih njihove matere pripe-ljejo k tej lepi proslavi. — Predprodaja vstopnic se vrši pri blagajni tvrdke Pinter & Lenard na Aleksandrovi cesti, Ivan Kravos na Aleksandrovi cesti in avtomat-ičnem bifeju v Slovenski ulici od torka 7.—10. maja, druge dneve pri gledali-ški blagajni. — Zenski krožek »Jadran-Nanos«.

* Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani so imele dne 30. aprila 1940 svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik družbenega upravnega sveta g. Ivan Jelačin. Družbeni obrati so izdelali v letu 1939 1015 vagonov strogovrstnih papir-jev, 670 vagonov celuloze ter 239 vagonov lesovine. V proizvodnji papirja izkazujejo proti lanskemu letu porast za 34%, kar je po-sledica boljše zaposlenosti. Razpečevanje pa-pirja je bilo poverjeno tvrdki »Centropapir« družbi z o. z., Ljubljana-Beograd-Zagreb. Čisti dobiček poslovnega leta 1939 znaša 2.8 milijonov dinarjev proti 2.7 milj. dinarjev v prejšnjem letu, ter se bo na družbine delnice izplačevala počeni od 1. maja 1940 pri Ljub-ljanski kreditni banki 6% dividenda brez vsa-kega odbitka. Na občnem zboru je bilo so-glasno sklenjeno zvišanje delniške glavnice od 25 na 30 milijonov dinarjev s predkazom din 5.000.000.— iz azijske rezerve. Za povi-šek bo razdelila Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, počeni od 1. julija t. l. med dose-danje delničarje 50.000 komadov gratis-delnic v nominalu od din 100.— s kuponom od 1. 1. 1940 in sicer v razmerju na pet starih po eno novo gratis delnico. Odobrena je bila tudi odgovarjajoča sprememba pravil, v katerih se je predvidelo, da se sme delniška glavnica zvišati po predhodnem sklepu občnega zbora brez posebnega oblastvenega dovoljenja do din 50.000.000.—. — Z občnim zborom so pro-slavile Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. tudi skromen jubilej, ker je mi-nulo že 20 let, odkar so prišle papirne tovar-ne v Vevčah, osnovane leta 1842., celulozna tovarna v Goričanah, koder so že leta 1763 obratovali papirni mlini ter tvornica lesovine v Medvodah, ki je izdelovala že leta 1868 le-sovino, v družino last.

* Velika efektivna loterija mariborskih po-štarjev se preloži na 9. junij 1940, in to radi drugih društev, ki bodo v mesecu maju pri-rejala svoje tombole. — Odbor.

* Na banovinsko razstavo v Svečini v nedeljo dne 5. maja bo vozil poseben av-tobus »Putnika«. Odhod ob 14. s Trga svobode (Putnik). Povratek iz Svečine ob 19. Takojšnje prijave pri »Putniku«.

* Ure in zlatino prejmete poceni, tudi na obroke, pri M. Ilger-jev sin, urar in juvelir, Gosposka 15.

Kino

* Grajski kino. Samo še do ponedeljka »Njen privatni tajnik«. Gustav Fröhlich, Marija Andergast.

* Esplanada kino. Premiera najlepšega filma sezone »Krik ljubavi« s Charles Boyerom in Ireneo Dunne. Prekrasna lju-bayna vsebina.

* Kino Union. Do vključno ponedeljka »Roman Spahija«, sijajna filmska drama po istoimenskem romanu od Pier Lottija.

* Kino Pobrežje. 4. in 5. maja Harry Piel-film. Njegov najtežji slučaj. Fox Mouv. No-vosti.

Mariborsko gledališče

Sobota, 4. maja, ob 20.: »Izdaja pri Novari«. Red A.

Nedelja, 5. maja: Zaprt. Gostovanje v Celju.

Nedelja, 5. maja »V kraljestvu palčkov«, (Jadran-Nanos).

Prihodnja dramska novost v maribor-skem gledališču bo Golouhova zanimiva igra »Krisalida«, katere premiera se bo vršila v okviru Umetnostnega tedna.

Radio

Nedelja, 5. maja

Ljubljana: 8. pozdrav in wurliške orglje, 9. poročila, 9.15 prenos cerkvene glasbe, 9.45 verski govor, 10. nedeljski koncert Ro, 11.30 pevski koncert, 12.30 poročila, 13.02 duet harmonik, 14. pisan drob, 17. kmetijska ura, 18.15 prenos šmarnic, 19. poročila, 20. razigrani zvoki, 20.30 vokalni kvintet 21.15 šramel kvar-tet »Murnček«, 22. poročila, 22.15 ra-dostni zvoki. — Beograd: 16.15 lahka gl., 20.20 zabavni koncert, 22. violinski koncert, 22.30 lahka gl. — Sofija: 18. lahka in plesna gl., 18.45 koračnice, 20.30 narodna gl., 21. odlomki iz operet in plo-šče. — Praga: 19.05 majski glasbeni festival, 21.50 lahka gl. — London: 20.45 bariton, 21.20 orkester, 22.20 lahka gl. — Radio Paris: 19.30 Yvainova opereta »Da«, 22.15 melodije iz Evrope, 22.45 plesna gl. — Rim: 17.30 lahka gl., 20.40 mali orkester, 22 lahka gl. — Fi-renze: 20.40 opereta. — Budimpe-šta: 19.25 jazz, 22.10 komorna gl. — Dunaj: 19.15 koncert ob 70letnici Le-harja. — Bratislava: 21. pester spored, 23 ciganska gl. — Bukarešta: 18.15 lahka gl., 19.25 arije iz operet.

Akcijski odbor SDS ima svojo redno tedensko sejo zopet v četrtek 9. t. m. Radi važnih zaključkov je potrebno, da se vsi člani AO te seje zanesljivo ude-ležijo. Pisarna AO se nahaja v Maribo-ru, Ob jarku št. 6., in je članom na raz-polago vsak delavnik od 10. do 12. ure. Tu se sprejemajo tudi prijave za vstop v stranko. Somišljenike in prijatelje demo-kratske misli na deželi prosimo, da se prijavijo za sodelovanje in nas podpira-jo pri ustanavljanju krajevnih skupin.

Prirodopisna kramljanja

Pogonsko sredstvo, brez katerega bi ne bilo vojne

Nafta in bencin sta najvažnejša elementa sodobnega oboroževanja

Danes sta nafta in bencin najvažnejša elementa sodobnega oboroževanja.

Najmočnejši top more pognati granato na 35 km daljave, teža te granate je 1000 kg. Zahvaljujoč se iznajdbi bencina, morejo letala prenašati bombe na želeni cilj, ki je oddaljen na stotine kilometrov. Te bombe tehtajo lahko 2000 kg in še več, razen tega imajo desetkrat večjo eksplozivno moč in dejstvo kot granata iste teže.

Nafta in bencin sta torej postala glavno gonilno sredstvo vsakega modernega vojnega stroja. Po morju plovejo vojne in transportne ladje, podmornice, nosilci avionov, vse to z uporabo nafte in bencina. Na kopnem poganja bencin tanke, kamione, traktorje, napolnjene z municijo in hrano, artilerijo in ambulantne avtomobile za ranjence, z eno besedo vse v vojno svrhu spadajoče stroje. Brez nafte in bencina bi si sploh ne mogli predstavljati modernega vojskovanja.

Nafta je tako rekoč nekaj ključ miru. Kadar bi preprečili izvoz nafte in njenih derivatov napadalcem, bi njih vojne končale s sigurnim porazom. Devet držav proizvaja skupno 96,4% od celokupne letne proizvodnje nafte vsega sveta. To so Zedinjene države ameriške, Sovjetska Rusija, Venezuela, Romunija, Perzija, Holandska-Indija, Meksiko, Irak in Anglija. Vprašanje je, ali je mogoče ustvari splošen mednarodni sporazum, po katerem bi bil prepovedan vsak izvoz nafte in bencina za vse one, ki napadajo in kršijo mednarodni sporazum? To je zares težko vprašanje. Prepoved izvoza nafte predstavlja najodločnejšo akcijo v smislu napadanja, je pa tudi istodobno ukrep, ki bi branil skupni mir sveta.

Tak sporazum je bil mogoč tedaj, ko so bile skoraj vse velesile še članice

Millijoni bogate vdove iz New Yorka iščejo dedičev. Ela Wander je zapustila 25 milijonov dolarjev, umrla je že 1936, ne morejo pa najti naslednikov. Denar bo najbrž pospravila država. Podobno je bilo pred leti z dedščino vdove Garret, ki je zapustila 150 milijonov dolarjev...

Eno največjih razstavnih dvoran v zaprtem prostoru so otvorili v Pragi. V njej bodo razstavljali avtomobile, lokomotive in prve vagon pravega tramvaja, izdelane doma.

Najstarejši Rimljan Augusto Nataletti je umrl v 104. letu starosti.

Letalci v višinah čez 5.000 m potrebujejo za normalno dihanje več kisika, ki ga morajo nositi s seboj v posebnih cilindrih. Te posode držijo po 750 l kisika. V višinah do 8.000 m se jih lahko uporablja okoli 2 uri, 20 minut več pa v višinah do 7.000 m.

Vedno manj kuhajo v Ameriki. Hrana v konzervnih škatlah preplavlja trg.

Občinski stražnik, nestor med tovariši je gotovo 90letni Antonin Janika v Horni Lothe na Moravskem. Krepak in zdrav še vedno vliva ljudem respekt.

Pilot, ki je vozil Chamberlaina v Monakovo, se je ubil. Ostanke letala »Airways Corporation« so našli blizu Loch Lomonda.

— Toda, ti si mi izrecno naročila, naj pripeljem svojega najboljšega prijatelja s seboj... »

Zveze narodov. Zedinjene države ameriške bi sigurno podpirale to akcijo, ker nimajo nobenih agresivnih namenov prokomur koli.

Prepoved izvoza nafte in bencina zahteva sicer mnogo časa. Njeno dejstvo bi se občutilo pozno, ker ima skoraj vsaka

država gotovo rezervo te velevažne pogonske snovi. Toda na svetu ni niti ene generalštaba, ki bi se boril do popolnega izčrpanja svojih sredstev. Vsakemu je treba, da se pogaja, dokler še ima s čim se pogajati. Če bi bila prepoved nafte in bencina izvedena ob primernem času, bi bila današnja vojna že končana.

Tudi v Nemčiji pomagajo ženske pripravljati strelne naboje

Rodezija - rezervoar bakrenih zakladov

Angleška kolonija Severna Rodezija leži v Vzhodni Afriki. Je pravo skladišče bakrene rude. L. 1938. so štirje rodezijski rudniki Roan Antelope, Nkana, Mufilira in Nchanga dobavili 213.031 ton bakra. Računa se, da je tam okoli 466 milijonov ton rude, kar bo zadostovalo za prihodnjih 70 let. Angleži pravijo, da

so ti rudniki najbolj varni pred sovražnikom.

V Severni Rodeziji živi 13.000 belcev, nekaj Indijcev ter 1.250.000 zamorcev. Čeprav so vsi belci zaposleni s pridobivanjem bakrene rude, je vendarle organiziran severno-rodezijski polk, ki bo v primeru potrebe poslan v Evropo.

Ledena gora na danski obali

Nemirno morje je vrglo v neki noči pri Kysingu na severnem Danskem na obalo ledeno gmoto, visoko 16 metrov. Kljub toplemu vremenu je okrog zavladal mraz, ki je strujil od ledu. Iz vse Danske so drli ljudje k obali, kjer se je ustavljalo polno avtomobilov. Ledena ploskev je pokrila blizu 5700 m² polja, sodijo da je težka 75.500 ton. Potrebnovali bi 5000 vagonov ali 100 tovornih

vlakov, če bi jo hoteli odstraniti preden jo bo raztopilo sonce. Kmetje so že izkopali okrog ledene gmote jarke, da se bo voda lahko odtekala v morje, ne da bi poplavlila bližnja polja. Ker je ledena gora povzročila na njivah precej škode, so si iznajdljivi danski kmetje pomagali na ta način, da so pobirali vstopnino od radovednežev.

Vrana, ki kadi le najboljše cigarete

V Rimu se zabavajo v živalskem vrtu z opico, ki zna fino vleči iz pipe ali spuščati cigaretni dim iz nosa. Zdaj pa poročajo iz USA o vrani nekega Johna Smitha iz New Jerseyja, ki je že leta njegov hišni tovariš. Ko je Smith nekoč stopil k telefonu in pustil na mizi tlečo cigareto, je ob povratku opazil, kako je vrana vzela cigareto v kljun in z užitek vlekla iz nje. Mož je napravil z na-

vihanko še več poizkusov z različnimi cigaretami in vrana je kmalu ugotovila, katere so najboljše. Seveda ji mora cigareto vedno prižgati gospodar. Smith je kot pravi Američan izkoristil spretnost vrane za reklamne svrhe. Neka tovarna cigaret prinaša veliko sliko vrane, ki vleče svačlico, spodaj je pa napis: »Mary, vrana mr. Johna Smitha kadi izključno samo naše najboljše cigarete.«

Ržen kruh preganja revmatizem

Med najnevarnejše vrste revmatizma spada gotovo ishias. Javlja se v obliki močnega trganja v kolkih, posebno ob hladnem in vlažnem vremenu. Nastopi pogosto kot posledica prehlada ali gripe in traja navadno celo zimo. Čim so dognali, da izvira ishias iz obolelega živčevja na nogah, so pričeli iskati vzrok temu obolenju. Našli so ga v pomanjkanju vitamina B. S poskusi so dognali, da se mnoga živčna obolenja javljajo, ako je premalo tega vitamina in da se da to obolenje zdraviti z dovajanjem istega.

Zveza med prehladom in ishiasom nastane na ta način, ker bolniki v vročnem stanju skoraj ničesar ne jedo ali pa

le zelo lahko hrano. Telo dobi premalo vitaminov B in oslabi. Tako so dani najboljše pogoji za pojav ishiasa. Torej je jako važno, da posebno v zimskih mesecih dovajamo telesu dovolj vitamina. Na najenostavnejši način dosežemo to z uživanjem rženega kruha. V 100 g rženega kruha se nahajajo 3 tisočinke vitamina B. Ker pa se kot zdravstveni minimum predpisuje dnevno le 1 tisočinka, je dovolj, če pojedemo vsak dan 300 g rženega kruha. Kdor je že enkrat prebolel ishias, se bo brez oklevanja lotil uživanja tega enostavnega in cenovnega zdravila, da se tako zavaruje pred ponovnim napadom te nevarne bolezni.

SLONA spoznate po debeli koži, a bonbon 505 po črti in okusu.

Za okrepitev srca

Londonški zdravnik za srčne bolezni dr. Harris je na zadnjem zborovanju angleških bolnišnic sporočil, da so se njegovi splošno znani bolnišnički javili zunanji pacienti tako rekoč kot njeni abonenti, da bi stalno nadzirala njih stanje. Ti pacienti trpijo vsi za srčno slabostjo, ki ji je vzrok vojna. Na stotine jih je, ki trpijo za migreno, naduho, povišanim krvnim pritiskom in drugimi znaki slabosti. Za te paciente, kakor za vse, ki jih vojna prizadeva na ta način, je dr. Harris objavil pet pravil:

1. Navadi se na filozofsko gledanje na življenje. (Vsi moramo umreti, zakaj ne tudi jaz?)
2. Sprehodi se vsak dan 8 km.
3. Popij vsak dan 4 in pol litra tekočine.
4. Ne pojej na dan več nego 42 g mesa, rib in sira.
5. Ne zanimaj se za sovražno propagando!

Krompir in zdravje

Vitamin C igra izredno važno vlogo v človeški prehrani, kajti če je v hrani dovolj tega vitamina, je človek odpornejši nasproti različnim nalezljivim in drugim boleznim. Imun za davico, škrlatinko in podobne bolezni je samo tisti človek, ki uživa dovolj vitamina C. Zato je kajpak velikega pomena, da naš jedilnik vsebuje toliko vitamina C, kolikor ga potrebujemo za borbo proti okuženju.

Zadnji čas delajo poskuse zlasti s krompirjem, ki ga danes vse bolj pogosto jedo ne samo revni, temveč tudi socialno močnejši sloji prebivalstva po vsem svetu. Ugotovili so, da je v krompirju dosti vitamina C. Količina vitamina v krompirju je pa odvisna od vrste krompirja in od njegove starosti. Največ vitamina C je v krompirju, ki je komaj izkoptan, a popolnoma zrel. Poleti ima krompir zelo malo vitamina C. Pri kuhanju se vitamin precej izgubi. Zato je treba krompir pripraviti na kak drug način. Ker ima pa svež krompir štirikrat več vitaminov kakor pa krompir, ki je prezimil, je priporočljivo, da je zlasti po gosteje na mizi v jeseni. S pogostim uživanjem krompirja, posebno če ni pražen, si organizem dosti opomore posebno v času jesenskega deževja, ko je izpostavljen prehladu. To je posebno važno za prebivalce velikih mest, ki laže podležejo okuženju kakor pa ljudje na deželi.

Trije tipi žensk

Ameriški univerzitetni profesor Manett je ugotovil, da je več tipov žen. Na svojem vseučilišču je proučil 2672 deklet in je na podlagi tega prišel do zelo zanimivih zaključkov. Profesor Manett trdi, da so v glavnem trije tipi ženskega značaja.

Prvi tip je »polimorfno« dekle. To ni nikako predpotopno čudo, marveč ženska, ki se rada pokaže zdaj angelja, zdaj vražjo žensko, skratka, to je ženska, ki lahko tako znori moškega, da na kraju popolnoma izgubi glavo.

Drugi tip je po trditvah veleučnega profesorja »kraljica«. Takšna žena zahteva popolno pokorščino in oboževanje od vseh in hoče vedno biti edini predmet moškega zanimanja.

Tretji tip pa je nasprotno obema tipoma »sužnja«. Ta ljubi svojega moža, se mu slepo v vsem pokorava in ima eno samo željo, a ta je, da ugoditi vsem moževim željam in njegovemu značaju.

Razumljivo je, da je ta Manettova trditev o ženah zbudila po vsem svetu veliko zanimanje, zlasti pa v Hollywoodu, kjer so se zvezdnice pričele prištevati v to ali ono vrsto žena. Končno je prišlo v filmskem raju celo do glasovanja zaradi tega in izkazalo se je, da je med vsemi zvezdnicami najidealnejša žena mlada igralka Joan Bennett. Po mnenju glasovalcev je Joan najpopolnejša kombinacija vseh treh opisanih tipov žena. Ona zna biti kraljica in sužnja hkrati, če hoče pa tudi tajinstvena in raznolika, tako da zavrti mozeg še najodpornjšemu možu.

Spomnite se CMDI

Ženski kotiček

O pravilni vzgoji otrok

Prečestokrat se v naših družinah opušča polavritna skrb in pažnja za pravilno vzgojo otrok. Večkrat se le sliši samo pritoževanje staršev nad svojimi že odraslimi otroki, ki so zašli na slaba pota in se izgubljajo v vseh mogočih smereh življenja. Na žalost moramo opaziti našo odraslo mladino obojega spola po mestih kakor tudi po podeželju, kako se izgublja

navzame radi neprevidnosti odraslih, je treba z energičnim nastopom odstraniti. Sploh pa je v interesu vzgoje naše mladine, da se pazi stalno na to, da ne bo navzoča pri vsakem pogovoru odraslih.

Da pa bo vzgoja naše neodrasle mladine temeljila res na pravilni resničnosti in poštenosti podlagi, je potrebno, da naša zakonodaja in vse javne ustanove pokrenejo potrebno, da se vzgoji v našem narodnem občestvu vredne vzgojitelje. Iz teh ozirov bi bilo potrebno, da se uvedejo tečajni predvsem za vzgojitelje in tudi za bodoče matere, katere bi se naj poučilo o vseh za vzgojo otrok potrebnih stvareh. Na drugi strani pa bi bilo potrebno posvetiti večjo pažnjo ustanavljanju otroških vrtcev zlasti v obmejnih krajih. V tem smislu bi se naj pokrenila akcija. Sličen otroški vrtec pri nas ob meji že dalj časa deluje v Apačah in je potrebno, da se ustanove tudi po drugih narodnostno ogroženih obmejnih krajih. V ta namen bi bila potrebna pomoč banovine in države. Le na taki podlagi bo mogoče izvršiti važno poslanstvo, ki se doslej nalaga našim šolam in se mnogokrat učiteljstvo po krivem doži, da ne vrši dosledno svoje naloge itd. Z vzgojiteljstvom roditeljev in njih naslednikov potom tečajev in z ustanavljanjem novih otroških vrtcev bo odstranjena velika vrzel na narodnem in kulturnem polju.

-jh.

Kuhinja

Sirovi keksi. Zgneti v testo 10 dkg moke, 10 dkg presnega masla, 6 dkg nastrganega trdega sira, 1 rumenjake, nekoliko soli, paprike in žlico smetane. Naj počiva na hladu dve uri; potem pa zvaljaj za nožev rob debelo in izreži z malimi kalupi kekse. Ko so ohlajeni, jih namaži s kakim sirom, ki se da mazati in stisni po dva in dva skupaj. Lahko tudi hraniš suhe kekse in jih namažeš, kadar jih potrebuješ.

Moka torta. 40 piškotov namoči v močno belo kavo in jih zloži v stekleno posodo. Ko si zložila prvo vrsto, polij piškote s sledečo kremo: 5 rumenjakov zmešaj z 20 dkg masla, 20 dkg sladkorja in s skodelico močne črne kave. Potem naloži zopet drugo vrsto piškotov in zopet kremo, tako do vrha. Posodo postavi na led in potem serviraj. V kremo lahko daš kandirano sadje. Torto zgoraj okraši s stepeno smetano in kandiranim sadjem.

Pomarančni napoj. Tanke olupke in sok dveh pomaranč polij s šestimi žlicami

finega špirta, zaveži kozareček in postavi za 14 dni v sobo, kjer je precej toplo. Po preteku tega časa zavri 1 kg sladkorja in 1 l vode, pobiraj pene in vse, kar je nečednega. Ko se je sladkor izčistil, ga odmakni s štedilnika in primešaj takoj 2 dkg limonove kisline v prahu, ki jo dobiš v lekarni ali drogeriji. Ko se je tekočina nekoliko ohladila, preceji vanjo takoj pomarančni špirit in dobro premešaj. Shlajeno tekočino nalij v majhne steklenice, ki jih zamaži in hrani na hladnem mestu. Kadar hočeš pripraviti pijačo, vlij nekaj žlic te pomarančne esence v kozarec mrzle vode in premešaj. Esenco lahko uporabljaš tudi za punč ali za čaj.

Kaša z lečo. Stresi pol litra izbrane in oprane leče v lonec, jo zalij z vodo in postavi na ognjišče, da zavre; zavreti odlij vodo, jo zalij na novo s toplo vodo, osoli in kuhaj. Ko je leča na pol kuhana, ji prideni četrt litra vroči vodi oprane in odecjene kaše; ko se je kaša v leči pol ure kuhala, prideni razredčeno prežganje iz žlice masti in 1 in pol žlice moke. Ko še nekoliko zavre, prilij kisa po okusu.

Petršiljev krompir. Krožnik kuhanega, olupljenega krompirja zreži na listke. Razgrej v kozi za pol jajca surovega masla, prideni žlico zrezanega zelenega petršilja in krompir, ga osoli in potresi s ščepom popra. Vse skupaj narahlo premešaj, pri-

mešaj narahlo en rumenjake ter daj kot prikuho na mizo.

Jajca v solati. Skuhaj 2 jajci v trdo, kuhani olupki in zreži na listke, zloži na krožnik in oblij s sledečo omako: Zmešaj pol žlice gorčice, žlico olja in kisa, nekoliko soli in ščep popra. Okrog jajc naloži stlačen krompir (zmešan z oljem in kisom), razreži 5-6 kislih kumaric na rezance in jih naloži okrog krompirja.

Vili rezanci za juho. Zmešaj v lončku 2 jajci in 3 žlice moke; ko je testo gladko, ga vlijaj iz lončka (ki ga visoko držiš) v vrelo juho, da bodo rezanci prav tenki. Ko so rezanci juho pokrili, jih poberi s penovko v drug lonec ter nadaljuj, dokler imaš kaj testa. Ko so vsi rezanci napravljeni, jih stresi v kozo in pusti, da prevre.

Varujte svoje zdravje s tem, da skrbite za

redno stolico.

Jemljite dnevno po jedi 1 do 3 Leo-pilule, ki Vam pomagajo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Kultura

France Novšak: Hudobni angeli

Medtem ko pišemo drugi težko socialno prozo in se tudi v pesmi rešuje socialna problematika, je začel pisati France Novšak romane — v razmeroma kratkem razdobju je izdal že drugega —, o katerih bi človek težko zapisal, da imajo količjak zveze s socialno prozo, čeprav so tudi odraz sodobne družbe. Vsekakor je to neka mladostna smelost, smelost pa je tudi naslov »Hudobni angeli«, če veste, da je Novšak dal romanu naslov, ker je zares prepričan, da hodijo po tem svetu pravi hudobni angeli, ki prinašajo vse gorje in druge take nadloge, kakor da zapeljujejo nedolžna dekleta in jih ubijajo ter počenjajo vse pač, kar je slabega in hudobnega na tem svetu. Novšak je sicer napisal knjigi uvod in epilog, kjer piše v uvodu o Evropi, ki se je »zakotalila kakor pravilno zadeta biljardna krogla v ozko vdolbino sovražstva«, o dobi, ki je bila polna dogodkov, o revolucijah ter o onih, ki jim je bilo spoznati mnogo več kakor svoje lastno življenje — kar se pa na koncu izkaže samo za dekoracijo. Eden izmed teh redkih onih, ki je začutil diš nesmrtnosti ter je v epilogu strastno zagrabil svoj dnevnik in zapisal, da dá življenju vse, da bi spoznal koliko solz je preteklo, preden je dozorel in dobil moške oblike, je junak romana Mitja Kraljič — angel zemlje, ki gre sko-

zi roman z neko otroško nerazvitostjo in s čudovito preprostim otroškim gledanjem na svet. »Hudobni angeli« so roman mladih ljudi Mitja in Marete, Biserke, Feliksa Novellija, Tanaska... Ti mladi ljudje so polni sreče in polni žalosti, doživljajo svoje tragedije ter ljubezni in se tudi streljajo, živi pa življenje šolarjev po naših mestih. Vendar pa bo knjigo z veseljem do konca prebral vsak, ki mu trga živce današnji čas, že zaradi odkritosti, s katero ga je Novšak napisal.

Knjiga je izšla pri Ant. Turka nasl. v Ljubljani, načrt za opremo knjige pa je izdelala inž. arh. Marjanca Kanc-Čučkova.

IV. Potrč.

K. O banovinskih gozdnih drevesnicah v začetku leta 1940 je napisal v 4. številki III. letnika »Gozdarskega vestnika« zanimivo in s skrbno statistiko opremljeno poročilo inž. A. Šivic. Hans Gager piše o kanadskem boru, Miroslav Hanzlowsky o obnovitvi gozdov našega kmetovalca, Lojze Mušič pa o pregostem smrekovem naravnem prirastku. Slede dopisna gozdarska posvetovalnica, zakoniti predpisi in okrožnice, statistike, dopisi, gradivo za slovar in poročila o lesni trgovini. »Gozdarski vestnik« se naroča v Mariboru, Kopališka ul. 6.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

62

Glenison se je hudovale na svojega prijatelja. V skrbeh je bila zanj. Kaj če ga Eliza zares ujame v svoje mreže? Bržčas se z njim samo igra. Ko se ga naveliča, ga zavrže. In Glenison ni želela Michellu novega ponižanja in bolesti...

Toda postavimo, da misli Eliza resno ter ga vzame za moža. Saj to bi bilo za Colina Michella še hujše. Glenison je bila o tem trdno prepričana.

In Eliza je z vsakim tednom igrala predrznejše in popolnejše svojo igro. Zdaj se je nasmešila Filipu, zdaj Michellu. Igrala se je z njima ter se vidno zabavala. Včasih je posvetila nekaj trenutkov celo mlademu Stannionu.

»Vse tri imaš ukročene, ti mala krotilka!« je veselo proglasila Anita, »meni si prepustila zgolj ubogega starega Jacka! In živeti samo za svojega zakonskega moža, ne, to je vendar silno nesodobno. Bobbyja ti dam, to ti je fant, ostala dva prepusti meni!«

Toda Eliza se je v odgovor nagajivo zasmejala. Niti svoji sestrični ni zaupala skrivnostne igre, ki jo je tako spretno in hazardno igrala. Anita je poslej še brezskrbneje opazovala početje svoje sestrične. Dobro, da ni bil Filip njena edina žrtev, ampak da se je pojavil tudi Michell. Zanimivo je bilo opazovati, kako Michell

niti najmanj ni bil ljubosumen na Filipa. Očividno oženjenega moža ni smatral za resnega tekmeča. S Filipom je bil ljuboziv in prijateljski kot prej — v kolikor mu je Filip seveda dovolil. Nasprotno pa se je Filip češče znašal nad Michellom ter mu zelo hladno odgovarjal. Kadar koli je bila Eliza v Michellovi družbi, je Filip z največjim zatajevanjem krotil svoje ogorčenje. Anita je to tudi opazila. Mladi Castle ni bil varen tekmecev. Včasih si je Filip prizadeval biti daleč od Elize, zabavajoč se prešeno in razigrano z ostalimi, toda videti je bilo, da je njegova veselost močno prisiljena. Nikoli pa ni opustil prilike, da bi ne sedel poleg Elize, ko se je odstranil Michell.

»Morda skuša polagoma pretrgati s tem človekom vse vezi,« si je rekla Anita, »ali pa ga hoče s to igro še tesneje prikleniti nase. Morda pa se igra s Filipom le zategadelj, da čim zanesljivejši pridobi Michella.« Anita ni mogla iz svojih opazovanj napraviti dokončnega zaključka.

»Eliza, kaj vendar nameravaš s to svojo igro?« jo je nekoč vprašala zelo resno.

»Popolnoma ničesar, draga sestrica!« se je nasmešila Eliza v odgovor. »Skušam se le nekoliko razvedriti, da bom pozabila na težke dni, ki sem jih preži-

vela. Zategadelj se vendar ne boš hudovale na svojo Lizo!«

Toda Anita se tokrat ni dala tako lahko pregovoriti.

»Ni mi všeč! Enemu izmed njih boš storila krivico ter mu prizadejala gorje!« Eliza se je očitajoče obrnila k Aniti.

»Mar ti svojčas nisi nikomur storila krivice? Draga moja, kako je le mogel nastati iz tebe takle moralni pridigar?«

Te besede so pognale Aniti kri v lica, zakaj predobro je vedela, da ji Eliza zama in po krivici ne izprašuje vesti.

Toda Eliza ni zlepa odnehala. »Če so Filipu namenjene te bolečine, potem naj ti ga ne bo žal. Saj bo tudi tokrat prav tako naglo pozabil kot je prvič, kar sama veš.«

»Njemu torej velja tvoja predrzna igra? Maščevati se hočeš?« je vzkliknila Anita. »Liza — sicer te imam rada — toda priznati moraš, da si hudobna, ti, pretkana lisica!«

Potem si je Eliza mirno, kot bi se nič ne zgodilo, razčesavala svoje zlate kodre. Prav za prav sama ni vedela, zakaj igra to čudovito igro. Odločila pa se je, da nikoli ne bo odpustila Filipu, da jo je tako naglo pozabil ter si izbral drugo ženo. Prav tako pa se je hotela maščevati Glenisoni Castlejevi, ki jo je smrtno sovražila.

Glenison je preživljala težke in grenke dni. Toda strah in tesnoba, ki sta jo prevzeli ob povratku Elize, sta polagoma otopela. Glenison je postajala fatalistka; rekla si, da sama ne more ničesar izpremeniti ter zaustaviti dogodkov, ki

so se liki gorski hudournik zaganjalj valjajo. Opustila je misel, da bi osebno govorila z Elizo. Eliza je bila sicer do nje sladkobno vljudna, toda Glenison je jasno čutila pod to družabno masko zakleto sovražstvo in zavist...

Tudi Filip se je izpremenil. Trenutki razdraženosti in ogorčenja, ki so bili v prvi dobi njunega zakona kaj pogosti, a so jeli po prihodu malega Briana gineti, so se spet povrnil v podvojeni meri. Včasih je bil Filip neznošen, niti otroka mu ni bilo več mar. Takrat je Glenison stopala skrajno obzirno in previdno.

Elizino igro je opazila tudi Glenison in zdelo se ji je, da bo zadeva prinesla naposled samo njej korist. Filip bo vendar prej ali slej spregledal ter spoznal, da se z njim Eliza samo igra v svojo zabavo ter ga bo zavržla, ko se ga naveliča. Resda se bo Filip nekaj časa mučil in trpel, nato se bo spametoval. In takrat bo nastopil trenutek, ko se mu bo Glenison spet približala s svojo prijateljsko roko, kot je to že nekoč storila v njunem življenju. Spomin na Elizo bo jel bledeti, dokler ne bo naposled popolnoma ugasnil za vselej... Prisegla si je, da mora zmagati; in vprav to ji je dajalo silo, da je hladnokrvno preživljala to dobo ter uporno prenašala težke udarce. Včasih pa se ji je le zazdelo, da ne bo več vzdržala... Nekoč bi se skoraj hudo sporekla s Filipom. Ta dan je bila nenavadno zbita in napetih živcev. Ko je prišel Filip domov, ni opazila, da je slaborazpoložen ter da je preveč pil. Sploh pa jo je Filipovo nagnjenje do alkohola, ki se je znova vrnilo, spravljalo v obup.

Šah

Šahovske partije iz severne Evrope

Na severu Evrope je že nekaj časa v teku velika, zamotana in silno dramatična šahovska partija. Za šahovnico sedi več zagriženih partnerjev, poklicanih in nepoklicanih. Da, to je pretresljiva šahovska igra za svobodo in neodvisnost severno evropskih narodov in držav, ki si sicer te igre niso želeli, ampak jih je vanjo prisilil nasprotnik, ki je nepoklican sedel za šahovnico ter pričel igrati hazzardno igro za ceno tuje svobode. Šahovska muza si je oblekla krvava oblačila in mobilizirala svojo armado. Tudi šahovski mojstri in amaterji so morali v strelske jarke in na branik domovine. Pospravili so lesene, mrtve figure, oblekli uniforme in sedli za nevarno šahovnico, kjer se je sprožila partija na življenje in smrt.

Lani je bilo na severu Evrope še zatišje. Dobro organizirane šahovske zveze Švedske, Finske in Norveške so prirejale turnirje. Med njimi je bil največji v Oslu na Norveškem za prvenstvo skandinavskih držav. V dramatični tekmi sta si takrat razdelila prvo in drugo mesto mojstra Stahlberg in Lundin, oba Šveda. Finci so z O'Kailo in Ojanenom zasebno tretje mesto, dočim so norveški mojstri precej razočarani ter zasedli zadnja mesta.

S tega turnirja in še nekaterih drugih šahovskih prireditvev v severnih državah prinašamo danes nekaj partij. Resda velemojstrov te države nimajo, toda severni mojstri igrajo dober šah, ki vam bo imponiral.

56. Ogrska partija

(Skandinavsko prvenstvo v Oslu)

Beli: Ekenberg (Š) Črni: Lundin (Š)

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lc4, Sf6 4. d3, Le7 5. Sc3, d6 6. a3, 0-0 7. h3, Le6 8. Sd5, Sb8! 9. De2, Sxd5! 10. exd5, Lf5 11. Le3, Sd7 12. Sd2, Lg6 13. g4, f5 14. gxf5, Txf5 15. 0-0-0, Lh5 16. f3, Lg5! 17. Thg1, Lxe3 18. Dxe3, Dh4 13. Kb1, Df4 20. Df2, Sf8 (napak bi bilo 20... Lxf3? radi 21. Td1 in nato na 21... Lh5? 22. Dg2!) 21. d4 (izsiljena žrtve kmata, da se beli nekoliko osvobodijo, neprijetno je grozilo Sf8-g6-h4), exd4 22. Ld3, Te5 23. Le4, Sg6 24. Td1, De3 25. Dh2 (zamenjava dam za belega ni ugodna, ker ima črni na 25. Dxe3, dxe3 26. Sc4, Txe4 27. fxe4, Le2 28. Sxe3, Lxf1 29. Sxf1, Tf8 vidno premoč v končnici), Te7 26. Sc4, Df4 27. Dd2, Df6 28. Df2, Sd4 29. Tg3, b6 30. Tf1, h6 31. Dh2, c5! 32. h4 (seveda ne 32. dxc6? radi 32... d5 in izgube figure), Kh8 33. b3, Tg3 34. Sb2, b5 35. Sd3, Sxd3 36. exd3, c4! 37. bxc4, bxc4 38. dxc4, Tb7+ 39. Ka2, d3! 40. Dd2 (na 40. Lxd3 sledi 40... Dd4 41. De2, Te8! 42. Le4, Txe4! itd.),

Tgb8 41. T3g2, Dd4 42. Te1, Tb3 43. Df2, d2!! (lepa in elegantna poteza; na 44. Dxd2 odloči žrtve stolpa 44... Txa3+! 45. Kxa3, Db6! z dvojno grožnjo mata na a6 ali b3) 44. Dxd4, dxc1S+ 45. Ka1, Txa3+ 46. Ta2, Txa2+ mat.

54. Indijska obramba

(Skandinavsko prvenstvo v Oslu)

Beli: Lundin (Švedska) Črni: Karlin (Š)

1. d4, Sf6 2. c4, d6 3. Sc3, g6 4. g3, Lg7 5. Lg2, 0-0 6. Sf3, Sbd7 7. 0-0, e5 8. h3 (pripravljala Le3, kar bi takoj ne bilo dobro radi Sg4), Te8 9. Le3, c6 10. Db3, De7 11. Td1 (ves ta sistem je iznašel R. Spielmann; belu daje prav dobro igro), b6 12. dxe5 (v pošten prihaja tudi podvojitev stolpov na d liniji), dxe5 13. Sg5! (grozi Sb5 in c5!), Tb8 14. f4!, Sc5 15. Dc2, Sh5 (brez pomena bi bilo 15... Lf5, ker gre beli z damo na c1 ter igra nato g3-g4) 16. f5!! (v zvezi s sledečo žrtvijo zelo lepa in preračunana kombinacija), Lxf5 17. Txf5!, gxf5 18. Dxf5, Sf6 (po partiji je K. presodil, da bi bilo boljše če bi igral Sxg3, na kar bi prišlo 19. Dg4, f5 20. Dxg3, f4 21. Dh4, h6 22. Lxc5, hgx5 23. Dxg5, bxc5 24. Sd4, Tf8 25. Td6, Tb8 26. Tg6 z močnim napadom) 19. Lxc5, bxc5 20. Sce4, De7 21. Tf1, Sxe 4 22. Lxe4, Txb2 23. Dxd7+, Kf8 24. Dg6 in črni preda.

55. Španska otvoritev

(Skandinavsko prvenstvo v Oslu)

Beli: N. Bergkvist (Š)

Črni: Storm-Herseth (N)

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, a6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Sxe4 6. d4, b5 7. Lb3, d5 8. dxe5, Le6 9. Le3, Le 7 10. c3, 0-0 11. Sbd2, Sa5 12. Lc2, Sxd2 13. Dxd2, Sc4 14. Dd3, g6 15. Lh6 (zanemljiva žrtve kmata. V partiji Becker-dr. Euwe v Haagu 1928 je beli nadaljeval previdneje 15. Lc1, Lf5 16. De2, Lxc2 17. Dxc2, f6! 18. Hh6, Te8 19. exf6, Lxf6 z izenačenom igro), Sxb2 (boljše bi bilo žrtve ne sprejeti, ampak nadaljevati 15... Te8) 16. De2, Te8 17. Sd4!, Dd7 18. f4, f5 (na 18... c5 sledi 19. Sxe6, fxe6 20. g4 itd.) 19. g4!, Lc5 20. gxf5, gxf5 21. Kh1 Kh8 22. Tg1, Tg8 23. Lg5, Tg6 (tudi 23... Le7 ne gre radi 24. Lf6+, Lxf6 25. exf6, Tae8 26. Tg7!) 24. Lf6+, Kg8 25. Dh5 in črni preda.

57. Albinov protigambit

(S turnirja v Malmö na Švedskem)

Beli Linse

Črni: Kjelberg

1. d4, d5 2. c4, e5 3. dxe5, d4 4. e3?, Lb4+ 5. Ld2, dxe3! 6. Da4+, Sc6 7. Lxb4, exf2+ 8. Kxf2, Dh4+ 9. Ke3, Dd4+ 10. Kf3, Lg4+ 11. Kg3, Sh6 12. h3, Sf5+ 13. Kh2, Df4+ 14. g3, Dxg3+ mat.

59. Damski gambit

(S turnirja v Ostergötlandschem šah. svazu)

Beli: Ekström

Črni: Johansson

1. d4, d5 2. c4, dxc4 3. Sf3, c5 4. e3, e6 5. Lxc4, Sc6 6. 0-0, Sf6 7. De2, cxd4 8. Td1, a6, 9. exd4, Le7 (na 9... b5 ima beli močan odgovor 10. d5) 10. Sc3, Sb4 11. Se5, 0-0 12. Lb3!, Sbd5 (sedaj bi 12... b5 veljalo figuro: 13. a3, Sd5 14. Sxd5, Sxd5 15. Sc6 itd.) 13. Td3, Te7? (ta oslabeitev polja f7 je poglaviti vzrok poraza) 14. Tg3, Ld7 15. Lh6, Lf8 16. Df3, Le6 (na 16... Sxc3 17. bxc3 bi prišel črni radi grožnje Df4 in Lxg7 v velike težave) 17. Se4, De7 18. Lg5, Kh8 (igra je izgubljena; črni le še tiho upa na 19. Sxc6?, bxc6 20. Sxd5, exd5!) 19. Lxd5, Lxd5 20. Lxf6, gxf6 21. Dxf6+, Dxf6 22. Sxf6 in črni preda. Zares zanimiva zaključna pozicija. (Glose K. Opočensky).

58. Niemcovičeva obramba

(S turnirja v Göteborgu jeseni 1939)

Beli: Jonsson

Črni: Thor

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. e3, b6 5. Ld3, Lb7 6. Sf3, Se4 7. Db3, c5 8. d5, Lxc3+ 9. bxc3, f5 10. Lb2, 0-0 11. Td1, Df6 12. 0-0, Sa6 13. a4, Tf8 14. Se1, Sd6 15. f4, Se7 16. Sf3, De7 17. Le2, Se4 18. Td3, Se8 19. Tfd1, Sf6 20. Lc1, Kh8 21. Ld2, La6 22. dxe6, d5! in beli preda. Črni je zelo spretno blokiral belo pozicijo, ena sama napaka in beli je bil izgubljen.

Šahovska „sezona“ v Rusiji

Poleg matcha med prvakom SSSR Botvinnikom in Ragozinom, ki bo še ta mesec, vlada največje zanimanje za turnir za prvenstvo SSSR, ki bo v septembru. Po dosedanjih poročilih se udeležijo turnirja prvak Botvinnik, eksprvak Levenfiš, Kotov, Lienthal (Madžar), Panov, Smislov, Lisicyn, Ragozin, Šamajev, prvak Ukrajine Boleslavski in prvak Bele Rusije Vjeresov. Poleg imenovanih se turnirja udeležijo še 7 mojstrov, ki pa bodo določeni na posebnem izločilnem turnirju, ki prične že ta mesec.

Š Celjski šahovski klub je odigral pod vodstvom Cerneljca drugi del brzoturnirja za prvenstvo v mesecu aprilu. Prvenstvo v B skupini si je priboril Jazbec Janko s 13 točkami od 16 dosegljivih. Sledi Davidovac z 12 in pol točke in drugi.

Š Prvenstvo Moravske Ostrave je z 9½ točkami osvojil znani mojster Foltys, drugo mesto z 8 točkami je zasedel dr. Manulak, ki je med drugimi porazil tudi Foltysa.

TURNIRJA V AMSTERDAMU IN ROTTERDAMU

V našem pregledu od 20. aprila smo poročali o turnirju osmorice, ki se ga udeležuje

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

tudi dr. Euwe in ki bo zaključen 10. t. m. Le nekaj dni po pričetku turnirja osmorice je prišel v Rotterdamu turnir za Kamstrov pokal, ki se ga udeležuje 10 igralcev, med njimi dr. Euwe, Landau in Kmoch. Posebna sen zacija turnirja v Rotterdamu je bila zmaga Kmocha nad dr. Euwejem v 2. kolu. — O obeh turnirjih bomo izčrpnije poročali v prihodnjem pregledu.

ŽIVA PARTIJA V CURIHU

Pred dnevi sta švicarska mojstra Johner in Grob ponovila v curiškem stadionu živo partijo, ki ji je prisostvovalo več tisoč gledalcev. Partija je bila prirejena v velikem stilu, poleg živih figur, ki so v odgovarjajočih kostumih predstavljale posamezne šahovske figure, je nastopila tudi godba na pihala ter velik balet. Partija je potekala zelo dramatično; v središčnici je uspelo Johneru, da je ugrabil kmata, ki pa ga je kasneje vrnil ter je igra končala neodločno.

Mednarodni turnir na Slovaškem

Po »državni osamosvojitvi« so si slovaški šahisti in šahovski klubi ustanovili svojo lastno šahovsko zvezo, ki jo je priznala tudi FIDE. Letos ima Slovaška šah. zveza svoj kongres v Trenčanských Teplicach. Iz slovaškega časopisja posnemamo vest, da bo šahovski kongres združen z večjim mednarodnim turnirjem. Imen udeležencev še ne omenjajo, pač pa bo na turnirju sodelovalo 6 slovaških mojstrov ter po en mojster iz Jugoslavije, Češko-Moravske, Romunije, Italije, Madžarske in Nemčije. Udeleženci dobijo plačano vožnjo in bivanje ter prehrano. Nagrade bodo naslednje: 5000 Ks, 3000, 2000, 1000, 800 in 600 Ks. Turnir bo po dosedanjih napovedih v času od 1. do 15. julija.

Šahovski klub „Vidmar“

V nedeljo, 5. maja, revanšna tekma proti Celjskemu šah klubu v Celju. Odhod iz Maribora z vlakom ob 9.16. Zbirališče najkasneje do 9. ure pred glavnim kolodvorom, vozne karte nedeljske. Javijo naj se igralci: Kukevec, Lukeš F., Lukeš B., Kuster, Marvin, Nossan, Čertalič, Gerželj in Peče. Vabljeni pa tudi ostali.

Spet bo čas...

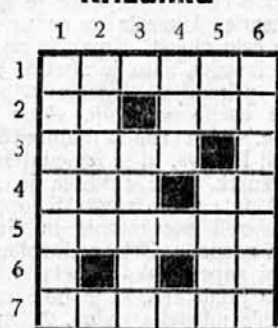
VLADKO KOS

Bratec, zdaj bo spet veselo,
kakor prejšnje srečne dni;
zdaj bo spet življenje pelo,
v gaju mojem bo dehtelo,
bratec, sladko od cvetlic!

Ko bo luna zasijala,
sanje bodo ti noči,
v mesečini se smejala
duša bo in drgetala
v tajni pesmi nočnih ptic...

Blizu bodo zvezde žarke,
v sanjah bova tja odšla,
sedla v lahne zlate barke,
ah, razumeš, v tiste barke,
ki so sredi zvezd doma.

Križanka

Vodoravno: 1. slovensko pogorje; 2. skrajna točka kopnine; žuželka; 3. mesto v Romuniji; 4. prometno sredstvo; znak za redko kovino; 5. tujka ze letala; 6. vzklík (kadar se opečemo); 7. pripadnica naroda, ki biva v Prednji Aziji in severni Afriki.

Navpično: 1. del moške oprave; 2. strup v srbohrvaščini; 3. del sveta; 4. tekočina za rane; 5. igralna karta; čisto tak; 6. žensko krstno ime v pomanjševalni obliki.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. medved; 2. Eva; ne; 3. diva; 4. oval; 5. česati; 6. ar; 7. račica. — Navpično: 1. medicar; 2. Evi; era; 3. Davos; 4. Avari; 5. en; at; 6. deklica.

Samotna pot

KOS VLADKO

Ob poti samotni drevesa stojijo...
Veter v njih listih vsak dan šepeta.
Na rožah se žarki bleščajo iskrijo,
da v rosnih prosojnih solzah zadrhtijo,
kakor da kupe bile bi zlato.

Na sivem zidovju zdaj kosi gnezdiijo,
v sonce obračajo drobne oči.
V tiho si pesmi vesele žgoliijo,
ker steza je mrtva, drevesa molčijo,
in potok ob zidu le tih žubori...

Ko pa se včasih oblaki stemnijo,
nevihte grom strese to tiho ravan,
na zidu se kosi boječe tiščiijo,
drevesa jim v vetru tulečem ječiijo,
kakor da vzdramili sen so strašan...

Hudo je...

VLADKO KOS

Hudo je biti, brat, brez doma,
da veter mrzli boža te,
je v mrazu ranjeno srce,
in v mislih tužnih duša roma.

O, grenka pot je potepuhal!
So v črni skorjici solze,
za vrati brez srca ljudje,
ne slišijo, ko prosiš kruha.

A krajše, bratec, je trpeti:
če sreče sanje ne dajo,
da bi pregnal si z njo temo,
ne da se huje hrepeneti.

Ko prosiš kruha, ne boode,
če poješ, ne razumejo,
se tiho posamehajo,
bratec. Čudni so ljudje!

Ali bi radi ob koncu leta nad 200 strani debelo knjigo samih mladinskih prištevov?

Potem izrežite in shranjujte »Večernik za mladino«!

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 5. maja 1940

Štev. 18

AD-EL-REFIR

ARABSKA PRAVLJICA.

V starodavni Arabiji, tam kjer se širijo dandanes nedogledne pešene pušave, je živel v davni sultan Ad-el-Refir. Bil je brezobziren vladar, ki ni trpel ugovorov svojih podložnikov, katerim je odredil življenje po svojih trdih zakonih in določil njihova opravila za vsak dan in za vsako uro. Morali so vstajati vsi ob istem času, korakati skupno na delo, opravljati na ukaze svoje posle, na znamenja oditi domov in leči v postelje. Se misliti in sanjati niso smeli nič drugega, kakor samo tisto, kar jim je določil sultan Ad-el-Refir. Tako so postali brezdušna, samogibna bitja, nič več podobna prejšnjim svobodnim in veselim ljudem.

Kakor s svojimi podložniki, je pa postopal sultan Ad-el-Refir tudi s sosedi. Ko je nekoč jezdil s svojim spremstvom v Dolino čeri, ga je pripeljala pot mimo gradu Sahiba Nešeba. Bilo je še zgodaj zjutraj in sonce, ki se je pravkar dvigalo iz za vzhodnih obzorij, je metalo dol go seiza Nešebovega gradu na pot, po kateri je jezdil sultan. Nad to senco se je zato razjezil, zadržal konja in poklical Sahiba Nešeba. Ko je ta prišel in ga spoštljivo pozdravil, kakor se spodobi domačinu, kadar zagleda gosta, se je Ad-el-Refir, namesto odzdrava surovo zadržal nanj:

»Tvoj grad meče senco na mojo pot, Sahib Nešeb, zato ti ukazujem, da mi ga takoj odmakneš od poti!«

»Salem alejkum, efendi!« je odgovoril Sahib Nešeb. »Žal mi je, da stoji moj grad prav tu in da meče senco na tvojo pot, toda tako stoji že sto in sto let in še nihče se ni zaradi tega pritoževal. Vendar bi rad ustregel tvoji želji, samo če bi mogel. Toda sam veš, da gradu ne morem kar dvigniti na ramo in ga odnesti kam drugam. Če kreneš malo bolj

na desno, boš jezdil lahko ves čas po soncu in senca mojega gradu ne bo več zatemnjevala tvoje svetlosti.«

»Ti se upiraš mojemu povelju?« je zarjul Ad-el-Refir. »Kar sem ukazal, sem ukazal! Svojega ukaza se nikoli nisi prekal. Odnesi svoj grad od moje poti!«

»Ne morem, efendi!« je ponovil Sahib Nešeb.

»Vojščaki!« je zaklical tedaj Ad-el-Refir, »podrite Nešebov grad!«

Kakor je sultan ukazal, se je tudi zgodilo. Njegovi vojščaki so podri Nešebov grad, njega samega pa pogladi s popotno palico v roki in beraško malho na ramenu v tujino.

Ob neki drugi priliki se je Ad-el-Refir ustavil s svojo vojsko v Dolini polj, kjer je imel svoje njive Hasan Gsilmi. Modri Hasan je uravnal prej divji tok reke v urejeno strugo, od koder so se njene vode pa jarkih odtevale na njegova polja in jih namakala, da so bujno zelelela in bogato obrodila. Ad-el-Refir je postavil svoj šotor prav tik ob zbiralnem jezu, a ko je legel, da bi zaspal, ga je v spanju motilo šumenje vode čez jez. Zato je poklical k sebi Hasana Gsilmi in mu dejal:

»Tvoj jez mi ne da spati, Hasan Gsilmi, zato ti ukazujem, da mi ga takoj odmakneš od šotora!«

»Salem alejkum, efendi!« je odgovoril Hasan Gsilmi. »Žal mi je, do stoji moj jez prav tu in ti moti spanje, toda tako stoji že dolgo in nihče se še ni zaradi tega pritoževal. Vendar bi rad ustregel tvoji želji, samo če bi mogel. Toda sam veš, da jezu ne morem prenesti in vode ne popiti, da ne bi več šumela. Če premestiš svoj šotor malo bolj v stran, ne bo moj jez več motil tvojega prevzvišenega

Film

Beseda o tujem filmu

TUJ FILMSKI KIČ NAŠEMU LJUDSTVU VEČ ŠKODUJE KAKOR KORISTI

Če si ogledamo obiskovalce kinopredstav, vidimo, da tvorijo glavni del teh malomeščanstvo. Žal pa srečavamo v kino dvoranah tudi veliko ljudi, ki se pač ne zavedajo, da večkrat podpirajo sovražnika, ki si je izbral za svoje najmočnejše propagandistično sredstvo film, ki je zato postal za nas nevaren in zahrbtni sovražnik. Začel je takoj po vojni s svojim delom in prav film je bil tisti, ki je v malomeščanskih plasteh premagoval počasi in neopazno prvotni hudi odpor proti potujčenju. Nam Slovencem, ki smo zrastle pod tujim kulturnim vplivom, je ona povprečna, neumna duševnost v tujih filmih tako blizu, da se niti ne zavedamo, kako nas počasi zastruplja. V tujem filmu, pa če je še tako plehek, se čutijo neizobražene in polizobražene množice doma, sprejmejo in požirajo ga brez premišljevanja in brez ocenjevanja, brez vsake lastne samostojne sodbe. Zato je točno, če pravijo lastniki kinematografov, da vlečejo pri nas samo gotovi filmi, ne pa ameriški in francoski ter drugi, dasi niso nič slabši, kvečjemu boljši. A svet vseh teh filmov, duševnosti, ki jih preveva, vse to nam je tako daleč, da začne-

MARIKA RÖKK v filmu »Halo Janina«.

mo pri njih misliti z lasnimi možgani, da jih samostojno ocenjujemo in zato tudi takoj opazimo, če so omejeni in bedasti. Ono občinstvo, ki je dvajset let požiralo take tuje filme, zato sedaj čuti docela tuje, saj se dolge ure giblje docela v tujem okolju in res ne prenese več drugih filmov kakor takih. Skozi vseh dvajset let, prav posebno še po nastopu preobrata, so ti tuji filmi tudi nevarno propagandni. Vsi povečujejo samo tuje in obravnava s prezirom vse, kar je naše ali pa drugih kulturnih narodov, zato ni čuda, če napolnijo počasi povprečnega slovenskega

človeka z malikovalskim spoštovanjem do vsega tujega in mu istočasno vcepijo porazno zavest o naši lastni narodni brezpomembnosti. Pa ne samo narodno, tudi razredno je tak tuj film opij za našega malega človeka. Namesto, da bi prikazal resnično življenje z vsemi boji in z vsem stremljenjem za lepšo bodočnost, slika na platnu v raznih operetah, kulturnih in zgodovinskih filmih, neko zlagano razkošje, sredi katerega se čuti kinoobiskovalec za nekaj ur sicer srečnejšega, a potem tembolj porazno deluje nanj siva vsakdanost. Tako ima film isto vlogo kakor alkohol, nikotin in druga mamila, le s to razliko, da deluje zgolj izključno na duševnost. Žene in matere, ki imajo na svojo rodbino največji vpliv, po katerih se največkrat ravna ostali družinski člani, naj sprejmejo k vsem svojim ostalim dolžnostim še boj proti tuji filmski propagandi.

Razvoj švedskega umetniškega filma

Znano je, da je Švedska poleg USA vodilna država glede filmske umetnosti. Švedska filmska umetnost je imela velik vpliv v Franciji, zlasti pa v Nemčiji. Razlika med ameriškim in švedskim filmom je v bistvu ta, da je prvi predvsem materialističen, slednji pa res umetniški.

Po zaslugi dveh mladih režiserjev se je pričel švedski film za časa svetovne vojne razvijati in se je povzpел do stopnje, ki jo zavidajo tako Američani, kakor Nemci. Glavna pionirja švedskega filma sta Viktor Sjöström in Moric Stiller, ki sta bila režiserja in igralca hkrati.

V državi, kjer so se stare skandinavske legende ohranile do današnjega dne in kjer sta pejsaž ter način življenja najprikladnejša za umetnost, v državi, kjer je več odličnih književnikov, a nad vsemi je slavna Selma Lagerlöf, v taki državi je uspeh filmske umetnosti zagotovljen. Zato vodi Švedska med državami severne Evrope in celo v Evropi sploh bodisi po odličnih režiserjih, bodisi po prvovrstnih igralcih.

Delavnost švedskega filma je homogena in samonikla. Sjöström in Stiller sta brez tujega vpliva proučavala domače možnosti, pri čemer ju je vodila umetniška intuicija. Tako sta dvignila film do dotlej še nedosežene stopnje. Film je bila umetnost, pri kateri je prišla do izraza vizuelna poezija.

Pred svetovno vojno je pokazal švedski film znake življenja in novega načina gledanja ter snimanja stvari in ljudi. Švedski film pomeni zavestno manifestacijo filma kot umetnosti. Z njim smo prvič spoznali, da je film lahko tudi velika, globoka, prava in poduhovljena umetnost. Skratka, švedski film je klasičen sedme umetnosti.

Švedski film je imel ogromen vpliv v dru-

gih državah, najbolj pa v Nemčiji. Švedski in ameriški umetniški film so znali ceniti tudi v Franciji, kjer imajo zato velike zasluge nekateri odlični režiserji, kakor Canoude, Louis Delique in Abele Gance. Tako v Nemčiji kakor tudi v Franciji so poklicali znane švedske filmske umetnike, da so tudi tam ustvarili filme prave umetniške vrednote.

KAKO JE PRIŠLA MAGDA SCHNEIDER K FILMU

Menda ni kinoobiskovalca, ki bi ne poznal šarmantne, mlade in lepe Magde Schneider. Vzljubili so jo zaradi njene prirodne igre, pa naj se v filmu smeje ali joče, naj igra naivko ali zrelo ženo. V vseh vlogah je Magda enako očarljiva. Zna se živeti tako kakor malokateri zvezdnica in prav zato so njeni filmi vedno privlačni.

Čitatelje gotovo zanima, kako je prišla Magda Schneider k filmu. Rodila se je nekega 17. maja — letnice zaradi diskretnosti ne izdamo — v Augsburgu. Njeni starši so bili siromašni in ji niso mogli nuditi sredstev za višjo izobrazbo. Že v nežni mladosti je Magda pokazala izredno veselje in nadarjenost za petje in ples. Vpisala se je na konservatorij, kjer si je šolala glas. Toda denarja ni bilo in mlado dekle je moralo opustiti studij. Kljub temu pa ni obupala. Vdinja se je pri bližnjem gledališču za pevko v zboru. Malenkostni honorar, ki ga je prejela, je Magda uporabila za pouk v petju. Prvo večjo vlogo v opereti je dobila v Ingolstädter Theatru, kjer je doživela izredno velik uspeh. Kljub temu, da je bila začetnica, je dobila lep angažman v rodnem mestu, kjer je pela več sezon, dokler je ni odkril neki filmski zvezdnik iz Hollywooda. Ta je po neki Magdini predstavi v gledališču vzkliknil: »Schneiderjeva je igralka

ZARAH LEANDER

s srcem in šarmom». S tem je opozoril filmske družbe na njen lep glas, prirodno igro in šarm, kar je Magdi pripomoglo, da jo je »Ufa« angažirala. Njen prvi film je bil »V dvoje v avtomobilu«, ki ji je zagotovil nadaljnje uspešno delovanje pri zvočnem filmu. Sedaj pripravlja film »Dekle v predsobi«, ki bo prav gotovo presenečenje za njene oboževalce in oboževalke.

f. »Edison kot človek« je film, ki ga pripravljajo v Hollywoodu. V njem bo igral glavno vlogo priljubljeni Spencer Tracy, debutiral pa bo newyorški gledališki igralec Djorc Mader.

f. Nenavadna knjižnica. Znani star MGM William Powel je na svojih potovanjih zbral najdaljšee knjige in si tako zbral zanimivo knjižnico, ki šteje nad 300 takšnih knjig.

f. Rojstni dan Micky miške je 13. januar in ga slavijo v Hollywoodu kakor rojstni dan kakšnega filmskega umetnika. Seveda je slavljenec oče te miške, slavni Disney.

f. »Pionirji človeštva« je naslov filma, ki bo prikazal življenje raznih izumiteljev, med drugimi tudi izumitelja telefona Alexandra Grahama Bella. V tem filmu bo igral glavno vlogo Don Ameche, zvezdnik MGM.

f. Film »Od Mayerlinga do Sarajeva« je doživel te dni v Parizu zelo velik uspeh.

spanja

»Ti se upiraš mojemu povelju?« ja za-jul Ad-el-Refir. »Kar sem ukazal, sem ukazal. Svojega ukaza še nikoli nisem preklical. Odstrani svoj jez od mojega sofora!«

»Ne morem, efendi!« je ponovil Hasan Gismi.

»Vojsčaki,« je zaklical tedaj Ad-el-Refir, »podrite Gislamijev jez!«

Kakor je sultan ukazal, se je tudi zgodilo. Njegovi vojsčaki so podrli Gislamijev jez, njega samega pa pognali s popotno palico v roki in beraško malho na ramenu v tujino.

Podobna grozodejstva je počel Ad-el-Refir še nad mnogimi drugimi, toda nekega dne se je v Dolini skal nameril na čarovnika Salih Tanatana. Salih Tanatan je imel na svojem posestvu vse polno skal, ki so morale iz tal in s svojimi skrinami rezale Ad-el-Refirjeve konje v noge. Takoj ga je sultan poklical pred se in mu ukazal:

»Tvoje skale režejo moje konje v noge, Salih Tanatan, zato ti ukazujem, da jih takoj izruješ in zmečeš v stran!«

»Salem alejkum, efendi!« je dejal Salih Tanatan. »Žal mi je, da moje skale režejo tvoje konje v noge, toda tako stoje že od vekomaj in nihče se še ni zaradi tega pritoževal. Vendar bi radi ustregel svoji želji, samo če bi mogel! Toda sam veš, da skal sam ne morem izruti in odnesti proč. Če kreneš malo bolj na desno, boš našel pot, ki ne bo ovirala pohoda tvojega veličanstva.«

»Ti se upiraš mojemu ukazu?« je za-jul Ad-el-Refir. »Kar sem ukazal, sem ukazal. Izrui svoje skale in jih odstrani s pota!«

»Ne morem, efendi!« je odvrnil Salih Tanatan.

»Vojsčaki,« je zaklical tedaj Ad-el-Refir, »izrujte Tanatanove skale!«

Vojsčaki so se pokorili njegovemu ukazu. Skočili so s konj in vsak se je spravil nad svojo skalo. Toda Salih Tanatan je iztegnil roko, in vse skale so se hkrati prekucnile in pokopale pod seboj Ad-el-Refirjeve bojvnike. In ko se je to zgodilo, je Salih Tanatan še enkrat iztegnil roko, in Ad-el-Refir se je spremenil v zajca, ki je privzdignil repek in strahopetno pobegnil v puščavo. V zahvalo je potem osvobodeno ljudstvo izvolilo Salih Tanatana za novega vladarja Arabije. V zajca spremenjeni Ad-el-Refir bega še sedaj po puščavi in zaman išče miru svojih grešni duši.

Sodelavcem in čitateljem!

Naš striček, ki je urejeval mladinsko prilogo, se je mudil te dni na dopustu, zato morda ni bila taka, kakor bi morala biti. Željno smo pričakovali, da se vrne, a zgodilo se je prav narobe: namesto nazaj v uredništvo, ga je poklicala domovina v svojo višjo službo, v kateri ne bo sukal peresa nad Vašimi rokopisi, ampak bridki meč. »Večernik« za mladino je dobil zato novega urednika, strica Ivoja. Ko se tedaj prejšnji striček od Vas poslavlja in Vam do svidenja želi vse najboljše, Vam pošilja novi pozdrave s trdnim prepričanjem, da se bomo čisto kmalu že še privadili drug drugega in v Vaše ter naše zadovoljstvo vozili dalje naš čolniček po razburkanih valovih sedanjosti. Novi striček prosi vse dosedanje sodelavce, da ostanejo še za naprej zvesti našemu listu, obenem pa vabi v naš krog tudi še nove. Prihodnjič bomo zopet uvedli pogovore in morda še kaj čisto novega. Pozdravljeni in brez zamere!

Stric Ivoj.

Spet je pomlad

Vida Munihova

Spet je zelena pomlad,
klitje povsod in brstenje,
cvetje in novo življenje,
reke sproščeno šumenje,
ptičje veselo žgolenje,
dece svobodno vrvenje...
Lepa je, lepá pomlad,
a polna bojazni in nad...

Poletne eoči

Vida Munihova

Ko sonce za goro se skriva
in v daljo odmakne se dan,
v temino se zemlja ovija
in veter zapiha hladan;
iz dalje se mesec prisveti,
roj zvezdic na nebu miglja...
Res lepe noči so poleti
v svobodi in zraven doma.

Mladina piše o Martinu Krpanu

JAGERNIK FRANC, III. b razred.

Končno se je le izpolnila želja nam mladim, da smo si lahko ogledali gledališko predstavo »Martin Krpan«, name-njeno mladini. S to prireditvijo je tudi nam bil omogočen dostop do gledališča. Priredilo je to igro »Gledališče mladega rodu«. Seznanilo nas je z delom, ki je eno najvažnejših v naši slovstveni zgodovini. Dvorana je bila nabito polna. Na vseh obrazih sem opazil neko nestrpnost. Tudi sam sem komaj čakal, da se dvigne zavesa. Nenadoma se zavesa odpre in na odru se nam prikaže nekaj oseb. S tem trenutkom se je igra pričela. Vse-bina igre je bila zelo lepa. Pokazala nam je odlomek iz Krpanovega življenja. Pred stavljal nam je njegovo moč in hrabrost. Krpan je bil za eno glavo večji od drugih ljudi. Bojeval se je z Brdavsom in ga premagal. Ker pa Krpan ni bil va-jen gosposkega življenja, se je hudo za-meril cesarici. Ukazala ga je vreči v je-čo in še celo obesiti. Krpan je za to pravočasno izvedel, zato je zbežal. V splošnem je prireditev izpadla zelo dobro. Nekateri osebe so svoje vloge odlično obvladale. Eden izmed najboljših igralcev je bil Brdavs, ki je izgledal kot pravi ošabni Turek. Tudi cesarica je zelo do-bro obvladala svojo vlogo. S to osebo so nam pokazali prevzetnost in sitnarjenje nekaterih gospodov. Zelo zadovoljen bi bil, ako bi si zopet lahko ogledal v najkrajš-šem času predstavo, ki jo bo igralo naše »Gledališče mladega rodu«. Želim jim pa tudi ponovno tako velike in lepe uspehe.

MARIJA KEBER, učenka I. viš. b razreda, 11 let.

Igra je bila zelo lepa. Ugajala sta mi najbolj Martin Krpan in koblica. Krpan mi je ugajal zato, ker je bil zelo dobrega srca. Manj mi je ugajal cesar. Bil je podložen cesarici. Kar je hotela, to ji je dal. Cesarica in minister Gregor mi nista nič ugajala. Bila sta ošabna. Cesarica je zva-bila Martina Krpana na Dunaj, ker ga je hotela obesiti. Igra mi ho ostala v spo-minu ter upam, da tudi mojim součenkam.

ZORA DIVJAK, učenka I. viš. b razreda 11 let.

Ugajalo mi je, ko sta se Krpan in Brdavs bojevala, zato ker sta bila oba smešna. Martin je vihtel sekuro, Brdavs pa meč. Ugajal mi ni Brdavs, ker je bil

tako grdo oblečen in si je mislil, da je on najbolj močan na svetu. Cesar mi je tu-di ugajal, samo preveč je bil strahope-ten. Ugajal mi je Krpan zato, ker je bil vesel, smešen in močan. Ostalo mi je tudi bilo všeč.

BRACIČ JOSIPINA in KAISER BERTA iz IV. razreda dekliske šole pa sta za-pisali, da jima je ugajala, vsa igra od prvega do zadnjega dejanja.

VIDOVIČ TONI, I. razred vadbne. Ho-dim v prvi razred vadbne in ne znam prav spise pisati. Najbolj mi je ugajal Martin Krpan, ko je prestavil koblico in ko je pretepel vse mejače. Tudi Brdavs je bil lep z zelenim turbanom.

Moja pesem

VLADKO KOS.

V jasni noči mesečine,
ko od trudne bolečine
spati moglo ni srcé,
vzele so srebrne strune,
pozlačene zdaj od lune,
trudne mi roké...

V svetlih dnevih brez obupa,
ko veselja polna kupa
moja je bila,
pil sem s čaše te veselja,
bratec, enkrat je nedelja,
dvakrat bol srcá!

Čujte, to je pesem moja,
bóli polna in pokója
kakor moje je srcé.
Da bi z mano se smejala,
z mano peli in jokali,
pesem moja je!

„Rimska cesta“

Ko je bil sv. Pavel apostol na misijon-skem potovanju v Macedoniji, je dobil pismo, naj se vrne v Rim. Svetnik se je takoj napotil v večno mesto. Med potjo pa je zašel v temen gozd, iz katerega ni našel več poti. Dolgo je taval po gozdu, in postal truden. Naslonil je glavo na drevo in zaspal.

Ko se je zbudil, je bila že noč. Po-

Zanimivosti

Dinastija nekronanih kraljev Skandinavije

Predsednik norveškega parlamenta Karl Hambro, pravnuk »severnega Rothschilda

Po Napoleonovih vojnah na začetku minilega stoletja si je Evropa znova opomogla. Gospodarstvo je cvetelo, denar je pridobil na vrednosti, povsod se je kazalo blagostanje. V tistih časih je tudi frankfurtski Anselm Rothschild poslal svojih pet sinov v razne prestolnice Evrope, da utemelje tam osnove svojemu bogastvu, ki je skoro potem postalo praviljico.

Tudi na visokem severu, na skandinavskih tleh, so se pojavili Rothschildi. Bila je to

dinastija nekronanih kraljev in družine Hambro.

Takrat so še bile skandinavske dežele revne, kulturno zaostale in nemoderne. Danska je morala odstopiti svoje ladjeve Angležem, ker je držala z Napoleonom. Norveško je morala odstopiti Švedski, ta je pa bila s Finsko v bojih z Rusi precej oslabiljena. V vseh štirih skandinavskih državah so bile blaginje prazne. Josef Hambro jih je znova napolnil.

Bil je to mlad, podjeten in dalekoviden bančnik, sin ene najstarejših židovskih družin skandinavskega severa. Svoje premoženje je stavil na kocko — in dobil... Najprej je posodil Kjevenhavnu, nato pa Stockholmu velike vsote denarja. Korekten, spoštljiv in inteligenten mož si je pridobil obilo ugleda. 1830 so ga neoficijno poimenovali v

»dvornega bančnika Skandinavije.«

Njegov vpliv je rasel na Danskem, Švedskem pa tudi Norveškem. Ko je predstavljal že pravo gospodarsko velesilo severa, je poslal svojega sina Karla Joahima v London, da ustanovi tam podružnico. S tem je bil položen dokončni temelj dinastiji severnih Rothschildov.

Leta 1848 so orile tudi po ulicah Kjevenhavna revolucionarne množice. Vladarski prestol je zašel v finačne stiske. Josef Hambro je posegel energično vmes, kralj ga je za službo postavil za plemiča.

Baron Josef Hambro je prešel v zgodovino Danske...

Sinovi in vnuki so nadaljevali politiko svojega velikega prednika. Po proglasitvi norveške samostojnosti so se zasedli tudi v Oslu. Pravnuk baronov Hambrov iz Kjevenhavna, Kari Hambro v Oslu, je postal poslanec. Bil je vodja konservativne skupine, minister in diplomat. Zastopal je Norveško tudi v Zvezi narodov v Ženevi, danes je predsednik norveškega storthingsa, narodnega predstavništva.

duša norveških kmetov, mornarjev, ribičev in drvarjev,

ki izgovarjajo njegovo ime s spoštovanjem...

Finančni sedež dinastije Hambro je postal po smrti barona Josefa London. Karl Joahim je bil vodja »Hambro Banke«, ki se je v londonskem cityju zelo naglo dvignila. Med prvimi posojili, ki jih je dala ta banka, je bilo ono sardinjskemu kralju Viktorju Emanuelu II. v višini 3.500.000 funtov šterlingov! Malo kasneje je bančnik Hambro posodil večje vsote Grčiji. Ta država, ki je bila v večnih finančnih stiskah, je imela finančnega ministra, ki je znal potrkati na rodoljubno srce Karla Joahima Hambra: dejal je, da je tudi grški kralj skandinavskega porekla...

Malopred svetovno vojno se je londonska

Konec robinzonade

Mornarji iz Valparaisa so na povratku s Tihega oceana javili, da so opazili na valovih skrivnostno ladjo z mrtvim truplom. Z motornim čolnom so se odpravili ljudje za žrtvijo in jo res našli ne daleč od obale. V majhnem brodu je ležalo truplo, zraven pa dnevnik in velika lutka, kateri je pokojni posvečal vso pažnjo v svojih zapiskih.

Mrtvec je bil George Cookow z Islanda. Nesrečno zaljubljen je zaveslal na morje. Leta 1933 so ga opazili pri New Zealandu, leto kasneje pri Sansbarju. Potem dolgo ni bilo čuti o njem. Plul je tudi po Hudsonovem zalivu in dospel do Pary otočja. V dnevniku je obširen opis Južnega tečaja s skicami, ki pričajo, da je mož predril daleč v ledene poljane Antarktiki. Osemnajst let je bil na oceanu, edina tovarišica mu je bila lutka v naravni velikosti...

— To je pa moja hčerka Špelca. V šoli se uči zdaj algebro. No, Špelca, reci gospe »Dober dan!« v algebr...

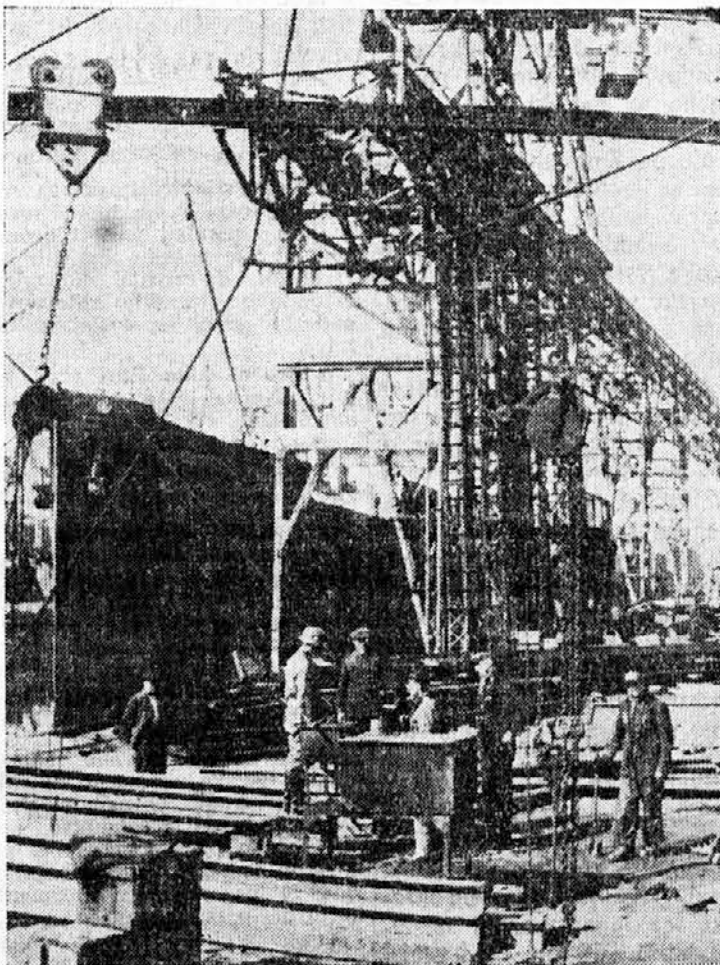
banka Hambrov fuzionirala z »Angleško banko za trgovanje visokega severa«. Tako je postala

eno največjih finačnih podjetij Anglije.

Dala je velika posojila Dansk, Švedski, Norveški, Finski, Italiji, Madžarski in končno garancijsko posojilo Zvezi narodov za grške begunce po grško-turški vojni.

Danes je angleški Charles Joachim Hambro prav kakor njegov nečak na Norveškem, ugleden mož, član direktorija velikega finančnega podjetja, predsednik Angleško-švedskega trgovskega odbora in vodja skandinavskega

oddelka v angleškem blokadnem ministrstvu. Nedavno je vstopil v angleško kupčijsko družbo, ki se je osnovala za trgovinske stike Velike Britanije z Balkanom in Podonavjem. Eden njegovih bratov, ki ga je angleški kralj povzdignil v plemenitaški stan, je predsednik borznega komiteja Londona, drugi pa podpolkovnik v angleški vojski. Tako angleška kakor skandinavska veja dinastije Hambrov je pa odločna zagovornica svobode in neodvisnosti skandinavskih držav, za katere so prispevali mnogo finačnih in gospodarskih naporov.

Po zasedbi Danske: V ladjedelnicah Kjevenhavna spet delajo normalno

Umrla je pevka angleškega marša

Avstralska igralka Florrie Forde, ki je 1913 kreirala na gledaliških odrih Londona slovit marš »It's a long way to Tipperary«, je umrla. Ljudje so se za njeno pesem tako navdušili, da je postala najpopularnejša v vsem angleškem svetu. Vojaki so jo povzeli za svoj najpriljubljenejši marš. Kadarkoli so kje ko-

rakali so zapeli pesem veselo predse. V nekaj tednih je postala tradicija, da so se vojaki pozdravljali s to pesmijo. Usoda je hotela, da je 64letno Avstralko baš ko se je pripravljala, da bi odpela »Tipperary« v nekem lazaretu v Aberdeenu, na vožnji na dobrodelno prireditev v avtu zadela kap.

Srečno naključje drznih letalcev

Dne 18. maja 1919. leta sta se z letališča St. John na Novem Fundlandu dvignila Angleža Harry Hawker ter Mackenzie-Grieve z majhnim 350 ks. letalom v smeri proti Irski. Hotela sta prva preleteti Atlantski ocean. Nekaj ur po odletu sta že imela motnje v radiatorju, okoli 1.000 km pred irsko obalo pa je letalo omagalo in padlo v morje. Angleža sta imela srečo, ker ju je zagledala dan-

ska ladja »Mary« ter ju rešila gotove smrti. Ker ladja še ni imela radijske naprave, je svet šele čez 6 dni zvedel, da sta oba junaška letalca rešena.

Kot žrtev svojega poklica je izdihnil mlad rimski zdravnik dr. Ranieri Verga. Zdravil je bolnike v oddelku za nalezljive bolezni in sam zbolel. Neka gospa je darovala zanj kri, toda zaman.

Kako je mornarjem v tesnih podmornicah

Življenje posadke v podmornicah ni lahko in so se strokovnjaki dolgo trudili, kako bi ga kolikor toliko olajšali. V eni podmornici je toliko ljudi, da ne pride na enega človeka več kakor en kubični meter zraka. Prezračevanje in prečiščevanje zraka je odvisno od tega, ali je podmornica pod vodo ali na površju.

Če plove podmornica na morski površini, se notranost zrači z mehničnim odstranjevanjem pokvarjenega in dovanjem svežega zraka. To opravlja ena sama odprtina. Številni kontrolni aparati omogočajo nadziranje pravilne ventilacije.

Ko se podmornica potopi, je vse na njej hermetično zaprto in pojavi se problem prezračevanja z vsemi težkočami. Z dihanjem članov posadke se tvori velike količine ogljikovega dvokisa, kisik pa se redči, oziroma pretvarja. Na manjši podmornici, ki nosi 33 članov posadke, je po 18 urni vožnji pod vodo 3% ogljikovega dvokisa, kisika pa samo še 18%.

Zrak se kvari tudi zaradi raznih apa-

ratov in zaradi izhlapevanja goriva in mazil. Ko se količina ogljikovega dvokisa povzpne na 1%, ga odstranjujejo s puščanjem zraka skozi posebne filtre. Ko je kisika manj kot 18%, je treba dovajati nove količine svežega kisika. V ta namen služijo specialni generatorji in steklenice z zgoščenim kisikom. Razmerje kisika v zraku kontrolirajo z manometri.

Vodik, ki ga proizvajajo akumulatorji, je pri 7% eksploziven. Zato imajo podmornice posebne aparate, ki regulirajo množino vodika in odstranjujejo nevarnost eksplozije. Mikrobo v zraku uničujejo z raznimi antiseptičnimi sredstvi.

Delovanje različnih aparatov, bivanje številnih ljudi v enem samem nabitom polnem in popolnoma zaprtem prostoru, še poveča temperaturo. Vročina je neznosna posebno poleti ali pa v tropskih predelih. Vsemu pa se pridružita še para in vlaga v zraku. Tudi za odstranjevanje vlage imajo številne pripomočke.

V podmornicah se uporabljajo nizka ali viseča ležišča. Za spanje imajo posebne obleke, podobne pižamam.

— Zakaj nisi pustil, da bi ti natakak pomagal obleči plašč?

— Veš, nisem bil gotov, če sem pograbil takšnega, ki mi pristaja...

Ključ od igralkine garderobe je požrl, da bi ji dokazal, kako jo ljubi. Bil je to 15letni učenec v Los Angelesu. Vdrl je v igralkino garderobo, jo zaklenil in ključ pogoltnil. Morali so vdreti v prostor in spraviti dečka v bolnišnico.

Luninega in sončnega mrka letos ne bomo videli v Evropi.

Polži ostanejo po več let v svoji hišici. Neke vrste polžev v vroči Sahari se skrijejo ob suši v svoje hišice, kjer ostanejo do prvega dežja.

Nevesta brez ženina se je poročila v Napoliju. Dekle Vincenzo Esposito je bil zapustil ženin tik pred poroko. S pomočjo prič je pa nevesta ponaredila ženinov podpis in pregovorila župnika, da jo je poročil v odsotnosti ženina, »ki je moral nemudoma k vojakom«. Po svatbi je nevesta pokazala poročno listino »možu«, ki je vso zadevo prijavil sodišču.

*** Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju,** nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželeno odprje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485, 25. V. 35.

Pruski kralj Friderik Viljem se je vračal nekega dne z izprehoda in ker ni dobil vratarja na določenem prostoru, je ves jezen vzkliknil:

— Takoj ga spodite!

Vsi so poznali kraljevo naglo jezo in trdoglavost, zato niso prosili milosti za starega, zvestega slugo. Ko je bil kralj naslednjega dne dobro razpoložen, ga je adjutant vprašal:

— Veličanstvo, za koliko dni ste določili, naj se vratar spodi. Eden ali dva dni?

— En dan, se je nasmehnil vladar, ki ga je že popustila jeza.

Lažni grof - slepar

Na zahtevo švicarskih oblasti je francoska policija prijela Sigmunda Jarundovskega, ki se je v 62. letu predstavljal kot neki grof Silvio Pellico. Ta lažni grof odhaja ponovno na robijo, kjer je presedel že 35 let življenja. Prvič je prišel v luknjo, ko mu je bilo 18 let. Komaj je prišel na svetlo, že se je spet znašel za zapahi zaradi goljufige. Pred svetovno vojno je bil aretiran v Monakovem, vsa štiri leta bojeve je odsedel v ječi. Potem je bil ponovno obsojen v Berlinu, Monakovem, Braunschweigu na več let kazni. Ko so ga pregnali v Švico, je nadaljeval tam s svojo »prakso«. Od tod je pobegnil v Francijo, kjer so ga prijeli in izročili švicarskim oblastem v Curihu.

Ptuj

Ob dvajsetletnici meščanske šole v Ptuj

To leto poteka dvajset let, odkar smo dobili v Ptuj slovensko meščansko šolo. Ta obletnica ni važna le iz gospodarsko-kulturnih ozir, pač pa tudi iz narodnostnih ozir, saj je vršila ptujska meščanska šola važno jugoslovansko mislijo, vcepila v mlade duše svojih učencev ljubezen do domače zemlje, za kralja in domovino.

Sedanja meščanska šola v Ptuj je nastala po združitvi prejšnje deške in dekliške šole v en zavod meseca avgusta 1928.; pred tem letom sta bili namreč v Ptuj dve meščanski šoli.

Dekliška meščanska šola je bila ustanovljena l. 1902. Za učenke te šole, ki so bile doma izven Ptuja, se je ustanovil v istem poslopiju še istega leta takozvani »Mädchenheim«.

Sprva je obsegala ptujska meščanska šola le tri razrede in šele leto kasneje se je otvoril četrti razred, ki je bil kot nekak zaključni razred za praktično izobrazbo v gospodinjstvu, deloma tudi za trgovsko panogo.

Vsekakor je imela dekliška meščanska šola tendenco, vzgajati slovenska dekleta v tujem duhu in tako zastrupljati mlade duše s tujo miselnostjo.

Po končani svetovni vojni je bilo vse tuje učiteljstvo odpuščeno ter nadomeščeno z novim. Za ravnateljico je bila imenovana ga. Šeligo Irma; poleg drugih učiteljic ji je stala zvesto ob strani ga. Kocmut Alojzija, ki poučuje še danes na istem zavodu.

Kot samostojen zavod je delovala dekliška meščanska šola do jeseni l. 1928., ko se je združila z deško meščansko šolo. Vzrok, da sta se združili obe meščanski šoli je bil v glavnem ta, ker deška meščanska šola ni imela lastnega poslopija.

Deška meščanska šola je bila ustanovljena v mesecu juniju l. 1919. Mestna občina Ptuj se je morala zavezati, da bo vzdrževala šolo, kasneje je pomagala še občina Breg pri Ptuj.

Za prvega ravnatelja je bil imenovan učitelj meščanskih šol g. Dragotin Kveder. Že v prvem letu se je vpisalo v šolo 24 učencev, vsako leto se je potem otvoril nov razred in l. 1925. se je odprl še četrti razred ter se je število dijakov dvignilo na 120. Ob dvajsetletnici jih je že nad tri sto.

Za šolsko poslopje deške meščanske šole je bila določena bivša vojašnica v Panonski ulici, ki vsekakor ni mogla do sledno služiti svojemu namenu. Mestna občina in ptujski okrajni zastop sta pričela že razmišljati, da bi se deška meščanska šola sploh ukinila. Večkrat so se vršila tozadevna pogajanja in posvetovanja, končno so pa sklenili, da se združita obe meščanski šoli v eno, kot šolsko poslopje pa jima naj služi »Mladika«. In tako se je tudi zgodilo. Iz vojašnice so se v juniju 1928. l. preselili dečki v lepo »Mladiko«, poslopje, ki je bilo v tem času vsekakor sila moderno in je odgovarjalo vsem zahtevam zdravega šolskega prostora. Mnogo sonca, mir, v bližini park, vse to je presenetilo mlade fante, ko so prikorakali iz mračne kasarne v sončno Mladiko. Tako smo dobili iz deške in dekliške meščanske šole z odlokom ministrstva prosvete »Mešano meščansko šolo v Ptuj«.

Število učencev je raslo iz leta v leto, treba je bilo otvoriti še vzporednico, tako da ima šola danes že osem razredov, kar je pač dovolj zgornjo dejstvo, kako je potrebna te vrste šola za Ptuj, za bližnjo in daljnjo okolico.

Tako vrši ptujska meščanska šola važno kulturno mislijo za širše plasti delovnega naroda v kmetijstvu, obrti in trgovini, kratkomalo za vse gospodarske sloje. Mladi ljudje, ki so izšli iz ptujske meščanske šole, so mnogo uspešneje delovali v svojem poznejšem življenju. Obenem se tudi odlikujejo po svoji izraziti slovenski ter jugoslovanski miselnosti in neomahljivi zvestobi do svojega naroda in države.

Meščanskošolska mladina bo proslavila dvajsetletnico obstoja svoje šole na kolikor mogoče svečan način. Proslava bo zvezana z razstavo ženskih in moških ročnih del in z razstavo risb do 6. maja.

6. maja zvečer bo v mestnem gledališču slavnostna akademija; 7. maja jutratraj bo pa svečana služba božja za vse umrle učitelje in učence ptujske meščanske šole. — Pridite vsi, ki vam je na srcu prospeh ptujske meščanske šole, pridite na njeno proslavo, da boste videli delo vaših otrok, ki vas bodo radi sprejeli in vas bodo veselili. xy.

p Kolo so ukradli Vaudi Konradu iz Rogoznice v Kremljevi ulici. Tov. st. je 1365-40 in ev. 185035-30. Vredno je 1200 din.

p Popravljanje dravskega mostu še vedno ni gotovo. Traja že več mesecev. Odkar se je na pomlad poživil promet, se je tu dogodilo že nešteto manjših in večjih nevarnosti, da vozila zadrevajo ob ograji in oddajajo dravskim valovom razne predmete. K sreči še doslej ni bilo človeške žrtve.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Nočna bitka«. Borba rušilca s podmornicami.

p Oglasi se sprejemajo v poslovalnici »Večernika« na Zrinjsko-Frankopanski 10, kjer se dobe vsa potrebna pojasnila.

p Cene živlom naraščajo. Začetkom aprila so izvršili kontrolo cen po ptujskih trgovinah in v splošnem ugotovili, da se po 14. februarju niso dvignile cene in je bilo pričakovati, da bodo ostale za do gleden čas neizpremenjene. V zadnjih dneh pa so znova močno poskočile cene živlom. Mast se je podražila od 21 na 24 din. olje od 18 na 22 din in moka od 4 na 5 din. Mesarji še doslej niso mogli zvišati cen na nameravano višino in izgleda, da jim banska uprava ni dovolila zvišanja. Deževno vreme je pripomoglo, da je trg dobro založen z zelenjavo po zmerni ceni. Medtem pa se čuti veliko pomanjkanje mlečnih izdelkov. Radi draginje si je morala že pre večina konsumentov omejiti kulturne potrebe. Spriču novega naraščanja cen si bodo morali mnogi vrh tega pritrgovati od ust, če se ne bo zvišal njihov zaslužek.

pa si je tudi levo roko. Smrtno nevarno poškodovanega so oddali v celjsko bolnišnico. Zdravniki se trudijo, da bi mu rešili življenje.

c Slovensko obrtno društvo v Celju bo imelo drevi ob 20. v hotelu »Beli vol« sestanek, na katerem bo tudi predavanje o obrtniških vprašanjih.

c Občni zbor Slovenske šolske matice bo v nedeljo, 5. maja, ob 9. dop. v Celju na I. deški ljudski šoli. Razen poročil in volitev sta na dnevnem redu predavanja g. univ. prof. dr. Karla Ozvalda: Vzganjanje »boljšega« človeka in spominski govor prof. Gustava Siliha ob 20 letnici smrti Henrika Schreinerja. Člane — zlasti prosvetne delavce vabi c. r. k udeležbi, saj je to prvi občni zbor SSM v Celju.

c V mestnem gledališču gostujejo jutri Mariborčani. Upriporili bodo dve opereti. Ob 15. bo opereta »Cigan baron« ob 20. pa Gorinškova opereta »Vse za šalo«. Vstopnice so še na razpolago.

c Za nov planinski dom na Šmohorju nad Laškim bodo jutri položili temeljni kamen.

Galanterijo,

drobnarije, športne predmete, potne potrebščine, nogavice, šolske zvezke
parfumerijo itd. dobite v novi trgovini trdke
Pibrov in drug
Krekova cesta, palača Pokornikova

c Za Aškerčovo domačijo v Sirju pri Rimskih Toplicah so Celjani zbrali 9009 dinarjev.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak, Cankarjeva 6.

c Nočno lekarniško službo ima od 4. do 10. maja dvorna lekarna »Pri Mariji Pomagaj«.

c Umrl je v Ipatčevi ulici 6 32letni zasebnik Adolf Ogriček. — V Laškem je umrl trgovec Josip Osolin.

c Majski izlet k Sv. Jederti nad Laškim priredi jutri Sokol-Matica. Odhod z jutranjim vlakom ob 6.40. V slučaju močnega dežja izlet odpade.

c Družabni večer bo drevi ob 21. v Oficirskem domu. Priredita ga uprava Ofic. doma in celjski pododbor UORIR.

c Slava pravoslavne cerkve sv. Save v Celju bo v petek 10. t. m.

*** Izlet v Celje** se vedno izplača. Cenjeno domače občinstvo in tuje vladno prosim, da bi obiskali gostilno »Angel«. Celje, Prešernova ulica 20. Tam dobite izborna ljubtomerska naravnja in sortirana vina. Priznana dobra kuhinja, pozorna postrežba. Avtomatski biljard. Se priporoča M. Seifried, gostilničarka.

c Moška in ženska podružnica Ciril-Melodove družbe v Celju imata v četrtek, 16. t. m., ob 20. v mali dvorani Nar. doma svoj občni zbor.

c Akademija poveljstva Jadranske straže na celjski gimnaziji bo v sredo, 8. t. m., ob 20. v mestnem gledališču.

c Nesreča. Dlan leve roke si je pri delu prerzal 38letni mersarski pomočnik Valentin Vrečer iz Celja.

c Z nožem je zabodel v desno pleče na dvorišču neke gostilne v Sošanju neki neznanec 24letnega dninarja Petra Podvratnika iz Lepe Njive pri Mozirju. Oddali so ga v celjsko bolnišnico.

Celje

Zborovanje hišnih posestnikov

V torek so imeli hišni posestniki občni zbor. Zborovanje je vodil predsednik g. Anton Fazarinc. Uvodoma se je spomnil v minulem letu umrlih članov, nato pa poročal o delu upravnega odbora in o sedanjih razmerah, ki vplivajo tudi na gospodarstvo in prizadevajo hišnim posestnikom nove skrbi. Poleg že sedaj občutne zgradarine z dopolnilnim davkom, visokih samoupravnih doklad, visoke obrestne mere, obrambnega sklada itd., so dobili s l. aprilom še poslabšano tabelo dopolnilnega davka na zgradarino, septembra pa so bili deležni za uredbo o pobijanju draginje prepovedi vsakega zvišanja najemniku. Predsednik je poročal še o delu upravnega odbora, o uspehih, posredovanjih itd. Društvo hišnih posestnikov v Celju je imelo v pretekli poslovni dobi spor s Pokrajinsko zvezo v Ljubljani. Ta spor je obstajal v glavnem v tem, ker so Celjani zahtevali v zvezi upravi red. Zvezina uprava ni sklicevala redno občnih zborov, zahtevala pa od društva od vsakega člana prispevek 5 din, čemur pa je Društvo hišnih posestnikov v Celju ugovarjalo, ker je bilo sklenjeno na občnem zboru, da prispeva vsak član društva 2 dinarja za Zvezo. Celjani so dalje zahtevali razčiščenje glede upravljanja zveze uprave, pri čemer so Celjane podpirali tudi Mariborčani. Na merodajna mesta je društvo napravilo več vlog glede dimnikarske obrti, nižje ocene stanovanj, glede odbitka obresti itd. Društvo šteje 299 članov. Odstopilo jih je 5, pristopilo pa 13. Tajniško poročilo je podal g. Blažon, blagajniško pa g. Gams Ivo. Društvo je imelo v pretekli poslovni dobi 16.533 din celotnega prometa, izdatkov pa 6198 din. Ostanek znaša 10.355 din. Odbor je dobil razrešnico. Preračun za l. 1940-41 predvideva 7100 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Članarina znaša za člane 10.25 in 40 din. Od celokupnega društvenega premoženja bo društvo plačalo za člane zvezni 3 din. Za predsednika je bil zopet izvoljen g. Fazarinc, v upravo pa gg.: Golovcenc, ravn. Kralj, Dobovičnik, Prelog Vinko in Franc, Skale, Zupančič, Zohar, Kosmač, Zemljič, Gams Ivo in Cvahtl, za preglednike računov pa gg. Lečnik in Grajšelj. Pri slučajnostih je bilo podanih nekaj samostojnih predlogov, tako o prosti konkurenci dimnikarske obrti, preureditvi dimnikarskih okrajev. Občni zbor je pooblastil upravo, da izvoli delegate za občni zbor Zveze in Glavnega saveza v Beogradu.

c Materinski dan proslavi Kolo jugoslov. sester v Celju v nedeljo, 12. t. m.

TEŽKA NESREČA

V Laški vasi pri Teharjih se je 2. t. m. dogodila težka nesreča, ki je skoro zahtevala smrtno žrtev. 65letni mali posestnik Ferdinand Gorišek iz Laške vasi je pri svojem sosedu padel tako nesrečno po stopnicah, da si je prebil lobanjo, dobil hude notranje poškodbe, poškodoval

Ljubljana

Zadovoljno ljudstvo je zid, ki ga nobena sovražna sila ne prebije

Prišel je v naše uredništvo. Pozdravi in se predstavi: Sem eden iz množice. Eden malih ljudi, in je vseeno, ali sem doktor, uradnik, postrežček, čevljar, duševen ali ročen delavec, kmet in hlapec. Vsi smo enako prizadeti in v imenu vseh prihajam. Da povem, kaj in kako mislimo vsi. Kaj pravi ljudstvo, to je vendar poglavitno, ali ne? »Ljudski glas vedno božji glas.«

»O čem naj bo beseda, prijatelji, odkrita in kratka?«

»Kratka in odkrita! In edino samo o tem, kar smatramo danes vsi za prvenstveno naših eksistenčnih vprašanj: beseda o draginji. Vaš list posveča temu vprašanju veliko pažnje, zato sem se pri vas oglasil.«

»To je naša dolžnost. Zavedamo se svoje odgovornosti. Vemo, da je naša kritika enim ali drugim ušesom nevšečna, toda če bi molčali, bi bili sokrivi na razmerah, ki so nevzdržne, ki krijejo v sebi velike nevarnosti... skratka: poiznaj je tak, da če je bila kdaj kje potrebna železna pest, tukaj je potrebna. In naglo! Vi pravite, gre tu za eksistenčno vprašanje. Da prijatelji, gre za enega glavnih pogojev utrditve naše države in narodne obrambe, fizične kakor moralne. Ali se razumemo?«

»Popolnoma. Saj to je tisto, kar bi hotel povedati. Vzeli ste mi že nekaj besed iz ust, pa bom lahko še krajši. In vas prosim, da zapišete tole na naslov vseh, ki se jih tiče: Apelira se na naš patriotizem. Zastran tega kar brez skrbi in strahu, gospoda! Vsi smo patriotje. Ljubimo svojo domovino in smo pripravljeni

žrtvovati zanj vse. Kakor vselej se bomo dvignili na noge vsi, če nas domovina pokliče. Mlado in staro, fantje in moške in tudi ženske.

Junaška kri Slovencev, ki so se v davnih časih ramo ob rami s svojimi možmi bojevali na okopih in s kropom polivale turške glave, ta kri je tudi še danes v naših ženah in dekletih. Oprostite, niso to kake fraze, ampak tako sem zadnjič v gorski krčmi slišal govoriti naše kmete. Torej: na to plat nič se batil! Zapišite, prosim.«

»Nadaljujte, prijatelji.«

»To je eno, kar sem želel povedati. Drugo pa je to: Se nas opozarja in sviri pred takimi in takimi sovražniki v naši deželi, tujerodci, vohuni, rovarji in kar je še drugih. Smo tudi tukaj budni in čuječi! Ampak na najbolj nevarnega notranjega sovražnika, ki ga imamo, na tega moramo pa mi opozoriti in posvariti pred njim, mi, ljudstvo. Kdo je? Draginja. To je sovražnik države št. 1. Prosim, zapišite to in podčrtajte! Tega sovražnika se je najbolj bati, ta najbolj rovari in podpihuje, ta zastruplja ljudsko dušo in ubija tisto, kar je v takih časih več vredno kot pa tanki in topovi.«

»Tako je. Tudi gospod Reynaud je to povedal: Ne zmagujejo kanoni, ampak duh in morala naroda! To je treba držati pokoncu!«

»Držati pokoncu, varovati in zavarovati. Zadovoljno ljudstvo, ki vidi in občuti, da država zanj materinsko skrbi, to je zid, ki ga nobena sovražna sila ne more prebiti. Zato prosim, razglasite — je to razglas ljudstva: Kdo je najbolj ne-

varen notranji sovražnik? Draginja! In kaj je prva patriotska naloga in dolžnost? Tega sovražnika zatreti! Kdor tega ne stori, je tudi notranji sovražnik, pa naj bo, kdor hoče. Mislim, da je dovolj povedano.«

»Dovolj, prijatelji, za tiste, ki imajo oči, da vidijo, ušesa, da slišijo, in razum, da razumejo.« ejo.

a Jubilejno razstavo slikarja Srečka Margolice v Jakopičevem paviljonu, namenjeno v korist ljubljanskim revežem, bo odprl jutri, v nedeljo ob 11. dopoldne predsednik mestne občine dr. Adlešič.

a Nov most dobi Ljubljana in sicer čez Grubečev kanal, iz smeri Streliske ulice na Hradeškega cesto. Most bo samo za pešce in ročne vozčke. Za gradnjo je razpisana licitacija na 22. maja in če bo uspela, bodo z delom takoj pričeli. S tem mostom bo ustvarjena že davno zaželena in potrebna najkrajša zveza središča mesta z Golovcem, ki bo tako veliko pridobil kot lepa izletna točka.

a V zadevah draginje nam sporočajo od uradne strani, da je v zadnjem času bilo kaznovanih že več prestopkov proti uredbi o pobijanju draginje. Dva mesarja sta bila kaznovana s 5000 din globe in 30 dni zapora, ker sta še pred dovoljenjem zvišanjem cen podražila meso. Večina teh kazni pa še ni postala pravomočna, ker so se prizadeti pritožili. Sporočilo pravi tudi tole: »Ljubljanskim meščanom je spet pretila podražitev mesa in masti, vendar je mestni protidraginjski odbor zavzel glede masti popolnoma odklonilno stališče, glede mesa pa je zahteval od mesarjev utemeljene razloge in s tem podražitev zavlekel, kolikor je bilo v njegovi moči. Ker pa cene živine spet kažejo na padec, bo morda ljubljansko prebivalstvo vendar obvarovano nove podražitve mesa.« — Upajmo!

Sport

Zadnje gostovanje Čakovčanov

Slovensko nogometno prvenstvo se bo v nedeljo v prvem razredu zaključilo, v kolikor še ne bo treba odigrati zaostalih in preloženih tekem, tako da bo v ponedeljek že jasno, kateri klubi bodo dobili ponosni naziv slovenskih ligašev.

Jutri bo odigral CSK iz Čakovca svojo zadnjo prvenstveno tekmo pred slovesom iz SNZ, ker bo v prihodnji sezoni že tekmoval v hrvatski zvezi. Nasprotnik bo domači SK Železničar. Tekma je predvsem prestižnega značaja, ker se oba partnerja ne moreta več premakniti s svojih sedanjih mest na tablici, CSK bo častno zapustil mariborsko okolje kot ponoven prvak, medtem ko je Železničarju že zagotovljeno drugo mesto in na ta način sodelovanje v slovenski ligi. Odveč je govoriti o dobri formi obeh nasprotnikov, saj o tem pričajo rezultati zadnjih tekem. Na vsak način je pričakovati zanimive tekme, kakor so vsa srečanja s CSK. Tekma se bo pričela ob 15.30 na stadionu, v

predigri se bosta borila za točke juniorska tima ISSK Maribora in Železničarja.

V Gaberju na igrišču Olimpa bo odločilna tekma za drugo mesto v celjski skupini med Olimpijom in Celjem. Dočim prvemu zadošča že remis za vstop v ligo, mora Celje osvojiti obe točki, ker to bo zadnja tekma obeh klubov. Omeniti pa moramo, da utegne izpremeniti položaj v celjski skupini tudi še nerešeni protest Hrasnika proti verifikaciji tekme z Olimpijom. Trenutno pa je v prednosti Olimp s točko naskoka in ker igra na lastnem terenu. Pričetek je določen na 16. uro.

V Celju bo razen tega na Glaziji ob 10.30 še drugorazredna tekma Laško-Borut, ob 9. pa pri Skalni kleti Atletik-Jugoslavija, jun.

V ljubljanski skupini so si na jasnem. V slovensko ligo bodo prišli Kranj, Mars in Bratstvo, utegne se le izpremeniti vrstni red.

Crkvenica...

HOTEL »ESPLANADE«

Krasen položaj, tik ob morju in kopališču. Sobe s tekočo vodo in vel. balkoni. Prvo-vrstna kuhinja. Cene zmjerne. Zahtevajte ponudbe. Uprava.

Uspehi ljutomerskih konjerejcev v Beogradu

Na pravoslavno veliko noč je priredilo Beograjsko kolo kasačev »Vožd Karadjordje« na dirkališču v Pančevu velike konjske dirke, ki so trajale oba praznika ter se bodo zaključile v nedeljo, 5. maja. Na teh dirkah so bili častno zastopani tudi naši ljutomerski konjerejci. Tako so se dirk udeležili Šumak Mirko iz Ljutomer s »Salto« in »Splendidom«, Vavpotič Jakob iz Lukavcev z »Lidijo« in Slavič Alojzij iz Banovcev z »Nelson Viktorjem«. Poleg teh pa so sodelovali

še konji iz ljutomerske reje »Krka«, »Kadet«, »Vilma« in »Koketa«. Najbolje se je izkazala »Salta«, ki je zmagala dvakrat in dosegla najboljši čas 1:30, dalje »Krka« tudi z dvema zmagama z najboljšim časom 1:32,2, po enkrat so zmagali »Kadet« 1:35,2, »Splendid« 1:42,5, »Lidija« 1:40,2, »Nelson Viktor« je dosegel dve tretji nagradi. V dvoprežni dirki sta zmagala prvi dan »Kadet«-»Krka« 1:51,2, drugi dan pa »Jasna«-»Amerikanska« 1:56.

SE O ROKOBORBAH V RUSAH

Začetek tedna smo poročali o banovinskem rokoborskem prvenstvu poedincev in izvedbi SSK Maratona v Rušah, pri čemer nam je tiskarski skrat hudomušno preselil I. Pirherja, člana PSK, k Maratonu, kar so cenj. čitatelji gotovo že sami korigirali. Ker je v poslanem poročilu izostala ocena za welter kategorijo, omenjamo, da je postal prvak Slovenije v tej teži Cokan Niki (PSK), na drugo mesto pa se je plasiral njegov klubski tovariš Šavrič Josip, dočim velja objavljena ocena za welter kategorijo prav za prav za srednjo težo.

MADZARSKA-HRVATSKA 4:2 (3:1)

Istočasno s tekmo prvih timov v Budimpešti so tekmovali v Pečuhu juniorji. Madžari so zasluženoma zmagali z gornjim rezultatom.

s Sekcija Zbora nogometnih sodnikov v Mariboru (službeno). Delegiranje za 5. maj: Maribor—Železničar (jun.) g. Jančič (Murko), Slovenji Gradec—Slovan g. Kopic.

s Otvorilni atletski meening na stadionu SK Železničarja se bo pričel jutri ob 9. Startali bodo najboljši atleti Železničarja, Maribora in Rapida.

s Prvenstveno tekmo Železničar—CSK

bo sodelil po sporazumu klubov g. Deržaj iz Ljubljane, namestnik je g. Camernik. s SK Slovenj Gradec—SK Slovan. Gornja nasprotnika se bosta borila za točke v povratni tekmi v Slovenjem Gradcu. Tekma se bo pričela o 15. Ker gre za prestiž v koroški skupini mariborskega II. razreda, vlada za tekmo veliko zanimanje. V jesenski tekmi v Guštanju je zmagal SK Slovenji Gradec z 1:2.

s Mariborski boksarji Štrukelj (srednja), Švajger (welter), Meglič I (peresna) in Meglič II (lahka) bodo nastopili 18. maja v Ljubljani na propagandni boksarski prireditvi ZSK Hermes.

s Otvoritvena kolesarska dirka Koroške kolesarske podzveze je po vesteh iz Slovenjega Gradca preložena iz tehničnih razlogov od 5. na 26. maj ob 14., na kar se opozarjajo vsi klubi, ki so prejeli razpise za prvotni termin.

s Prvenstvena tekma Mura—Rapid je radi tehničnih ovir preložena od 5. na 19. maj.

s Prekinjena ligaška tekma Ljubljana—Slavija (V) se bo jutri v Ljubljani nadaljevala, po podaljšku pa bosta obe moštvi odigrali prijateljsko tekmo.

s Meddržavni dvoboj v atletiki Italija—Jugoslavija bo 29. in 30. junija v Bologni.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. ualmanjša pristojbina za te oglase le 10.— Družbe preklic dopisovanja in ženski oglasni doli 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase le 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni žavek se enkratno objavo znaša 10.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga se vnositi v listu skupa z naročilom ali pa po pošti položnici na čekovni račun št. 11.400. Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Razno

SPALNICE, JEDILNICE, KU HINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohišiva Aleksandrova c. 48. 4311-1

PONIKI ANJE

Dokrovanje predmetov vseh vrst dobro in pocen pri »Ru- da« Maribor. Trstenikova ulica 5. 6177-1

GOSTILNO

vzamem na račun na promet- ni točki. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Kavejje zmožna«. 2864-1

POZOR — TRGOVCI!

Priložnost se Vam nudi za nabavo novih kos vsake velikosti in tipe, pri večjem od- jemu po ceni 10 do 20 din. Ogledajo se lahko pri znani tvrdki Justin Gustinčič Ma- ribor, Ulica kneza Koclja 14. podr. vogal Ptuijske in Trža- ške ceste. 2612-1

Vedno nove VZORCE BLAGA

za obleke in plašče za da- mo in gospoda prinaša mod- na trgovina Jos. Šraj, Mari- bor. Oglejte si izložbe! 2628-1

PLAŠČE

iz balonske svile v lepem kroju in veliki izbiri nudi modna trgovina Jos. Šraj, Maribor. 2627-1

KAJENJE ŠKODUJE

VAŠEMU ZDRAVJU »NIKOTINOL« neškodljivo za- nesljivo sredstvo odvadi v 2-3 tednih kajenja tudi naj- strastnejše kadilce. Cena ve- lika steklenica din 70.— mala din 60.— Po povzetju razpo- šilja Jugopotent. Ljubljana. Dvořakova 8. Sprejmemo preprodajalce 13542-1

OTROŠKI VOZIČEK

kolo ali šivalni stroj najbolje in najhitreje prodate, kupite ali zamenjate v trgovini Jo- sip Uršič, Celje, Narodni dom 2820-1

MARTIN SAFRAN

Sobo, črkoslikar in pleskar. Krekova ulica 16. Prevzame vsa v to stroko spadajoča dela. Zmerne cene, delo so- lidno. 2465-1

MALA HIŠA

se prodaja v Studencih. Kralj Matjaževa 38. Vpraša se Stu- denci, Pušnikova 5. 2841-2 Obiščite najcenejšo brivnico Obiščite najcenejšo brivnico »Rapid« (Koštomaj) sedaj Meljska 1. 2825-1

IDEJE — IZUME

vnovčuje in plasira v tu- in inozemstvu Jugopotent. Ljub- lijana. Dvořakova 8. 13543-1

GOSPODINJE!

Pozimi je umivanje oken ne- prijetno. Nabavite si najno- vejši, praktični, patentirani brisalec za umivanje in su- šenje oken. Cena z navodi- lom din 36.— Dobite ga v vseh boljših trgovinah ali direktno pri Jugopotent. Ljub- lijana. Dvořakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na če- kovni račun št. 14.627 Vam pošljemo poštne prosto. — Sprejmemo preprodajalce. 13544-1

PRVOVRSTNI TRAJNI KODRI

po nizki ceni. Se priporoča Paradiž Ivan, Tržaška c. 47. 2996-1

Kdor hoče imeti

odgovor na

vprašanja glede

malih oglasov

in drugih obve-

stil, naj priloži

3- din v znam-

kah. Na vpra-

šanja brez pri-

loženih 3- din v

znamkah uprava

ne odgovarja

MILOSTLJIVI!

Vaše kržno, kakor tudi vso drugo zimsko garderobo, pre- proge itd., lahko hranite do- bro in poceni v moji moderni, novo urejeni trgovini. Pre- vzamem tudi prekrjevanja po najmodernejših dunajskih in pariških modelih. Peter Semko, Maribor, Aleksandro- va c. 13. 2922-1

POZOR!

Ukradli so mi kovaški ambos (nakovalo). Kdor ga najde, dobi nagrado. Majcen, Stu- denci. 2937-1

BOTRA IŠČEM

za 12letnega dijaka, ki je z vsem preskrbljen. Blagohotne ponudbe na oglasni odd. pod »Brez stroškov«. 2934-1

IZJAVA!

Podpisana Šantl Marija, hči posestnika v Vukovskem dolu št. 10 obžalujem žalitve, ka- tere sem zagrešila ob priliki uradnega poslovanja napram sodnemu izvršitelju Podlessek Viktorju pri okrožnem sodiš- ču v Mariboru in se mu zahva- ljujem, da je umaknil že tekoče kazensko postopanje zoper mene. Vukovski dol, 30. IV. 1940. Šantl Marija. 2909-1

DOBRO POSTREŽBO

nudi gospodom brivski salon Wirth, Kralja Petra trg 9. 2946-1

IZJAVA!

Podpisani Šantl Anton, pos. v Vukovskem dolu št. 10 ob- žalujem dejanje in žalitve, ka- tere sem s'oril sodnemu iz- vršitelju Podlessek Viktorju pri okrožnem sodišču v Ma- riboru in se mu zahvaljujem, da je umaknil že tekoče ka- zensko postopanje zoper me- ne. Vukovski dol. 30. IV. 1940. Šantl Anton. 2901-1

LEPI TRAJNI KODRI.

vodna ondulacija, friziranje, barvanje, manikiranje, bele- nje ter masaža. Se priporoča salon Wirth, Kralja Petra trg 9. 2945-1

BRITJE DIN 2

striženje din 4. Obiskujte ce- nejšo brivnico »Rapid« Mel- jska c. 1. 2825-1

Kdor preskrbi stalno službo

PLETILJI

ki zna tudi šivati in deloma krojiti pletenine, dobi nagra- od. Ponudbe na ogl. odd. »Ve- černika« pod »Do petsto«. 3055-1

JEMČEV VRT

vabi, da si nabavite za Vaš vrt razne cvetlične in zele- njadne sadike. Maribor. Pre- šernova ulica. 3045-1

HALO, DAME!

Trajne kodre z najboljšim aparatom z garancijo po zni- žanih cenah v salonu Stojn- sek Stefan, Orožnova ul. 10. 3025-1

Najtrpežnejše

DELAVSKE OBLEKE

čevlje, perilo in drugo blago najceneje v manufakturi Graj- ske starinarne. Maribor. Ve- trinjska 10. 3054-1

HALO!

Specialist za trajne kodre in za vodno ondulacijo z garan- tiranim najnovejšim prepa- ratom prispel. Samo 45 din. Sa- lon Kosem, Meljska 63. 3038-1

Posesi

Prodaj

MALO POSESTVO

za din 10.000. Vprašati pri Spengler, Rače pri Mariboru. 2699-2

Kupim

1 DO 3 STAN. HIŠO

Zigert, Bernekerjeva 3. 2889-2

UGODNA PRILIKA

Vogalna hiša s parcelo v Ma- riboru (jug), za vsako obrt, na prometni cesti ima lepo po- dočnost. Ogled prosorov v hiši dnevno od 14. ure. Na- slov v ogl. odd. »Večernika«. 2873-2

PARCELO ALI NJIVO

kupim v okolici Maribora brez posredovalca. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2648-2

PARCELA

1220 m² v Zg. Radvanju na prodaj. Vprašati v nedeljo po- polodne od 3. do 7. ure. M. Leskovšek, Firmova ul. 16. Zg. Radvanje. 2989-2

PRODAM NOVO HIŠO

600 m² zemlje za 22.500 din. Vprašati Zrkovska c. 76. 2968-2

HIŠO Z ZEMLJIŠČEM

800 m² prodam. Cena 16.000 din. Vpraša se: Bizjak, Zgor- nje Radvanje, Hostejeva uli- ca 73, pri Mariboru. 2964-2

DEL HIŠE

4 sobe in kuhinja ugodno na prodaj. Vrecel-Rotova 3. No- dobi nagrado. Majcen, Stu- denci. 2972-2

PARCELE NA PRODAJ

poleg šole v Studencih. Vpra- ša se pri Korazinec, Prapro- tnikova 8, Krčevina. 2993-2

PARCELE

1500 m² gradb. dovolj, kras- na sončna lega v magdalen- ski periferiji prodam. Poja- nila daje Czerny, Maribor. Vrtna 11/1. 2994-2

LEPO HIŠO Z BRAIDAMI.

sadovnjakom in njivo dam v najem. Vprašati pri gostilni Kotnik, Hotinja vas 92, pošta Slivnica. 2911-2

Vinogradno posestvo, pri me-

stu. 2 1/4 oraloj, hiša viničari- ja 80.000. — Novozgradba. 1 soba, kuhinja 16.000 — Du- bičkanosna hiša, 6 stanovanj 215.000. — Trstanovanska vila, novozgradba 220.000 — Parcele od din 11.— naprej. Posredovalnica »Rapid«. Ma- ribor. Gosposka 28. 3020-2

ona

kupuje pomladan- ske obleke kakor tudi nogavice in rokavce v speci- alni damski in kon- fekcijski trgovini

»konfekcijski«

greta

m a r i b o r

g r a i s k i t r g

VLOŽITE SVOJ DENAR

v parcele, ki imajo bodočnost »Triglav« realitetna pisarna. Maribor, Aleksandrova c. 12, tel. 25-34. 3041-2

Kor »soposest« na polovico prodam

DVOSTANOVANJSKO HIŠO

z vrtom. Ponudbe pod »So- posest« na ogl. odd. »Večernika«. 3012-2

LEPO PARCELO

z betimirano kletjo in z grad- benim materialom prodam. Informacije: Težna, Majstro- va ul. 60. 3002-2

PRODA SE HIŠA

z velikim vrtom. Radvanjska c. 42 Maribor. 3034-2

Prodaj

HIŠO IN VRT

Pavlovčič Francé, železniški uradnik, Pobrežje, Gajeva ul. 15, blizu šole. 3015-2

Kupim

KUPIM GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK

Meljska 15, vrata 1. 2916-3

DRVA

bukova, gabrova do 100 va- gonov ali gozd kupim in pla- čam takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2941-3

Kupim DOBRODOČO GOSTILNO

Z MESARIJO ali trgovino. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Goto- vina«. 3032-3

KUPIMO

»Časopis za zgodovino in na- rodopisje« letnik 1914. Kni- garna Scheidbach, Gosposka ul. 28. 3021-3

Eleganten moderen

OTROŠKI VOZIČEK

v dobrem stanju kupim. Do- pisi na ogl. odd. »Večernika« pod »Če mogoče pleten«. 3009-3

Prodaj

ZA BIRMO

nakupite najugodnejše pri »Mara«, Oset, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 2892-4

POHIŠTVO

kompletno, čisto, novo, še ne- rabljeno, moderno iz oreho- vega lesa zelo ugodno pro- dam, tudi na obroke. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2809-4

POHIŠTVO

vložke, odeje, madrace in li- kalne mize dobite pri Makot- ter. Krekova 6. 3008-4

Umrl je naš dragi oče, gospod

Ivan Tomažič

Po dolgi mučni bolezni je mirno v Go- spodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v nede- ljo ob pol 4. uri iz mrtvašnice na mag- dalensko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v po- nedeljek ob 6. uri zjutraj.

Maribor, 4. maja 1940.

ZALUJOČI ZENA, OTROCI

in ostalo sorodstvo.

Ali res še nimate srečke drž. raz. loterije?

Drugo žrebanje 40. kola, ki bo 10. maja, se približuje z naglimi koraki!

Kdor torej še nima srečke ozir. kdor še ni obnovil svoje srečke, naj pohiti v

našo hišo sreče - bančno posloval. BEZJAK

Maribor, Gosposka ulica 25

kjer Vam je na razpolago velika izbira srečk!

Cela srečka stane din 400.—, polovica din 200.—, četrtina din 100.—

BEZJAKOVE SREČKE so zadele samo v zadnjih letih sledeče dobitke oz. premije:

din 2.000.000 srečka štev. 68.326
din 1.002.000 srečka štev. 59.971
din 301.000 srečka štev. 83.526
din 301.000 srečka štev. 56.910
din 200.000 srečka štev. 34.210
din 100.000 srečka štev. 4.638

din 100.000 srečka štev. 7.336
din 100.000 srečka štev. 77.664
din 100.000 srečka štev. 77.696
din 100.000 srečka štev. 86.831
din 100.000 srečka štev. 86.834

din 80.000 srečka štev. 97.039
din 60.000 srečka štev. 83.519
din 50.000 srečka štev. 19.306
din 50.000 srečka štev. 88.152
in mnogo drugih dobitkov.

IZOLIT

Uporabljajte lahke gradbene plošče

„IZOLIT“
Ing. M. Hmelj, Radeče
Prodajna zaloge
Pinter & Lenard, Maribor

CEMENT, APNO
apneni prah, vso opeko, ves stavljeni in rezan les, premog in drva kupite najceneje pri Kraser, Studenci. 2158-4

MOŠKO OBLEKO
prodam (gornještajski kroj), srednje velikosti. Barvarska 7 vrata 9. 2985-4

PRODAM SPORTNI VOZIČEK
Koroška c. 39. 2992-4

Proda se dobro vpeljana **MEHANIČNA DELAVNICA** na prometni cesti Maribora. Vprašati v ogl. odd. »Večernika«. 2998-4

PRODAM POLJE
(stavbene parcele). Okolica Maribora. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2931-4

Prodam dobro ohranjen **SOKOLSKI KROJ** srednje velikosti. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2943-4

POZORI!
Star stavbeni material, strešno opeko, zidak, vrata, okna, stopnice itd. proda ceneno stavbena tvrdka Kiffmann, Maribor, Meljska c. 25. 2983-4

Za birmo:

oblekce
venčki
perilo
nogavice
rokavice

v veliki izbiri pri

C. Büdefeldt
Gosposka ulica 4-6

TRGOVINA IN GOSTILNA
se proda ali da v najem v okolici Maribora. Vprašajte Tržaška cesta 38. Maribor. 2980-4

LEP SPORTNI VOZIČEK
na prodaj. Delavska 10/I. 2971-4

POHIŠTVO
se radi selitve poceni proda. Mlinska 4. 2927-4

Na prodaj **DOBRO OHRANJENO POHIŠTVO**
Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2957-4

Radi odpotovanja se prodaja **KOMPLETNA SPALNICA IN JEDILNICA**
Dobro ohranjeno. Kamniška cesta 5. I. nadstropje levo. 2930-4

Prodajam **GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK**
Gospodstvska 12-I, desno. — Oglad od 9. do 11. ure. 3037-4

OBLEKA ZA GOSPODA
in za damo, čevlji, omara in ura z nihalom se proda Koroševa 36-II. 3026-4

Tudi za BIRMO najceneje!!!

JOSIP JANKO
urar — draguljar
Maribor, Jurčičeva ul. 8
Kupuje zlato po zvišani ceni!!!

INDUSTRIJE, TRGOVINE, HOTELE
restavracije, gostilne, trafike, bifete, mlekarne, parfumerije, bonboniere mline, opekarne, žage, hiše, vile, posestva prodajamo in posredujemo nakup uspešno in hitro. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144. 3035-4

DOBRO VPELJANO ŠPECE-RIJSKO TRGOVINO
prodajam na prometni točki radi bolezn. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Promet«. 3033-4

DIRKALNO KOLO
in čevlarski stroj »Minerva« dam za polovično ceno. Jurčičeva 20, Studenci. 3017-4

SINGER-ŠIVALNI STROJ
nepogrešljiv poceni proda Usar, Trubarjeva 9. 3014-4

SINGER-KROJAŠKI ŠIVALNI STROJ
se poceni proda. Usar, Trubarjeva 9. 3013-4

OTROŠKI VOZIČEK
naprodaj. Studenci. Makarjeva ul. 12. 3003-4

SINGER-KROJAŠKI ŠIVALNI STROJ
pisalna miza s predali se proda. Vprašati pri šivilji. Frankopanova 31. 3001-4

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO
s pritliklinami oddam. Dalmatinska 24. 2991-5

4 SOBNO STANOVANJE
s pritliklinami ob parku oddam. Vprašati Kaič. Vrazova ul. 9. 2929-5

STANOVANJE V PRITLICIJU
1 soba in kabinet, se odda do 1. junija v Stritarjevi ul. 17. 2961-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda 1. junija. Cena 520 din. Ulica Kneza Koclja 24. 2960-5

STANOVANJE
1 soba, kabinet in pritlikline, se odda. Kosarjeva 38. 2981-5

Najnovejše gramofonske plošče
v veliki izbiri vedno na razpolago samo po din 35.—

elektroton
LJUBLJANA
PASAZA NEBOTIČNIKA
Glavno zastopstvo za Maribor: Melnet & Herold
Zahtevajte brezplačne sezname!

DVOSOBNO STANOVANJE
parketirano, s kopalnico din 530.— pri postaji Težno, Gregorčičeva 3, se odda. 2893-5

DVE STANOVANJE
vsako ima dve sobi, kuhinjo, predsobo, jedilno shrambo, suho, zračno, sončno, v prvem nadstropju se oddata v najem mirni stranki s 1. junijem. Brezner, Jerovškova 34 (Magdalenska). 2917-5

MALO PRITLIČNO STANOVANJE
soba in kuhinja se odda na Koroški c. 27. 2894-5

STANOVANJE
2 sobi, kuhinja se odda. Mlinska ul. 21/I. 2928-5

SONČNO DVOSOBNO STANOVANJE
parketirano, z balkonom in vrtom, se odda s 1. junijem. Metelkova ulica 21. 2952-5

3-SOBNO STANOVANJE
z verandno in vrtom s 1. junijem. Keizerjeva 4. 2872-5

1. JUNIJA
se odda lepo sončno dvosobno stanovanje. Aljaževa ul. 4. 3030-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Tržaška c. 1, bife. 3028-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Pobreška c. 38. 3015-5

STANOVANJE
zaprto, enosobno in dvosobno oddam takoj. Makarjeva 13, Studenci, blizu kadetnice. 3005-5

ENOSOBNO STANOVANJE
s pritliklinami takoj oddam. Strma 15. 3011-5

SOBO IN KUHINJO
Sp. Radvanjska 18, Nova vas. 3042-5

STANOVANJE
2 sobi in kuhinja se odda. Melje, Erjavčeva 10. 3004-5

Stanovanje išče

STANOVANJE
enosobno s kabinetom ali dvo sobno išče zakonski par brez otrok. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »1. junij«. 2876-6

IŠČEM DVOSOBNO STANOVANJE
ali pa enosobno s kabinetom. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Državni uradnik«. 2953-6

Sobno odda
z dobro hrano oddam takoj. Aleksandrova 79. 2988-7

OPREMLJENO SOBO
ali prazno, lepo, čisto, oddam takoj ali pozneje. Maistrova 18/II. 2986-7

SOSTANOVALCA
v lepo sobo. Najraje uradnika. Kneza Koclja ulica 26/II, desno. 2984-7

SOBO IN KUHINJO
Betnavska 76/I. 2963-7

LEPO OPREMLJENA SOBA
1-2 postelji, se odda. Koroška 48/I. 2982-7

TRI GOSPODE NA STANOVANJE
s posebnim vvhodom, po dogovoru tudi na hrano. Betnavska 26, Kovač. 2979-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM
in predsobo se takoj odda. Betnavska 39. 2978-7

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO
oddam. Kneza Koclja 27-III. 2973-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM
Ptuiška c. 37. 2970-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam 2 osebam. Strelška c. 1, Nova vas. 2940-7

ODDA SE PRAZNA
separirana soba. Koroška cesta 62/I, levo. 2936-7

ODDAM OPREMLJENO SOBO
s kopalnico, sončno, pri Kralja Petra trgu. Dvořakova 14/II, desno. 2933-7

OPREMLJENA SOBA
ali prazna se s 15. junijem odda tudi z oskrbo. Krčevina, Strma 3. 2919-7

2 SOBI, PRAZNI,
pritlikline, se takoj oddata za pisarno ali skladišče v podnajem. Cankarjeva ul. 26, pisarna Maggi. Tudi večje število praznih zabojev je istotam naprodaj. 2924-7

ODDAM PRAZNO KLETNO SOBO
in opremljeno sobo z eno posteljo. Delavska 4, Studenci. 2926-7

SOLIDNA GOSPODIČNA
se sprejme na celo oskrbo. Jerovškova 74. 2938-7

Najlepše in najcenejše darove za birmo ure in zlatino dobite pri

A. STUMPF

zlatar, Koroška cesta 8
Staro zlato in srebro se vzame v račun ali kupi

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vvhodom iščem na Pobrežju blizu križišča Aleksandrova-Sokolska ulica. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoj«. 2932-7

DVA GOSPODA
ali dve gospodični na hrano in stanovanje. Meljska cesta 59/I, vrata 7. 2948-7

LEPO OPREMLJENA SOBA
z dvema posteljama in s hrano se odda. Wildenrainerjeva ul. 6/II, levo. 2959-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM
se odda v Studenci. Cvetlična ul. 15. Vpraša se lahko tudi v pekarni Mulec, Obrežna 1. 2958-7

UPOKOJENKA
sprejme starejšega upokojenca na stanovanje in hrano. Vprašati Maribor, Židovska ul. 8, pritlikline. 2955-7

Lepo opremljena, strogo SEPARIRANA SOBA
se takoj odda. Kolodvorska ul. 3-I, Bikoff. 3049-7

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vvhodom oddam boljšemu gospodu. Slovenska ul. 39-II. 3031-7

GOSPOD
se sprejme v sončno sobo. — Frančiškanska 21-II. 3060-7

OPREMLJENA SONČNA SOBA
s posebnim vvhodom se odda v Metelkovi ul. 42, pritlikline. 3053-7

DVE LEPI SOBI
pri Glavnem trgu z ali brez opreme se oddata. Prednost imajo starejši gospodje ali dame. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3052-7

ODDAM SOBO
s strogo separiranim vvhodom Židovska 14, vrata 5. 3029-7

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Le 1x

v žiljenju greš k birmi, in tedaj se Vam priporočam

Foto atelje Japelj
Gosposka ul. 18/I.

Poceni! Lepo!

Hala! Hala!

Ne zamudite prilike, dokler se traja zaloga!

Velika odprodaja manufakturnega blaga radi
odselitve! Prodajamo 10-20% ceneje od zna-
no nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v ...

Babič

MOŠKO PERILO

Gosposka — Slovenska ul.

 prinaša vedno
zadnje novosti

 kravate
pižame
rokavice
nogavice
moško
perilo
po meri

PEKOVSKEGA POMOČNIKA
poštenega in večjega, sprej-
mem. Ponudbe poslati na ogl.
odd. »Večernika« pod značko
»Pomočnik«. 2905-9

SOLIDNO DEKLE
ki je po dnevu zaposlena, se
sprejme na stanovanje. Fran-
kopanova 17, vhod z dvori-
šča. 3023-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
rabi takoj modno krojaštvo
Hanžič, Aleksandrova c. 24,
Maribor. 3019-9

Sprejem
PRIDNO POMOČNICO
za gostilniško kuhinjo do 25
let staro, najraje takšno, ki
se je že kje učila in že zna
sama kuhati. Plača po dogo-
voru. Gostilna Trafenik, Go-
sposka ul. 26, Maribor. 3006-9

Službo išče

TRGOVSKI POMOČNIK
mlajša moč, izkušen vseh
strok, išče zaposlitve v me-
stu ali na deželi. Nastop ta-
koj. Naslov v ogl. odd. »Ve-
černika«. 2686-10

ŠIVILJA IŠČE MESTO
pomočnice. Marija Sijanec,
pri Alojzija Farazin, Šivilja,
Sv. Marjeta ob Pesnici. 2504-10

ABSOLVENTKA
trg. tečaja, z malo maturo,
išče kakršne koli zaposlitve v
pisarni ali slično. Romana Po-
lak, Sp. Radvanjska cesta 3.
2898-10

PISARNIŠKA MOČ
s 4 letno prakso, z znanjem
slovenskega, srbohrvatskega
in nemškega jezika ter stro-
jepisja in stenografije išče
službo. Ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Pisarniška
moč«. 3062-10

NATAKARICA
išče službo. Gre tudi na de-
želo. Nastopi takoj. Ponudbe
na »Večernik«, Ptuj. 3044-10

BRIVSKI POMOČNIK
išče mesto, lahko za izpomag-
anje. Ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Pomočnik«. 3027-10

MODERNI VOZICKI

Dopisi

Uradniška vdova brez otrok
ODDA LEPO SEP. SOBO
s kopalnico boljšemu starej-
šemu gospodu. Pismene po-
nudbe na ogl. odd. »Večerni-
ka« pod »Stalno«. 2990-12

SIMPATIČNA SAMOSTOJNA
GOSPA
odda uradniku ceneno sepa-
rirano sobico. Pismene po-
nudbe pod »44-55 let« na
ogl. odd. »Večernika«. 2987-12

GOSPA HERTA!
Na poti na Dunaj sem bil v
Mariboru. Žal mi je, da Vas
nisem mogel videti. Upam, da
niste pozabili Golnik in Lju-
bišo. Mnogo pozdravov in le-
pih želja. — 2974-12

OBRTNIK Z LASTNO HIŠO
z dobrimi dohodki želi znanje
z gospodično, ki bi imela pri-
meren položaj ali primerno
doto. Ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Obrtnik«. 3050-12

MESTNI USLUŽBENEC
želi spoznati pošteno, dobro-
srčno, veselo ter skromno go-
spodično 18 do 28 let s služ-
bo ali nekaj gotovine v svrhu
ženitve. Samo resne ponudbe,
po možnosti s sliko, poslati
na ogl. odd. »Večernika« pod
značko »Prišla bo spomlad«. 2975-12

SAMOSTOJNA GOSPA
dobro situirana, išče gospoda
s posestvom na deželi. Ponud-
be na ogl. odd. »Večernika«
pod »I. 36«. 2956-12

VDOVA
upokojenka, želi skupnega go-
spodinjstva z upokojenecem.
Ponudbe na ogl. odd. »Več-
ernika« pod »Sreča«. 3040-12

**VESTNO IN STROGO DIS-
KRETNO**
posredujemo ženitve in mo-
žljive boljše krogov. Prvo-
vršne obojiteljske zveze in od-
lična izbira vedno na razpo-
lago. Informativne prospekte
pošiljamo proti prednakazilu
din 10.— y znamkah. »Re-
zor«, Zagreb, pošta 3. 3036-12

22-letna simpatična
**SAMOSTOJNA GOSPO-
DIČNA**
se želi poročiti z od 40—60
let starim dobro situiranim
inteligentnim gospodom. Sa-
mo resne ponudbe na ogl. od-
delek »Večernika« pod »Raz-
očarana mladost«. 2969-12

Pouk

**POUK V NEMŠČINI, SLO-
VENŠČINI,**
francoščini, italijanščini, zla-
sti konverzacija. Naslov v
ogl. odd. »Večernika«. 2954-13

**ITALIJANŠČINA, NEMŠČI-
NA, FRANCOŠČINA,**
po lahki, hitri metodi. Indivi-
dualen pouk. Zajemčen uspeh.
Gregorčičeva 3, pritličje, des-
no (nasproti realke). 2997-13

Lokal

MESNICA
z inventarjem se odda takoj
ali s 1. junijem. Naslov v ogl.
odd. »Večernika«. 2821-14

**VELIKA, SVETLA DELAV-
NICA**
pripravna za vsako obrt, skla-
dišče itd. se ugodno odda.
Vprašati pri Semko, Maribor,
Aleksandrova 13. 2921-14

V najem

TRGOVINO
z mešanim blagom in dežel-
nimi pridelki oddam v na-
jem v lepem prometnem me-
stu, ali se sprejme družabnik
proti nizki najemnini. Naslov
v ogl. odd. »Večernika«. 3057-15

Kapital

HRANILNE KNJIŽICE
vrednostne papirje
kupujemo
stalno in po najvišjih cenah
in takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12

v Češki magazin

(pri glavni policiji) Maribor

Klobuke

popravljam, zmanjšujem, po-
večavam, barvam, kemično čiš-
tim ter fasoniram po zadnji
modi. Izdelujem in prodajam
tudi nove po konkurenčnih
cenah. Se priporoča

Babošek Vladko
klobučarstvo

MARIBOR, VETRINJSKA 5

Štampilčke

signirne

SOFRA
MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

Steznik

ki Vam bo dobro pri-
stojal samo iz specialne
prvovrstne delavnice
Meljska c. 3

 Izletniki, fotoamaterji in
vsi ljubitelji slik kupujte

Albume

in vogalčke za slike

v »Knjigarni in papirnici
Tiskovne zadruge«, Ma-
ribor, Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 25-45

Prepričajte se,

da dobite v vseh nujnih zadevah najtočnej-
ša navodila na strogo znanstveni podlagi pri
Astrografologinji MME FELICITAS
ob torkih in petkih Sodna ulica 26/III., vrata 8.

Manufakturnist

ki je obenem dober izložbeni aranžer, se
sprejme. Ponudbe je vložiti na oglasni odde-
lek »Večernika« pod »Aranžer«.

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z.z.o.f. na starejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000.—

Službo dobi

ŠOFERJE

s prakso za tov. avtomobile
sprejme takoj F. Jereb, Ma-
ribor, Aleksandrova 6. 2923-9

IŠČEM DVA VAJENCA
za pečarsko in keramično
brt. Ponudbe na »Keramika«
Anton Rajš, Maribor, Orož-
nova ul. 6. 2918-9

UČENEC SE SPREJME
pri Kemindustriji, Aleksan-
drova c. 44. 2966-9

HOHNER
harmonike
so od vseh
najboljše

Moški! Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poizkusite hormone pilule **HORMO-SEKS**

Dobivajo se v vseh lekarnah, 30 pilul din 81, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-VIT“, Zagreb. Langov trg 3. — Ubr. 198. L. H. 5845-39

ODVETNIŠKA PISARNA v večjem kraju na deli sprejme s takojšnjim nastopom

izvežbanega odvetniškega uradnika (ali uradnico)

Pogoj samostojnost in takojšen nastop. Ponudbe na oglasni oddetek »Večernika« do 7. maja pod »Odvetniška pisarna«.

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon

25-67

Zahvala

Vsem, ki so nam na kateri koli način izkazali sočutje ob nenadomestljivi izgubi našega predobrega moža in očeta, gospoda

Frana Belle

prisrčna hvala!

Maribor, 4. maja 1940.

ZALUJOČA RODBINA BELE.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje ob bridki usodi našega nepozabnega soproga, očeta, strica, gospoda

Edmunda Pratneme

desetarja proge

onim, ki so počastili njegov spomin, sorodnikom, prijateljem in znancem, predvsem pa gospodu nadzorniku proge, sekcije Maribor—Studenca za njegov trud, enako pevskemu in glasbenemu društvu »Drava«, prav tako tudi g. prof. dr. Meškotu, ki ga je spremljal na zadnji poti.

Zalujoča soproga Ana; Feliks, Edmund, Alojz, Vlado, Ivan, sinovi; Angela, in Anica, hčerki; Marija in Hermina, sestre; Polikarp in Rado, brata ter ostalo sorodstvo.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je iskreno ljubljeni soproga, sin, brat, gospod

Mirko Mavrič

kovinotiskarski mojster

v petek ob 19. uri v 30. letu po mučni bolezni zapustil.

Pogreb blagopokojnega bo v nedeljo, 5. maja, ob 16. uri iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 6. maja, ob 7. uri v magdalenski cerkvi.

Maribor—Težno, dne 4. maja 1940.

Zalujoči:

MAVRIC HELENA, soproga
starši, brat sestra in ostalo
sorodstvo.

KINO ESPLANADE

TELEFON 25-29

Od sobote 4. do vključno srede, 8. maja,

Biser filmske lepote!

Ljubavni krik

v glavni vlogi:

Charles Boyer

nedosegljiv mojster ljubezenskih vlog in ljubimec ženskih src.

Jane Dunne

Lepa, elegantna igralka, izborna pevka in zapeljiva ljubavnica. Eden najlepših ameriških filmov v letu 1939-40. Napeta ljubavna zgodba, ki se godi v najlepših krajih sveta.

Film, ki je vsepovsod dosegel največji uspeh in najboljše kritike, film, ki splošno ugaja ženskemu in moškemu spolu.

Film, ki mora očarati in navdušiti staro in mlado.

Rezervirajte ali nabavite si vstopnice!

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cunje, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glaževino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbelter. Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Velika izbira, nizke cene

Cenik franko

Solida posrežba

otroških vozičkov, dvokoles, živalnih strojev, prevoznih tričkov, invalidnih vozičkov, pnevmatike pri

F. BATJEL, MARIBOR, Aleksandrova 26
Telefon 26-14

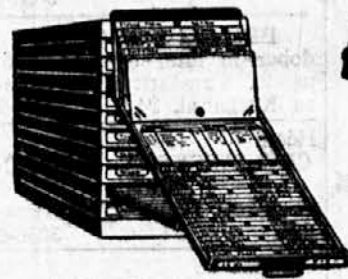
Zlato in srebro,

orijanto, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ngerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Oglašujte!

Kartoteka:

preglednost
točnost
enostavnost
zanesljivost
in cenenost

>Sofca< MARIBOR
Gregorčičeva 24
Tel. 25-10

BLIŽAJOČI SE PRAZNIKI ZAHTEVAJO
LEPE, ČAS PA, V KATEREM ŽIVIMO,
TUDI DOBRE ČEVlje,

ZATO

KARO